วารสารสังคมศาสตร์วิจัย

JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย
JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

ความเป็นมา

ด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ข้อที่ 13.2.1, 13.2.2 และ 13.3.1, 13.3.2 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2549: 28-30) ได้กำหนดให้การตีพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์หรือบางส่วนของผลงานวิทยานิพนธ์ ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือการเสนอผลงานบางส่วนต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding) ในกรณีของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ในกรณีของนักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา และตามมติของการประชุมการพัฒนางานบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันพุธที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2551 ได้เห็นชอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก มีภาระงานร่วมกัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รับผิดชอบจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม รับผิดชอบจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี รับผิดชอบการจัดประชุมทางวิชาการ

ต่อมาที่ประชุมการพัฒนางานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันอังคารที่ 18 พฤศจิกายน 2551 ได้มีมติรับหลักการตามร่างโครงการจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก และให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งที่รับผิดชอบภาระงานตามมติที่ประชุมครั้งที่ 1/2551 จัดทำร่างโครงการเพื่อเสนอต่อที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ในวันเสาร์ที่ 6 ธันวาคม 2551 ซึ่งที่ประชุมอธิการบดีในครั้งนั้นมีมติเห็นชอบในหลักการตามเสนอ

วัตถุประสงค์ : เพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ของนักศึกษา คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาอื่นๆ และผู้สนใจทั่วไป

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี)

สาขาที่เปิดรับ : การศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

สารบัญ / CONTENT

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON THE TOPIC OF FOOD FROM LOTUS STEM IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING AREA FOR GRADE 5 STUDENTS AT BANGPLAMA DISTRICT, SUPHAN BURI 5
พรกมล สุมงคล/PORNKAMOL SUMONGKOL
ปราโมทย์ จันทร์เรือง/PRAMOTE CHANRUEANG
เนติ เฉลยวาเรศ/NETI CHALOEYWARES

การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
DEVELOPMENT OF A CURRICULUM 'YOUNG TOURIST GUIDES AT WAT PAI RONG WUA', SONG PHI NONG DISTRICT, SUPHAN BURI PROVINCE, SOCIAL STUDIES, RELIGIONS AND CULTURE LEARNING STRAND GROUP FOR GRADE 3 STUDENTS..... 26
ภุชงค์ พันธ์เพชร/PUCHONG PHUNPHET
ปราโมทย์ จันทร์เรือง/PRAMOTE CHANRUANG
วรรณวิไล นันทมานพ/WANWILAI NUNTHAMANOP

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ
DEVELOPMENT OF ECONOMICS PROBLEM SOLVING ABILITIES OF THE SEVENTH GRADE STUDENTS BY YONISOMANASIKARA LEARNING APPROACH..... 47
นิตยา ลิ้มเล็ก/NITTAYA LIMLEK
จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย/JITTIRAT SAENGLOETUTHAI

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
CURRICULUM DEVELOPMENT THROUGH THE INTEGRATED LEARNING BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN THE MATHEMATICS LEARNING STRAND OF PRATHOMSUEKSA 1 STUDENTS 65
ภัทราพร คล้ายใจตรง/PATTRAPORN KHAYJAITRONG
เพชรสุดา เพชรใส/PETSUDA PETSAI
วสัน ปุ่นผล/WASON PUNPHOL

การศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง จากการลงทุนในหลักทรัพย์ หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ โดยใช้แบบจำลอง CAPM: **กรณีศึกษาหลักทรัพย์** TPP, THIP, NEP, AJ CSC **และ** PTL
COMPARATIVE STUDY OF RATE OF RETURN AND RISK FROM INVESTMENT ON THE SECURITIES IN PACKAGING SECTOR BY CAPITAL ASSET PRICING MODEL (CAPM): THE CASE STUDY OF TPP, THIP, NEP, AJ, CSC AND PTL..... 87
ลัดดาวรรณ สามบุญเรือง/LADDAWAN SAMBOONRUANG
กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ/KITTIPHUN KHONGSAWATKIAT

ความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
READINESS AND GUIDELINES FOR ENTREPRENEURSHIP PREPARATION OF THE FOURTH YEAR STUDENTS IN THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES, NAKHON PATHOM RAJABHAT UNIVERSITY..... 105
LIU LI
โสรัจ กายบริบูรณ์/SORAJ KAIBORIBOON
ไพรัช มากกาญจนกุล/PAIRACH MAKKANJANAKUL

พฤติกรรมและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร
CONSUMER BEHAVIOR AND MARKETING MIX FACTORS AFFECTING CHINESE TOURISTS' DECISION MAKING FOR CULTURAL TOURISM IN BANGKOK..... 121
XIE KANGLE
โสรัจ กายบริบูรณ์/SORAJ KAIBORIBOON
ไพรัช มากกาญจนกุล/PAIRACH MAKKANJANAKUL

การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
ECUCATIONAL INNOVATION MANAGEMENT FOR ACADEMIC AFFAIRS AFFECTING TEACHERS' FUNCTIONAL COMPETENCIES IN BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2..... 138
วัชรินทร์ ปานพรหม/WATCHARIN PANPROM
พิชญาภา ยืนยาว/PITCHAYAPA YUENYAW

สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
ADMINISTRATORS' FUNCTIONAL COMPERENCIES AFFECTING LEARNING ORGANIZATION IN BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1..... 157
อารีย์ น้ำใจดี/AREE NAMJAIDEE
พิชญาภา ยืนยาว/PITCHAYAPA YUENYAW

ปริทัศน์หนังสือ: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศ
BOOK REVIEW: INTRODUCTION TO INTERNATIONAL DISASTER MANAGEMENT..... 177
นิภาพรรณ เจนสันติกุล/NIPAPAN JENSANTIKUL

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON THE TOPIC OF FOOD FROM LOTUS STEM IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING AREA FOR GRADE 5 STUDENTS AT BANGPLAMA DISTRICT, SUPHAN BURI

พรกมล สุมงคล / PORNKAMOL SUMONGKOL[1]
ปราโมทย์ จันทร์เรือง/ PRAMOTE CHANRUEANG[2]
เนติ เฉลยวาเรศ/ NETI CHALOEYWARES[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติพื้นฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษามีความต้องการหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารจากบัวสาย 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร ได้จัดทำหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างพบว่า

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
[2]รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)
[3]อาจารย์ ดร.,อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาหารจากบัวสาย สามารถลงมือปฏิบัติการประกอบอาหารจากบัวสายตามขั้นตอน สนุกสนานกับการทำกิจกรรม 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารจากบัวสาย หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น อาหารจากบัวสาย

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop local curriculum on the topic of food from lotus stem in the subject of career and technology learning for grade 5 students. The curriculum development process consisted of 4 stages as follows: 1) a study of fundamental information, 2) a curriculum development, 3) a curriculum implementation, and 4) a curriculum assessment and improvement. The research sample includes 20 students of grade 5 at Wad Donkrabueng School, Bangplama District, Suphan Buri Province. The instruments used for data collection are: 1) an interview form, 2) a survey questionnaire, 3) a learning achievement test, 4) an activity practice skill test, and 5) curricular satisfaction scale. Data are analyzed in terms of content analysis, descriptive statistics, and dependent samples t – test.

The research findings were as follows: 1) A study of fundamental information revealed that the school had developed a curriculum that respond to the needs and skills of students. All the stakeholders agree that a curriculum development on the topic of food from lotus stem was suitable for using to teach the students. 2) Based on the result of the study a draft of the curriculum was developed. It consisted of principles, goals, structure, scope and content, class schedule, learning management, learning materials, assessment and monitoring, and learning plan management found that the curriculum was conformance and suitable. 3) From the experimental used of the curriculum, it was found that students were highly interested in the subject and paid attention in learning. They could cook food from lotus stem accordingly. They enjoyed learning the subject. 4) The results of evaluation and curriculum improvement shown that students' learning achievement was higher after

they were taught with the developed curriculum on the food from lotus stem at a significance level of .05 Overall, activity skill was in a good level and satisfaction of students towards the curriculum is in the highest level.

Keywords: curriculum development, local curriculum, food from lotus stem

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ การจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถสนองความต้องการและความคาดหวังของสังคมนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสังคม ตามแนวคิดที่ว่า “การศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนทุกคน และถือว่าชุมชนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น สนองความต้องการของคนในท้องถิ่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนจะต้องมีส่วนในการตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา” (ทัศนา แสวงศักดิ์, 2548: 43) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมแต่ละท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคล ครอบครัว และชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับบุคคลและชุมชนจะทำให้บุคคลและชุมชนนั้น ๆ มีความสุข มีการปรับตัวที่ดี เป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รู้จักเลือกรับข่าวสารข้อมูลที่มีอยู่หลากหลายนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (อุดม เชยกีวงศ์, 2545: 4)

การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และกำหนดคุณภาพผู้เรียนต้องมีความรู้อันเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) สอดคล้องกับแนวความคิดของสักระวี ศรีแสงธรรม (2547: 8-10) ที่กล่าวไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่นโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติหาความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง จนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เพราะได้มีโอกาสเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้สัมผัสและสัมพันธ์กับธรรมชาติ สังคม ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้ ได้ค้นพบสาระความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียนและครูก็ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วย เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข สภาพสังคมปัจจุบันนี้

ยังมีการเปลี่ยนแปลง และมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทำให้เป็นสังคมแหล่งข้อมูลข่าวสารหรือสังคมสารสนเทศที่ความรู้ทั้งหมดไม่ได้อยู่ที่ตัวครูอีกต่อไป แต่จะมีทั้งที่ตัวครู แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ สื่อมวลชน ที่แพร่หลายทั้งในและนอกประเทศ เป็นความรู้ที่ไม่มีพรมแดนและเป็นความรู้ที่ทุกคนในสังคมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา อย่างที่เรียกว่าเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society) ดังนั้น กระบวนทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ที่เคยเน้นครูเป็นสำคัญ จึงต้องเปลี่ยนบทบาทของครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้อำนวยการความสะดวกแก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ก็ต้องใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน

หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการอันหลากหลายของท้องถิ่น ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรัก และความภาคภูมิใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำพาสาระการเรียนรู้ของท้องถิ่นไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการได้รับประสบการณ์ตรงกับชีวิต สภาพเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมที่แท้จริง และการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้โดยปรับโครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนและเพิ่มรายละเอียดของมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาที่พบจากการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฆนัท ธาตุทอง, 2550: 176)

จากความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 35) ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากจะพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นแล้ว สถานศึกษายังสามารถพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน ดังที่สงัด อุทรานันท์ (2539: 307) ได้กล่าวว่าหลักสูตรแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไป ครูในฐานะผู้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและสาระการเรียนรู้ตามธรรมชาติวิชา อีกทั้งหลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสภาพความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ของอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีลำห้วย หนอง คลอง บึง มีบัวสายซึ่งเป็นพืชที่มีในท้องถิ่นขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นจำนวนมากและมีตลอดทั้งปี บัวสายหรือบัวกินสายเป็นพืชน้ำล้มลุก ก้านดอกเรียกว่า สายบัว นำมารับประทานได้ ดอกบัวสายบานตอนกลางคืน หุบในตอนสายของวันรุ่งขึ้น และบานอยู่ประมาณ 3-4 วัน (กมลวรรณ เตชะวนิช, 2554: 24) โดยเฉพาะบ้านดอนกระเบื้องซึ่งมีหนองน้ำที่มีสายบัวตลอดทั้งปี ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากสายบัวของบัวสายได้อย่างหลากหลาย ทั้งนำมาทำเป็นอาหารคาวและอาหารหวาน และเก็บมาขายเพื่อเป็นรายได้ ปัจจุบันอาหารจากบัวสายบางอย่าง เช่น ขนมสายบัว ที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อนในการนำส่วนของพืชมาทำขนมกำลังจะสูญหายไป เนื่องจากปัจจุบันอิทธิพลของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของชาติตะวันตกที่เน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความหรูหรา ทันสมัย ได้แทรกซึมเข้าสู่สังคมไทย ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยเฉพาะเยาวชนผู้ซึ่งอ่อนด้อยความรู้และประสบการณ์จึงรับเอาขนบธรรมเนียมหรือวัฒนธรรมชาติตะวันตกมาปฏิบัติ ปัญหาที่ตามมาคือ เยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องโภชนาการ ทำให้เยาวชนไม่ให้ความสำคัญที่จะรับประทานอาหารไทยในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร (สุวรรณา เรืองกาญจนาเศรษฐ์, 2547: 296)

จากแนวคิดและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงต้องเน้นทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน และท้องถิ่น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยหนึ่งโดยสอดแทรกในสาระที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนัก เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงประโยชน์และคุณค่าของอาหารพื้นบ้าน โดยให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการและสังคมในท้องถิ่น นักเรียนได้มีความรู้และมีทักษะพื้นฐานในการทำอาหารจากบัวสาย เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสามารถพัฒนาสู่อาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตร 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตร และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

วิธีดำเนินการ

ขอบเขตการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. **ตัวแปรในการวิจัย** ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม ความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น

3. **เนื้อหา** ความรู้เรื่อง อาหารจากบัวสาย เป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสอดแทรกในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว ตัวชี้วัดที่ 2 การเตรียม ประกอบจัดอาหารให้สมาชิกในครอบครัว และตัวชี้วัดที่ 4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย เป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎี หลักสูตรภาคปฏิบัติ

4. **ระยะเวลา** ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้ระยะเวลา จำนวน 5 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จากผู้บริหารโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย

4. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32 ถึง 0.92 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.21 ถึง 0.65 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.814

6. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม โดยอิงเกณฑ์ประเมิน (rubric assessment) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1)

7. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ มาสังเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผนสร้างหลักสูตรโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งเนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตรเรื่องอาหารจากบัวสาย โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง จำนวน 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) ดำเนินการโดย 1) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มาจัดทำเป็นโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสนอแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้โดยการกำหนดเนื้อหา สาระสำคัญและเวลา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมิน ตามโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จำนวน 5 แผน

2. การประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง) นำโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบโดยใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3. การปรับปรุงหลักสูตร (ฉบับร่าง) นำผลการประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง) และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยให้เพิ่มเติมรายละเอียดของการประเมินผลงานนักเรียน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินผลงานนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การประเมินของรูบริค (rubic) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนการทดลองทำการทดสอบก่อนเรียน หลังจากนั้นจึงดำเนินการสอน ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบัวสายและการจำแนกสกุลและพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์ของบัว ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบัวจากใบความรู้ และสรุปความรู้ที่ได้ตอบคำถามในใบกิจกรรม นักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของบัว สามารถจำแนกบัวตามสกุลและพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์ และนักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมได้ถูกต้องและสวยงาม เมื่อมีการนำเสนอผลงานนักเรียนกล้าที่จะแสดงออก และสนุกสนานในการทำกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบัวสาย ประโยชน์ของบัวสาย คุณค่าทางอาหารของบัวสาย ผู้วิจัยได้นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เกี่ยวกับชนิดและลักษณะของบัวสาย ประโยชน์และคุณค่าทางอาหารของบัวสาย จากนั้นให้นักเรียนสรุปความรู้ตอบคำถามในใบกิจกรรม นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดประโยชน์ของบัวสาย เขียนแผนผังความคิดสรุปชื่อบัวที่รู้จัก สามารถศึกษาความรู้เพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดของโรงเรียนได้ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับชื่ออาหารที่ทำมาจากบัวสาย บอกวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องปรุงของอาหารจากบัวสาย และอธิบายขั้นตอนการประกอบอาหารจากบัวสาย ผู้วิจัยนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ และแบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง อาหารจากบัวสาย แล้วอภิปรายในกลุ่มถึงส่วนผสม เครื่องปรุง และวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการประกอบอาหาร พร้อมเขียนแผนการทำงานในใบกิจกรรม มีการนำเสนอผลงานนักเรียนทุกกลุ่ม ซึ่งพบว่านักเรียนกล้าที่จะแสดงออก มีความร่วมมือในการทำงาน และสนุกสนานกับการทำกิจกรรม นักเรียนสามารถวาดภาพอาหารจากบัวสาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารจากบัวสาย ผู้วิจัย นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ร้องเพลงทำให้เกิดความสนุกสนาน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ เรื่อง การประกอบอาหารจากบัวสาย แล้วอภิปรายในกลุ่ม ถึงส่วนผสม เครื่องปรุง และวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการประกอบอาหาร ฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอนตามใบกิจกรรม โดยครู

คอยดูแล ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งบันทึกสังเกตพฤติกรรมและการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมในด้านขั้นเตรียมปฏิบัติกิจกรรม และผลงานอาหารจากบัวสาย ทุกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันชิมเพื่อเปรียบเทียบรสชาติและนำเสนอผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารจากบัวสาย ผู้วิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันดำเนินกิจกรรมโดยให้นักเรียน แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ เรื่อง การประกอบอาหาร แล้วอภิปรายในกลุ่มถึง ส่วนผสม เครื่องปรุง และวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการประกอบอาหาร โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น อธิบาย สาธิตการต้มกะทิสายบัว และขนมสายบัว การห่อขนมสายบัว นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอน ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นคอยดูแล ให้คำแนะนำระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมในการรักษาความสะอาด ความสนใจ ร่วมมือกันทำกิจกรรม จากนั้นทุกกลุ่มแลกเปลี่ยนกันชิมเพื่อเปรียบเทียบรสชาติและนำเสนอผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินผลก่อนใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตร ประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนให้ครอบคลุม เหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่จะวัดเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร เป็นการประเมินผลหลังจากการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความพึงพอใจของนักเรียน จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์สอบถามแนวคิด ความจำเป็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย เนื่องจากเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์อาหารพื้นบ้านจากพืชในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ เผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้

คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนได้มีความรู้และมีทักษะพื้นฐานในการทำอาหารจากบัวสายจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เรื่อง อาหารจากบัวสาย ซึ่งประกอบด้วย

หลักการ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่น นักเรียนเห็นความสำคัญของอาหารจากบัวสาย ซึ่งเป็นพืชที่มีในท้องถิ่นและคุณค่าในการอนุรักษ์อาหารพื้นบ้าน ได้ฝึกทักษะด้านการปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารจากบัวสายเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นหลักสูตรที่สามารถยืดหยุ่นได้ทั้งด้านเนื้อหา เวลา และการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และคุณภาพของนักเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการมีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน

จุดมุ่งหมาย

ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1) นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาหารจากบัวสาย

2) นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารจากบัวสาย สามารถนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอาหารจากบัวสาย

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1) ประวัติความเป็นมาและการจำแนกสกุลของบัวสาย

2) ลักษณะของบัวสายและประโยชน์ของบัวสาย

3) อาหารจากบัวสาย

4) การประกอบอาหารจากบัวสาย

ขอบข่ายเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้จัดมวลความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียน ดังต่อไปนี้

1) หลักสูตรภาคทฤษฎี ประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้
   1.1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัวสาย
   1.2) ประวัติความเป็นมาของบัวสาย
   1.3) การจำแนกสกุลและพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์ของบัว
   1.4) ชนิดและลักษณะของบัวสาย
   1.5) ประโยชน์ของบัวสาย
   1.6) การประกอบอาหารจากบัวสาย
2) หลักสูตรภาคปฏิบัติ การประกอบอาหารจากบัวสาย ประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้
   2.1) ยำสายบัว
   2.2) ส้มตำสายบัว
   2.3) ต้มกะทิสายบัวกับปลาทู
   2.4) ขนมสายบัว

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาเรียน จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ซึ่งสามารถยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากใบความรู้ และสรุปความรู้ที่ได้ตอบคำถามในใบกิจกรรม ร่วมกันอภิปราย ซักถามตามประเด็นเกี่ยวกับขั้นตอนและผลของการปฏิบัติงาน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการใช้เกม การเขียนแผนผังความคิด ศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตและห้องสมุดของโรงเรียน ผู้วิจัยร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น อธิบาย สาธิตการทำอาหารจากบัวสาย นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอน ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นคอยดูแล ให้คำแนะนำ ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมครูผู้สอนสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยนักเรียน ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ด้วยความรับผิดชอบ และทำงานจนสำเร็จ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนได้แก่ใบความรู้ ใบกิจกรรม รูปภาพ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหารจากบัวสาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลง เกม คอมพิวเตอร์

การวัดผลและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยทำการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ซึ่งประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย มีรายละเอียดการประเมินดังนี้

1) การประเมินผลก่อนใช้หลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) การประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้แบบประเมินด้านทักษะการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์การประเมินของรูบริค (rubic)

3) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน โดยใช้เวลาทดลอง 10 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารจากบัวสายได้ และมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำอาหารจากบัวสายเป็นอย่างดี

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า

4.1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนกับหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลสัมฤทธิ์	n	$\bar{x}$	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนใช้หลักสูตร	20	15.15	208	2332	15.603*	.000
หลังใช้หลักสูตร	20	25.55				

* $P < 0.05$

4.2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 ในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย อยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลด้านทักษะการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(n=20)

รายการประเมิน	ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1. วางแผนร่วมกัน	4.30	0.65	ดี
2. ทำงานที่ได้รับมอบหมาย	4.30	0.73	ดี
3. การปฏิบัติตามขั้นตอน	4.25	0.85	ดี
4. การแก้ไขปรับปรุงระหว่างการปฏิบัติงาน	4.25	0.78	ดี
5. ผลงาน	4.50	0.51	ดีมาก
6. การนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้	4.05	0.51	ดี
รวมเฉลี่ย	4.27	0.68	ดี

4.3 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-5 ในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย อยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลด้านทักษะการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-5 เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(n=20)

รายการประเมิน	ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
ขั้นเตรียมปฏิบัติกิจกรรม			
1. วางแผนการปฏิบัติงาน	3.95	0.51	ดี
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	4.25	0.63	ดี
3. การรักษาความสะอาดของผู้ปรุงและภาชนะอุปกรณ์	4.35	0.48	ดี
ขั้นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม			
1. การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	4.05	0.60	ดี
2. การรักษาความสะอาดของกระบวนการปรุงอาหาร	4.35	0.48	ดี
3. การใช้เครื่องมืออุปกรณ์	4.00	0.56	ดี
ผลงานอาหารจากบัวสาย			
1. รสชาติของอาหาร	4.20	0.52	ดี
ผลงานอาหารจากบัวสาย			
1. รสชาติของอาหาร	4.20	0.52	ดี
2. ความสะอาดของอาหาร	4.60	0.50	ดีมาก
3. ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดตกแต่งอาหาร	4.15	0.67	ดี
รวม	4.21	0.55	ดี

4.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย พบว่า นักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(n=20)

รายการประเมิน	ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นมาก	4.85	0.36	มากที่สุด
2. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน	4.15	0.58	มาก
3. สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา	4.45	0.75	มาก
4. สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสำคัญของการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์	4.60	0.50	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลายรูปแบบน่าสนใจ	4.75	0.44	มากที่สุด
6. การเรียนรู้เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาของบัวสายในท้องถิ่น	4.85	0.36	มากที่สุด
7. การเรียนรู้เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้ทราบลักษณะของบัวสายและประโยชน์ของบัวสาย	4.65	0.48	มากที่สุด
8. การเรียนรู้เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้ทราบขั้นตอนการประกอบอาหารจากบัวสาย	4.85	0.36	มากที่สุด
9. นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย	4.45	0.68	มาก
10. เนื้อหาในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย มีความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและน่าสนใจ ทำให้อยากเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
11. นักเรียนรู้สึกประทับใจที่ได้จากปฏิบัติกิจกรรมการเรียนโดยเน้นการปฏิบัติจริงใน การประกอบอาหารและเรียนรู้นอกสถานที่	4.65	0.48	มากที่สุด
12. นักเรียนคิดว่าการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารจากบัวสาย ทำให้เกิดความสำนึกรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	4.80	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

(n=20)

รายการประเมิน	ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
13. การเรียนรู้เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้เกิดความตระหนักในการช่วยอนุรักษ์อาหารจากพืชในท้องถิ่นให้คงอยู่	4.70	0.47	มากที่สุด
14. นักเรียนคิดว่าสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย มีความเหมาะสม	4.60	0.50	มากที่สุด
15. นักเรียนได้รับประโยชน์จากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.65	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.50	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย แบ่งออกเป็น 3 ขั้น คือ 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาเอกสาร 2) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ 3) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสอบถามนักเรียน พบว่า ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์อาหารพื้นบ้านจากพืชในท้องถิ่น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 35) ที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรและเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของลิซซินเบิร์ก (Litzenberg, 2005: 3282-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นที่ส่งผลต่อหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แฮ็กกิ้ง สก๊อต และบาราต (Hacking, Scott, & Barratt, 2007) ได้วิจัยหลักสูตรท้องถิ่นที่นักเรียนชาวอังกฤษเขียนเล่าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเด็ก ๆ โดยเด็ก ๆ ได้มีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ศรีสุข (2550: 55) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพรสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสรรคบุรี พบว่า เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ เกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่น และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตร (ฉบับร่าง) ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบของหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ดังนั้นองค์ประกอบในหลักสูตรฉบับร่าง และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2-30) ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับปราโมทย์ จันทร์เรือง (2552: 50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรอง ทาสมบูรณ์ (2552: 102) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำปลาส้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบของหลักสูตรเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านจุดหมาย ด้านโครงสร้างเนื้อหา ด้านอัตราเวลาเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการวัดผลประเมินผลของหลักสูตร

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสาระเป็นเรื่องที่น่าสนใจและตรงกับความต้องการของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาหารจากบัวสาย กิจกรรมการเรียนรู้ได้ปฏิบัติจริงเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ร่วมกับครู นักเรียนมีความตั้งใจ กระตือรือร้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถลงมือปฏิบัติการประกอบอาหารจากบัวสายตามขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พิธ แสนมีนา (2552: 85) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ เรื่องการทำชาใบหม่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีความสอดคล้องกับความสนใจและพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทำงาน วางแผน การทำงาน ปฏิบัติตามขั้นตอนและมีความตั้งใจ สนใจ รับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศรี หอมจันทร์ (2548: 78) การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำขนมได้ และมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำขนมเป็นอย่างดี ในส่วนภาคทฤษฎีพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารจากบัวสาย พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบานเย็น แก้วศรีสุข (2553: 136) ในการนำหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องอาหารจากกล้วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้ พบว่าการวัดประเมินผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตร ผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เรื่อง อาหารจากบัวสาย ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน นักเรียนให้ความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสราวุฒิ จันทรสมบัติ (2548: 105) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ครูควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรให้เข้าใจชัดเจนก่อนนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

2. ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ ครูควรเน้นเรื่องความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ในการประกอบอาหารเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายในการปฏิบัติกิจกรรม

3. ครูควรยืดหยุ่นเวลาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เนื่องจากในบางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลามาก

4. การศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ครูควรควบคุมดูแลความปลอดภัยของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

ในการวิจัยครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เรื่องที่เกี่ยวกับการนำพืชพื้นบ้านที่มีในท้องถิ่นอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. ผลการวิจัยพบว่า อาหารจากบัวสาย นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นทางโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจริงในโรงเรียน และนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้แก่นักเรียน

สรุป

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารจากบัวสาย

2. การพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง อาหารจากบัวสาย ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน เพื่อเสนอแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ โดยครอบคลุมเนื้อหาในด้านทฤษฎี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาและการจำแนกสกุลของบัวสาย ลักษณะของบัวสายและประโยชน์ของบัวสาย อาหารจากบัวสาย และด้านการปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารจากบัวสาย

3. การทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารจากบัวสาย สามารถลงมือปฏิบัติการประกอบอาหารจากบัวสายตามขั้นตอน นักเรียนมีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารจากบัวสาย หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร ภายหลังการทดลองใช้หลักสูตรแล้วมีการปรับเพิ่มชั่วโมงเรียนจาก 10 ชั่วโมงเป็น 12 ชั่วโมง

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ เตชะวนิช. (2554). **คู่มือปลูกและดูแลดอกบัวราชินีแห่งน้ำประดับสวนสวย.** กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊คส์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ฆนัท ธาตุทอง. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.** นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

ทรงศรี จันทร์หอม. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ทัศนา แสวงศักดิ์. (2548, มกราคม-มีนาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. **วารสารวิชาการ**, 8 (1), 43-49.

บานเย็น แก้วศรีสุข. (2553). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาหารจากกล้วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

บุญรอง ทาสมบูรณ์. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำปลาส้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่** 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตร.** ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พงษ์พิธ แสนมีนา. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่** 2 **การอาชีพ เรื่อง การทำชาใบหม่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่** 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สงัด อุทรานันท์. (2539). **พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด ศรีสุข. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสรรคบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สราวุฒิ จันทรสมบัติ. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สักระวี ศรีแสงธรรม. (2547, มีนาคม-เมษายน). ท่องไปในอุทยานผักพื้นบ้านเพื่อการยังชีพ. **บึงฉวากแดนมหัศจรรย์**, 1 (2), 8-10.

สุวรรณา เรืองกาญจนาเศรษฐ์. (2547). **กลยุทธ์การดูแลและสร้างสุขภาพ "วัยรุ่น"**. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.

อุดม เชยกีวงศ์. (2545). **หลักสูตรท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

Hacking, E. B., Scoot, W., & Barratt, R. (2007). Children & research into their local environment: Stevenson's gap, and possibilities for the curriculum **<http://www.eric.ed.gov/ERICweb Portal/Home. Portal? Fpb&ERICExteaech_>** (20 November).

Litzenberg, C. M. (2005, March). An Assessment of teachers' views of local environmental education and it's Impact on their curricula and teaching methodology in a Maryland Elementary School. **Dissertation Abstracts International, 66 (3),** 3282-A.

การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF A CURRICULUM 'YOUNG TOURIST GUIDES AT WAT PAI RONG WUA', SONG PHI NONG DISTRICT, SUPHAN BURI PROVINCE, SOCIAL STUDIES, RELIGIONS AND CULTURE LEARNING STRAND GROUP FOR GRADE 3 STUDENTS

ภุชงค์ พันธ์เพชร / PUCHONG PHUNPHET [1]
ปราโมทย์ จันทร์เรือง / PRAMOTE CHANRUANG[2]
วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว และ 2) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรที่พัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.894) 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากนโยบายการจัดการศึกษา ของหน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทพสตรี
[2]รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)
[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

และรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาพัฒนาความรู้ เสริมทักษะด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ และสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้ นักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องการให้พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในส่วนประกอบต่าง ๆ ตามโครงสร้างประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

2.1 การทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนสนใจเรียน สนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเป็นมัคคุเทศก์น้อยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในวัดไผ่โรงวัว ด้วยบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นมัคคุเทศก์

2.2 การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the curriculum entitled ‘Young Tourist Guides at Wat Pai Rong Wua’, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province, Social Studies, Religions and Culture Learning Strand Group for Prathomsuksa 3 students. The specific purposes of this research were to 1) develop the curriculum and 2) evaluate and improve the curriculum. The sample was 30 Prathomsuksa 3 students from Wat Pai Rong Wua School, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province during the second semester of academic year 2011. The instruments used in this research were 1) an interview form, 2) a questionnaire, 3) a learning achievement test (a reliability of 0.894), 4) an evaluation form of skills and 5) a satisfaction test towards the curriculum. The data were analyzed in terms of percentage, content analysis, mean, standard deviation and t-test.

The findings showed that:

1. development of the curriculum:

1.1 The basic information, it was found that organizations wanted schools to make a curriculum about problems in community and society. With organizations, schools should support learning process management to let students seek knowledge, information and news. They should be able to choose their local learning resources in order to improve their knowledge and their leadership skills and finally to become their occupation. Students and involving persons showed their want of developing the curriculum.

1.2 The development showed that the curriculum would consist of principles, objectives, student capabilities, desired characteristics, structure, course description, studying time, learning activities, studying media, measurement and evaluation. The curriculum had both theoretical and practical parts

2. Evaluation and improvement of curriculum

2.1 The trialing the curriculum, it showed that students paid attention in the activities and were able to be good tourist guides.

2.2 The evaluation showed that their learning achievement towards the topic was better at a significance level of .05. Their skills in being tourist guides were good. Their satisfaction was rated at the highest level.

Keywords : curriculum development, religion and culture social studies, primary education

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบให้เกิดการผันแปรในการพัฒนาประเทศทั้งด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งเสริมสร้างบุคลากรของประเทศให้เข้มแข็ง มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ การพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถที่จะบอกกล่าวหรือสามารถสื่อสารให้บุคคลทั่วไปรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้นั้น บุคคลผู้นั้นจะต้องรู้เรื่องราวเหล่านั้นอย่างถ่องแท้ ต้องศึกษาฝึกฝน มีเทคนิควิธีการนำเสนอซึ่งเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ที่สะสมมาจากการเรียนการสอนสมัยเด็ก ๆ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (กรมวิชาการ, 2540: 2) ความมุ่งหมายการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า

ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยากรต่าง ๆ ในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประชากรไทย คือ การศึกษา และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง และให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 11) และหลักสูตรเป็นเครื่องมือมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นรากฐานทางด้านสติปัญญา ทักษะและคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจนจึงสามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สุนีย์ ภู่พันธ์, 2546: 21)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 ตัวชี้วัด ข้อ 1 และข้อ 2 ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทาง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ยึดถือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมสิ่งก่อสร้างในท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์ต่อชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-2) ซึ่งแนวทางการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ฝึกนักเรียนในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาประวัติเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในวัดไผ่โรงวัวอย่างมีกระบวนการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจ หวงแหนรักษาทรัพยากร และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด แล้วยังเป็นการฝึกทักษะในการเป็นมัคคุเทศก์ เพราะการฝึกให้เป็นมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกทั่วไปดี มีศิลปะในการพูด (บุปผา คุมมานนท์, 2528: 10)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี เห็นประโยชน์ที่จะได้รับอันก่อให้เกิดความรักและหวงแหนสมบัติ วัฒนธรรม รวมทั้งความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ประกอบกับการเป็นเจ้าของบ้านในอันที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการอบรมอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีขึ้น เพื่อสร้างบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้านการเดินทางท่องเที่ยว ทัศนศึกษาอย่างถูกวิธี อันจะทำให้เกิดจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ตลอดจนเกิดความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546: 32) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2547-2550 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวสู่ระบบการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมต่อกลุ่มจังหวัด และสู่ความเป็นสากล ซึ่งจัดทำโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นขึ้น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้บรรจุสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวทั่วไปได้รู้จัก คือ วัดไผ่โรงวัว ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ภายในวัดมีสิ่งก่อสร้างด้านพุทธประวัติ ซึ่งจำลองเหมือนสถานที่จริงจากประเทศอินเดีย (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี, 2547: 8) การสัมภาษณ์และสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง สรุปว่า ต้องการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อฝึกประสบการณ์ตรงส่งผลให้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และประชาชนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและขอบข่ายเนื้อหา การจัดกิจกรรม ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.4 ศึกษาประวัติความเป็นมาและสิ่งก่อสร้างในวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.5 สัมภาษณ์ และสอบถาม ความต้องการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว จากผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ในวัดไผ่โรงวัว จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 30 คน

1.6 เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว

1.7 การสร้างหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

1.8 การประเมินหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเรื่องวัดไผ่โรงวัว บุคลิกภาพของการเป็นมัคคุเทศก์ มีจิตวิญญาณของการเป็นมัคคุเทศก์ และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตร ตามขอบเขตของเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากผู้บริหารโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และเจ้าหน้าที่ในวัดไผ่โรงวัว จำนวน 2 คน

2.2 แบบสอบถามความต้องการจัดการเรียนรู้เรื่องมัคคุเทศก์น้อย แบ่งเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพผู้ปกครอง ตอนที่ 2 ความต้องการในการเรียนรู้และรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 30 คน

2.3 หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.894

2.5 แบบประเมินทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้ เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ประเด็นการประเมินประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเรื่องวัดไผ่โรงวัว บุคลิกภาพของการเป็นมัคคุเทศก์ มีจิตวิญญาณของการเป็นมัคคุเทศก์ และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เกณฑ์การประเมินมี 4 ระดับคุณภาพ คือ 1) คะแนนเฉลี่ย 3.5 – 4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 2) คะแนนเฉลี่ย 2.5 – 3.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี 3) คะแนนเฉลี่ย 1.6 – 2.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และ 4) คะแนนเฉลี่ย 0–1.5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง

2.6 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว เกณฑ์การประเมิน มี 5 ระดับ คือ คะแนน 4.50– 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนน 3.50–4.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คะแนน 2.50–3.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 1.50–2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และคะแนน 1.00–1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบที (t–test dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเป็นหลักสูตร

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้จัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้นำไปพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 มาตรฐาน ส 1.1 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร ความหมายการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1.4 สถานที่สำคัญทางพุทธประวัติในวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีสิ่งก่อสร้างสำคัญทางพุทธศาสนา และพุทธประวัติ ดังนี้ 1) สมเด็จพระพุทธโคดม 2) สมเด็จพระกกุสันโธ 3) อุโบสถร้อยยอด 4) นิโครธาราม (พุทธวิหารร้อยยอด) 5) สถานที่ทรงตัดพระเมาลี 6) สถานที่บำเพ็ญทุกรกริยา 7) สถานที่ประสูติ (วิหารมหามายา) 8) สถานที่ตรัสรู้ 9) สถานที่แสดงปฐมเทศนา และ 10) สถานที่ปรินิพพาน ซึ่งสถานที่ก่อสร้างดังกล่าว เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพุทธประวัติในวัดไผ่โรงวัว ที่สร้างความภูมิใจให้กับชุมชน และต้องการอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

1.5 การสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ในวัดไผ่โรงวัว จำนวน 2 คน และสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 30 คน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตร โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง

สรุปได้ว่าการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ที่มีสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร นำมาพัฒนาทักษะด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ และสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้ นักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องการให้พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง พบว่าการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว มีโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านหลักการ หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว มุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมโดยนำเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด นักเรียนสามารถปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์และอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การประสานความร่วมมือของชุมชน

2.2 ด้านจุดหมาย มีดังนี้

2.2.1 เพื่อให้นักเรียน มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมัคคุเทศก์

2.2.2 เพื่อให้นักเรียน มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ และการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยว วัดไผ่โรงวัว โดยการปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผน

2.2.3 เพื่อให้นักเรียน เห็นคุณค่าการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ท้องถิ่น และประเทศชาติได้รับจากการท่องเที่ยว

2.3 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีดังนี้

2.3.1 ความสามารถในการสื่อสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม

2.3.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

2.3.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

2.4 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทย คือ 1) รักชาติศาสน์กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

2.5 ด้านโครงสร้างของหลักสูตรเรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 คำอธิบายรายวิชา “ชื่นชม บอกความสำคัญเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธประวัติ ตั้งแต่การประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา จนถึงปรินิพพาน และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อการเป็นมัคคุเทศก์”

2.5.2 หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว เพิ่มหน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภาคทฤษฎี เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์ ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภาคปฏิบัติ เรื่อง ปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย แนะนำสิ่งก่อสร้างทางพุทธประวัติภายในวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย สถานที่ประสูติ (วิหารมหามายา) สถานที่ตรัสรู้ สถานที่แสดงปฐมเทศนา และสถานที่ปรินิพพาน ใช้เวลาสอน 8 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว

รายการ	เนื้อหา	เวลาเรียน/ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภาคทฤษฎี	ความรู้ความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์น้อย	4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภาคปฏิบัติ	ปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย แนะนำสิ่งก่อสร้างทางพุทธประวัติ ภายในวัดไผ่โรงวัว	8

2.5.3 แผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มทักษะปฏิบัติ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นภาคทฤษฎีใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของมัคคุเทศก์ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องบทบาทหน้าที่ ประเภท และคุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องมรรยาท การวางตัว และจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องประวัติความเป็นมาของวัดไผ่โรงวัว ภาคปฏิบัติใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องสถานที่ประสูติ (วิหารมหามายา) แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องสถานที่ตรัสรู้ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องสถานที่แสดงปฐมเทศนา และแผนจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องสถานที่ปรินิพพาน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตร มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความหมาย ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของมัคคุเทศก์	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่ประเภท และคุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มรรยาท การวางตัว และจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติความเป็นมาของวัดไผ่โรงวัว	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สถานที่ประสูติ (วิหารมหามายา)	-	2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	-	2	2
สถานที่ตรัสรู้	-	2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 สถานที่แสดงปฐมเทศนา	-	2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 สถานที่ปรินิพพาน			

2.5.4 กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การศึกษาตามหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามจุดประสงค์ข้างต้น จึงได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ 1) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากสื่อใบงาน ใบความรู้ สื่อของจริง การฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย

2.5.5 สื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีดังนี้ 1) เอกสาร ตำรา 2) ใบความรู้ 3) ใบงาน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แต่ละบุคคลและแบบกลุ่ม 5) แบบประเมินผลงานแต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่ม 6) รูปภาพเกี่ยวกับวัดไผ่โรงวัว 7) CD การแนะนำแหล่งเรียนรู้ในวัดไผ่โรงวัว และ 8) การฝึกปฏิบัติจริง

2.5.6 การวัดและการประเมินผล หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์ ด้วยประเมินผลระหว่างเรียน ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม ประเมินหลังเรียนด้วยการตรวจผลงานจากใบงาน

สรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี หลักสูตรมีความเหมาะสมตามโครงสร้างประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง พบว่า ผู้วิจัยทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ ความหมายของมัคคุเทศก์ ประวัติความเป็นมาของมัคคุเทศก์ และความสำคัญของมัคคุเทศก์ โดยครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นักเรียนยกตัวอย่างถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 5 คน ศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของอาชีพมัคคุเทศก์ และระดมพลังสมองช่วยกันเขียนบันทึกสรุปข้อความรู้ลงในใบงานที่ 1 พบว่านักเรียนตั้งใจศึกษา มีทักษะกระบวนการกลุ่มที่ดี ตอบคำถามในใบงานได้ถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ประเภทของมัคคุเทศก์ และคุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์ โดยครูและนักเรียนสนทนาซักถามถึงเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ ศึกษาจาก CD เรื่อง บทบาท หน้าที่ ประเภท และคุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์ แบ่งกลุ่มร่วมกันศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาความรู้ในใบความรู้ และระดมพลังสมองช่วยกันเขียนบันทึกสรุปข้อความรู้ ลงในใบงานที่ 2 และ 4 พบว่า นักเรียนสนุกสนานในการเรียนรู้จากสื่อ ตอบคำถามจากใบงานได้ถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับมรรยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์และจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ โดยครูและนักเรียนสนทนาซักถามถึงเรื่องมรรยาททั่ว ๆ ไปในสังคม โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างมรรยาทที่ดี แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาในใบความรู้ที่ 3 ช่วยกันคิด แสดงบทบาทสมมติในการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่ประทับใจ พบว่า นักเรียนสนุกสนานในกิจกรรมบทบาทสมมุติ และแสดงได้ดี มีความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์ดีขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับแผนผังที่ตั้งวัดไผ่โรงวัว และความสำคัญของสิ่งก่อสร้างในวัดไผ่โรงวัว โดยศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์ เรื่องราวของวัดไผ่โรงวัว พบว่า นักเรียนสนใจศึกษา กล้าแสดงออกในการตอบคำถาม สนุกสนานในการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ จุดเที่ยวชมสถานที่ประสูติในวัดไผ่โรงวัว โดยครูนำวีดิทัศน์ แนะนำสถานที่ประสูติ ให้นักเรียนศึกษา หลังจากนั้นนำนักเรียนออกไปเรียนนอกสถานที่ คือ สถานที่ประสูติจำลอง ในวัดไผ่โรงวัว ให้นักเรียนจับคู่ตามความสมัครใจของตนเอง ช่วยกันแนะนำสถานที่ประสูติในวัดไผ่โรงวัว รายละเอียดตามใบความรู้ พบว่า นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ จุดเที่ยวชมสถานที่ตรัสรู้ในวัดไผ่โรงวัว โดยครูนำวีดิทัศน์ แนะนำสถานที่ตรัสรู้ ให้นักเรียนศึกษา หลังจากนั้นนำนักเรียนออกไปเรียนนอกสถานที่ คือ สถานที่ตรัสรู้จำลองในวัดไผ่โรงวัว ให้นักเรียนจับคู่ตามความสมัครใจของตนเอง ช่วยกันแนะนำสถานที่ตรัสรู้ในวัดไผ่โรงวัว รายละเอียดตามใบความรู้ พบว่า นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับจุดเที่ยวชมสถานที่แสดงปฐมเทศนาในวัดไผ่โรงวัว โดยครูนำวีดิทัศน์ แนะนำสถานที่แสดงปฐมเทศนา ให้นักเรียนศึกษา หลังจากนั้นนำนักเรียนออกไปเรียนนอกสถานที่ คือ สถานที่แสดงปฐมเทศนาจำลอง ในวัดไผ่โรงวัว ให้นักเรียนจับคู่ตามความสมัครใจของตนเอง ช่วยกันแนะนำสถานที่แสดงปฐมเทศนาในวัดไผ่โรงวัว รายละเอียดตามใบความรู้ พบว่า นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับจุดเที่ยวชมสถานที่ปรินิพพาน ในวัดไผ่โรงวัว โดยครูนำวีดิทัศน์ แนะนำสถานที่ปรินิพพานให้นักเรียนศึกษา หลังจากนั้น นำนักเรียนออกไปเรียนนอกสถานที่ คือ สถานที่ปรินิพพานจำลอง ในวัดไผ่โรงวัว ให้นักเรียนจับคู่ตามความสมัครใจของตนเอง โดยให้ช่วยกันแนะนำสถานที่ปรินิพพานในวัดไผ่โรงวัว รายละเอียดตามใบความรู้ พบว่า นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ได้ดี

สรุปขั้นการทดลองใช้หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนสนใจเรียน สนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเป็นมัคคุเทศก์น้อยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในวัดไผ่โรงวัว ด้วยบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นมัคคุเทศก์

4. ผลการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง พบว่า

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน นำเสนอรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ผลสัมฤทธิ์	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-test	p-value
ก่อนการใช้หลักสูตร	30	12.00	2.636	17.790*	.000
หลังการใช้หลักสูตร	30	24.90	2.174		

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4.2 ทักษะปฏิบัติ การประเมินคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ด้านการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว แสดงผลรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติ เรื่องมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

(n=30)

ประเด็นการประเมินทักษะปฏิบัติ	คะแนนทักษะปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. บุคลิกภาพของการเป็นมัคคุเทศก์	3.90	0.40	ดีมาก
2. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัดไผ่โรงวัว	3.83	0.44	ดีมาก
3. มีจิตวิญญาณของการเป็นมัคคุเทศก์	3.80	0.46	ดีมาก
4. ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.86	0.43	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.85	0.43	ดีมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ทักษะปฏิบัติโดยภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 3.85, S.D. = 0.43)

4.3 ความพึงพอใจต่อหลักสูตร การประเมินผลความพึงพอใจต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ซึ่งมีประเด็นการประเมิน จำนวน 9 ข้อ เกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ พึงพอใจระดับมากที่สุด พึงพอใจระดับมาก พึงพอใจระดับปานกลาง พึงพอใจระดับน้อย และพึงพอใจระดับน้อยที่สุดผลปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว

(n=30)

รายการประเมิน	คะแนนความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาสาระเรื่องมัคคุเทศก์น้อยเป็นเรื่องที่นักเรียนชอบและสนใจ	4.50	0.50	มากที่สุด
2. นักเรียนได้รับความรู้หลังการเรียนรู้จากหลักสูตรเรื่องมัคคุเทศก์น้อย	4.90	0.30	มากที่สุด
3. สถานที่ในวัดไผ่โรงวัวที่นำเสนอต่อนักท่องเที่ยวตรงกับสาระพระพุทธศาสนา	4.60	0.49	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนุกน่าสนใจ	4.60	0.49	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติเป็นมัคคุเทศก์น้อย	4.66	0.47	มากที่สุด
6. นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์โดยตรง	4.90	0.30	มากที่สุด
7. หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย เป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ง่ายเหมาะสมกับนักเรียน	4.83	0.37	มากที่สุด
8. นักเรียนสามารถนำความรู้จากหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย มาใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	0.60	มาก
9. นักเรียนคิดว่าหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัวเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	4.50	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.62, S.D = 0.45)

ทั้งนี้เมื่อนำหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับร่าง) ไปใช้ พบข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องเนื้อหาขั้นตอนการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับแก้ โดยเพิ่มกิจกรรมทักษะปฏิบัติในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 6 7 และ 8 ขั้นตอนการพูดแนะนำตัวมัคคุเทศก์ และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวซักถามข้อสงสัย ซึ่งเดิมไม่ได้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ

สรุป ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร โดยเพิ่มเนื้อหาเรื่องขั้นตอนการพูดแนะนำตัวมัคคุเทศก์ และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวซักถาม ข้อสงสัย ในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 6 7 และ 8 ซึ่งเดิมไม่ได้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ที่มีสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร นำมาพัฒนาทักษะด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ และสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้ นักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องการให้พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13) ให้ความสำคัญการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้นำไปพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การฝึกทักษะในการเป็นมัคคุเทศก์ ทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ หวงแหนรักษาทรัพยากร ใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จะได้เรียนรู้ระบบการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีบุคลิกทั่วไปดี มีศิลปะในการพูด (บุปผา คุมมานนท์, 2528: 10) สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร สมประสงค์ (2553: 100) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอหนองใหญ่

จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า โครงสร้างหลักสูตรและผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว มีความเหมาะสมตามโครงสร้าง ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2-30) ระบุว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมี หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับปราโมทย์ จันทร์เรือง (2552: 30) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี จูพานิชย์ (2551: 141) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีกระบวนในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย ความสำคัญ หลักการ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน ขอบข่ายเนื้อหา และโครงสร้างหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของเตือนใจ น้อยแก้ว (2552: 1) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา “เที่ยวดอนเจดีย์” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ด้านข้อมูลพื้นฐาน ผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรกับสภาพปัญหาของชุมชนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสม

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนสนใจเรียน สนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเป็นมัคคุเทศก์น้อยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในวัดไผ่โรงวัว ด้วยบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นมัคคุเทศก์ สอดคล้องกับแนวคิดของสุนีย์ ภู่พันธ์ (2546: 21) ได้กล่าวว่า “หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันธิชัย หิรัญวงษ์ (2547: 67) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติได้ มีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ สามารถนำเพื่อนเที่ยวชมได้อย่างไม่เขิน

พูดจาสุภาพคล่องแคล่ว ออกเสียงชัดเจนสามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ ศรีนวล (2554: 131-132) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา เรื่องเที่ยวคุ้มขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า สถาบันการศึกษาองค์กรต่าง ๆ และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน พบว่า หลักสูตรเรื่องเที่ยวคุ้มขุนแผนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นักเรียนให้ความสนใจและตั้งใจในการศึกษา มีความสนุกสนานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวุฒิ ติณณ์เตเชภณ (2550: 80) ได้ศึกษายุทธศาสตร์ในการพัฒนา มัคคุเทศก์น้อยตลาดน้ำลำพยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า หลังจากการฝึกอบรมระยะสั้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความสามารถ ในการสื่อสารภาษาไทยเพียงอย่างเดียว เรื่องบุคลิกภาพในการเป็นมัคคุเทศก์น้อยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังจากการฝึกอบรมระยะสั้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความสามารถสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระบุญเพ็ง วรธมฺโม (สิงห์คำ) (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของมัคคุเทศก์น้อยที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของมัคคุเทศก์น้อยที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในวัดเนรมิตวิปัสสนา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเที่ยว ด้านการอธิบายเชื่อมโยงหลักธรรม ด้านการปฏิบัติธรรม ด้านพิธีกรรม และด้านการเป็นชาวพุทธที่ดี โดยรวมทุก ๆ ด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีประไพ ฤทธิพร (2554: 141-143) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตร เรื่องตลาดเก้าห้อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมในการอนุรักษ์ตลาดเก้าห้อง อยู่ในระดับมาก และเจตคติต่อการเรียนรู้หลักสูตรเรื่องตลาดเก้าห้อง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. ครูควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจก่อนจัดการเรียนการสอน สามารถนำหลักสูตรไปใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับนักเรียน

2. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาในวัดไผ่โรงวัว เพื่อให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้คุ้มค่า

3. จากการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีเนื้อหาในใบความรู้ให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาเข้าใจง่าย รูปแบบน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

4. จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้โดยตรง

5. ควรนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนที่มีวัยใกล้เคียงกันและควรใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะมากขึ้น

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนให้ความสนใจเรียน ต้องการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี ครูควรพานักเรียนศึกษานอกสถานที่ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวสถานที่สำคัญอื่น ที่มีในชุมชน เพื่อเป็นการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้สู่สังคมภายนอกให้รู้จัก

2. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยสู่อาชีพ

3. การทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยครั้งต่อไปควรใช้เนื้อหาในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น

สรุป

การดำเนินการวิจัย หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร นำมาพัฒนาทักษะด้านบุคลิกภาพ การเป็นผู้นำ และสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้ นักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยววัดไผ่โรงวัว โดยมีผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย อยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร เพิ่มเนื้อหาแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 6 7 และ 8 ปรับคำถามในแบบทดสอบข้อที่ 5 9 18 และ 21

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2540). **ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546). **โครงการอบรมอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดสุพรรณบุรี**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

จิราพร สมประสงค์. (2553). **การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: อลีนเพลส.

เตือนใจ น้อยแก้ว. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา "เที่ยวดอนเจดีย์" กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

นันทิชัย หิรัญวงษ์. (2547). **การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บุปผา คุมมานนท์. (2528). **หลักการมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.

เบญจมาศ ศรีนวล. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา เรื่องเที่ยวคุ้มขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตร**. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พระบุญเพ็ง วรธมฺโม (สิงห์คำ). (2551). **ศึกษาบทบาทของมัคคุเทศก์น้อยที่มีต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วรวุฒิ ติณณ์เตเชภณ. (2550). **ยุทธศาสตร์ในการพัฒนามัคคุเทศก์น้อยตลาดน้ำลำพยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

วันดี จูพานิชย์. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่** 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ศรีประไพ ฤทธิพร. (2554). **พัฒนาหลักสูตร เรื่องตลาดเก้าห้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 4 **อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2547). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2547- 2550**. สุพรรณบุรี: ม.ป.ท.

สุนีย์ ภู่พันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่: The Knowledge Center.

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

DEVELOPMENT OF ECONOMICS PROBLEM SOLVING ABILITIES OF THE SEVENTH GRADE STUDENTS BY YONISOMANASIKARA LEARNING APPROACH

นิตยา ลิ้มเล็ก /NITTAYA LIMLEK[1]
จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย/JITTIRAT SAENGLOETUTHAI[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนวัดโพธิ์ จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ 2) แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการหลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ : การคิดแก้ปัญหา เศรษฐศาสตร์ การเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[2] อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) compare the seventh grade students' abilities in economics problem solving before and after being taught by Yonisomanasikara learning approach and 2) study students' opinions towards the teaching by Yonisomanasikara learning approach. The research sample consisted of 30 seventh grade students in the first semester of the academic year 2012 at Watpho School in Nakhon Pathom Province derived by cluster random sampling. The research instruments consisted of 1) the Yonisomanasikara lesson plans, 2) a problem solving test and 3) a questionnaire of students' opinions towards the appropriateness of teaching by Yonisomanasikara learning approach. The statistics used for analyzing the collected data were mean, standard deviation and t-test.

The findings of this research showed:

1) The abilities of the seventh grade students in solving problems of economics after being taught by Yonisomanasikara learning approach were higher than that of before with statistical significance at .05 level.

2) The seventh grade students' opinions towards the appropriateness of teaching by Yonisomanasikara learning approach was at the highest level of appropriateness.

Keywords: problem solving ability, economics, Yonisomanasikara learning approach

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันอยู่ในยุคแห่งความเจริญก้าวหน้า สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคคลจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดพิจารณาสภาพการณ์ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่แวดล้อมตนอย่างละเอียดรอบคอบ จึงจะสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข การคิดจึงมีอิทธิพลต่อชีวิตและสังคมมนุษย์ เพราะสิ่งทั้งปวงที่เป็นอยู่เป็นผลจากการคิด จึงกล่าวได้ว่า มนุษย์เราอยู่ในโลกแห่งการคิด ถ้าเราเปลี่ยนการคิดได้ชีวิตเราก็เปลี่ยนไป (ลักขณา สริวัฒน์, 2549: 9) จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนข้อ 3 คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้

มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6) ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันลดน้อยลงหรือไม่เกิดปัญหานั้นขึ้น การคิดแก้ปัญหา จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการพัฒนาเด็กไทยและเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา

ในวงการการศึกษาของไทยได้หันมาสนใจประเด็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างมีระบบ วิธีการสอนให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนฝึกฝนให้เกิดความคิดจนสามารถเผชิญปัญหาได้ วิธีนั้นคือการนำหลักการสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการคิดทำให้เกิดปัญญา และมองเห็นทางในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ปัญญาที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเริ่มจากสัมมาทิฏฐิก็คือ ความเห็นชอบ ซึ่งเป็นปัญญาในขั้นของความเชื่อความเข้าใจที่เป็นไปตามเหตุปัจจัยซึ่งเป็นความเชื่อพื้นฐานที่จะมีการพัฒนาต่อไป โดยต้องคิดค้นสืบสาวหาสาเหตุของปัจจัย และต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับเหตุและปัจจัยแห่งสัมมาทิฏฐิที่ทำให้เกิดความเห็นชอบ ความรู้แจ้งนี้พระพุทธเจ้าทรงสอนให้มีศรัทธาควบคู่ไปด้วย กล่าวคือการพัฒนาทางปัญญานี้ต้องอาศัยปัจจัย 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายนอก หรือเรียกว่า ปรโตโฆษะ หมายถึง เสียงจากผู้อื่น เช่น คำบอกเล่า ข่าวสาร คำอธิบาย การแนะนำ การถ่ายทอด การสั่งสอน การได้เรียนรู้จากผู้อื่น (พระพรหมคุณาภรณ์ [ประยุทธ์ ปยุตฺโต], 2551: 20-21) ในการจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน บรรยากาศในการเรียนรู้ รวมถึงการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของครู เช่น ความมีคุณธรรม มีความรู้ มีบุคลิกภาพดี น่าเคารพนับถือ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดสิ่งที่เรียกว่าศรัทธา จะได้ทำตามแบบอย่างที่ดี ศรัทธาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาปัญญา 2) ปัจจัยภายในคือโยนิโสมนสิการ หมายถึงการทำในใจโดยแยบคาย เป็นการพิจารณาสืบค้นถึงต้นตอ การรู้จักคิดพิจารณาด้วยอุบาย การคิดอย่างมีระบบ การคิดแยกแยะดูสภาพสภาวะของสิ่งนั้นโดยไม่นำความรู้สึกของตนเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นการคิดที่ลึกซึ้งมีขั้นตอน มีลักษณะเป็นการคิดที่ถูกวิธีตรงกับความเป็นจริง คิดมีระเบียบหรือคิดอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่อง คิดมีเหตุผลและคิดเร้ากุศลเป็นการคิดที่มีเป้าหมายไปในทางที่ดี วิธีคิดโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ซึ่งมี 10 วิธี ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอริยสัจหรือคิดแบบแก้ปัญหา วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรมหรือวิธีคิดในทางบวก วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบันและวิธีคิดแบบวิภัชชวาท (พระพรหมคุณาภรณ์ [ประยุทธ์ ปยุตฺโต], 2551: 29-39) วิธีคิดทั้ง 10 วิธีนี้เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดพิจารณา วิเคราะห์แยกแยะเรื่องราวพิจารณาข้อมูลจำแนก เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ประเมินค่าโดยใช้เหตุผลคิดพิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบต่อเนื่องเป็นลำดับตามเหตุผล ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุดได้

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบแรกของโรงเรียนวัดโพธิ์ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2551-2553 (2551: 19-21) ในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ได้ระดับปานกลาง มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ได้ระดับปรับปรุง โรงเรียนจึงได้ประชุมบุคลากรเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ ทำให้ทราบว่านักเรียนมีจุดด้อยที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ทักษะทางด้านการอ่านและการเขียน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา จึงได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจุดด้อยจนทำให้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 ในมาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 ได้ระดับดีทั้งสองมาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2552: 30-31) เพื่อเป็นการรักษาระดับคุณภาพไม่ให้ลดลงและยังพัฒนาให้มาตรฐานนี้มีระดับการประเมินที่สูงขึ้น ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 3 ซึ่งสอดคล้องกับผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่ได้ติดตามวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2554 (โรงเรียนวัดโพธิ์, 2555: 23) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้คือเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำหลักโยนิโสมนสิการมาจัดการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เพราะเป็นวิธีที่ฝึกการมองเห็นปัญหา รู้จักถาม พิจารณาคิดหาเหตุผล แสวงหาความรู้เพื่อเชื่อมความคิดนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อหาทางแก้ปัญหาที่อยู่บนหลักของเหตุและผลที่มาประกอบการตัดสินใจเลือกทางออกที่ดีที่สุดในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ 2) ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

ระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง ระยะเวลาในการทดลอง สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน-หลังจัดการเรียนรู้ (One–Group Pretest–Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547: 144) มีลักษณะการทดลองดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้	ทดลอง	ทดสอบหลังจัดการเรียนรู้
T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T_1 แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

T_2 แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ
2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร เลือกเนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหา

1.2 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

1.3 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในแต่ละชั่วโมงเรียน จากคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และเลือกแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการในแต่ละเรื่อง สร้างแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ จำนวน 6 แผน รวมเวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง

1.4 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.5 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอนและด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำมาปรับปรุง และนำไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

1.6 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบด้านความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากนั้นนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้จริง

2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถคิดแก้ปัญหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ได้แก่ ความสามารถในการระบุปัญหา การบอกสาเหตุปัญหา การเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์และเลือกทางแก้ปัญหา การประเมินผลการแก้ปัญหา

2.2 สร้างแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยสร้างเป็นแบบอัตนัย มีสถานการณ์ 6 สถานการณ์ ข้อคำถามสถานการณ์ละ 5 ข้อ รวมข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษา และเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.4 เสนอแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ต่อผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหา และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2.5 นำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.6 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์รายสถานการณ์ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.26-0.34 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27-0.53 คัดเลือกแบบทดสอบตามเกณฑ์ที่ใช้จริง 4 สถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 4 สถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Formula 20 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 198) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 0.72

2.8 นำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ไปใช้จริง

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

3.1 ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารการวัดและประเมินผล

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ จำนวน 14 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามความคิดเห็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษา และเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน

3.6 นำผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3.7 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ดำเนินการให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์เพื่อวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและได้ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว บันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

2. ทดลองสอนกับนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการที่ได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยทดลองสอนด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง คือ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ก่อนจัดการเรียนรู้ มาทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์หลังจัดการเรียนรู้ (Post-test)

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ มาสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียน

5. ตรวจผลจากแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ก่อน จัดการเรียนรู้และหลังจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test dependent)

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1986: 182) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า เห็นด้วยมากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

(n=30)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{D}$	$S_{\overline{D}}$	t	Sig
ก่อนจัดการเรียนรู้	40	18.33	5.71	10.47	.80	13.03*	.00
หลังจัดการเรียนรู้	40	28.80	5.69				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

(n=30)

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้				
1. ครูจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากเรียนรู้	4.77	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด	3
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.87	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด	1
3. ครูมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิด กล้าขอคำปรึกษา แนะนำ	4.67	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด	4
4. ครูใช้กริยา วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักเรียน	4.83	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวม	4.78	0.29	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. นักเรียนมีโอกาสฝึกการคิดและพิจารณาในการระบุปัญหา	4.77	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด	2
2. นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการหาสาเหตุของปัญหา	4.77	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด	2
3. นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย	4.63	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

(n=30)

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
4. นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการสรุปและประเมินทางเลือกของการแก้ปัญหา	4.80	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด	1
5. นักเรียนฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน	4.57	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด	4
รวม	4.71	0.36	เห็นด้วยมากที่สุด	2
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
10. นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและมีเหตุผล	4.33	0.61	เห็นด้วยมาก	4
11. นักเรียนสามารถคิดถึงข้อดี ข้อเสียก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใด	4.77	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	1
12. นักเรียนได้แนวทางการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจใหม่ๆ จากเพื่อน	4.53	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	3
13. นักเรียนเห็นคุณค่าและผลดีของการคิดแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เหมาะสม	4.73	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด	2
14. นักเรียนสามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.73	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด	2
รวม	4.62	0.44	เห็นด้วยมากที่สุด	3
โดยภาพรวม	4.70	0.34	เห็นด้วยมากที่สุด	-

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.87) ลำดับที่ 2 ครูใช้กริยาวาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.83) ลำดับที่ 3 ครูจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.77) และลำดับสุดท้าย ครูมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิด กล้าขอคำปรึกษา แนะนำ ($\bar{x}$ = 4.67) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการสรุปและประเมินทางเลือกของการแก้ปัญหา ($\bar{x}$ = 4.80) ลำดับที่ 2 นักเรียนมีโอกาสฝึกการคิดและพิจารณาในการระบุปัญหา ($\bar{x}$ = 4.77) และนักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการหาสาเหตุของปัญหา ($\bar{x}$ = 4.77) ลำดับที่ 3 นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย ($\bar{x}$ = 4.63) และลำดับสุดท้าย นักเรียนฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ($\bar{x}$ = 4.57) และลำดับสุดท้าย ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ =4.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนสามารถคิดถึงข้อดี ข้อเสียก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใด ($\bar{x}$ = 4.77) ลำดับที่ 2 นักเรียนเห็นคุณค่าและผลดีของการคิดแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.73) และนักเรียนสามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x}$ = 4.73) ลำดับที่ 3 นักเรียนได้แนวทางการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจใหม่ ๆ จากเพื่อน ($\bar{x}$ = 4.53) และลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ($\bar{x}$ = 4.33)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการหลังจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการมุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสในการแสดงออกโดยการฝึกคิด ฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี

ในการคิดอย่างมีระบบระเบียบ คิดตามแนวทางแห่งปัญญา รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาพที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เกิดความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ ตัดสินใจและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องและเหมาะสมได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสร้างศรัทธาและหลักโยนิโสมนสิการมาใช้ โดยให้นักเรียนสืบสาวหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการบริโภค และปัญหาสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม ด้วยการแสวงหาความรู้มาประกอบการพิจารณาอย่างมีเหตุผล ฝึกให้นักเรียนรู้จักแยกแยะองค์ประกอบหลักของลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม ให้นักเรียนมองเห็นปัญหาของความต้องการของมนุษย์ การตอบสนองความต้องการ ความไม่พอเพียงโดยหาสาเหตุ กำหนดเป้าหมายและวิธีการแก้ปัญหาและทำให้ปัญหานั้นหมดไป ฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ด้านดีและไม่ดีของปัญหา เปรียบเทียบกำหนดทางเลือกและทางออกที่ดีที่สุดเพื่อกำจัดปัญหาในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ถ้าหาทางออกไม่ได้จะต้องหาทางออกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ต่อไป โดยนำเรื่องราวและสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐศาสตร์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนได้ฝึกคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ สอดคล้องกับแนวคิดของสุมน อมรวิวัฒน์ (2530: 60) ได้กล่าวว่าการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการเป็นกระบวนการฝึกการคิดวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งเป็นเหตุเป็นผลมีขั้นตอนเป็นระบบทำให้เกิดปัญญาที่จะช่วยให้นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ พงศ์สุวรรณสิน (2542: 33-36) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่มีต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยแสดงว่าหลังการใช้ชุดฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ กลุ่มทดลองมีคะแนนการตัดสินใจแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ มีคะแนนการตัดสินใจแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้ชุดฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ หินทอง (2550: 51-62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาโดยใช้โปรแกรมฝึกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการฝึกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองมีคะแนนการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองและมีคะแนนการคิดแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแสนสุข มิตรยง (2551: 139-140) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการสอนแบบโยนิโสมนสิการที่มีต่อการพัฒนาการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพัฒนาการทางการคิดที่ดีขึ้น

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ

จากผลการวิจัยแสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และลำดับสุดท้าย ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูใช้กริยาวาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักเรียน ครูจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากเรียนรู้ ครูมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิด กล้าขอคำปรึกษา แนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับสุมน อมรวิวัฒน์ (2530: 65-66) กล่าวว่าครูเป็นกัลยาณมิตรจึงเป็นผู้สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น เมื่อมีศรัทธาแล้วต้องสร้างแรงจูงใจและสิ่งแวดล้อมให้ศิษย์เกิดความสนใจใคร่ศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จ และสอดคล้องกับโรเจอร์ส (Rogera, 1904 อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี, 2545: 70) ที่กล่าวว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสถานการณ์ที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายจึงเอื้อต่อการเรียนรู้

ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการสรุปและประเมินทางเลือกของการแก้ปัญหา มีโอกาสฝึกการคิดและพิจารณาในการระบุปัญหา และนักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการหาสาเหตุของปัญหา มีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูได้ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทั้งแบบรายบุคคลและแบบแบ่งกลุ่ม นักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและตัดสินใจด้วยตนเอง และยังมีส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติงานแบบกลุ่มโดยผ่านกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นอย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2543: 29) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ ภาคภูมิใจในตนเอง มีความกล้าที่จะแสดงออกสามารถพัฒนาตนเองต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถคิดถึงข้อดี ข้อเสียก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใด เห็นคุณค่าและผลดีของการคิดแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เหมาะสม และนักเรียนสามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้แนวทางการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจใหม่ ๆ จากเพื่อน รู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำของตนเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เมื่อต้องเผชิญกับปัญหานั้น ๆ สอดคล้องกับเดวิด (David, 1984 อ้างถึงใน สุกัญญา ศรีสาคร, 2547: 144) ที่กล่าวว่าการค้นพบความคิดของตนเองที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและจากกลุ่ม จะมีประโยชน์ในการนำไปใช้ฝึกทักษะของตนเองในด้านการแก้ปัญหา ซึ่งวิธีการนี้สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้มาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ดังนั้นครูสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการไปเป็นทางเลือกในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนในเนื้อหาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสาระเศรษฐศาสตร์

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาซึ่งสามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนอย่างกว้างขวาง โดยให้นักเรียนรู้จักคิดค้นหาคำตอบอย่างมีระบบ ระเบียบแบบแผน มีขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผลและคิดไปในทางที่ทำให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่สูงขึ้น

1.3 จากตารางที่ 3 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.87) ลำดับที่ 2 ครูใช้กริยาวาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.83) ลำดับที่ 3 ครูจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.77) และลำดับสุดท้าย ครูมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิด กล้าขอคำปรึกษา แนะนำ ($\bar{x}$ = 4.67) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการสรุปและประเมินทางเลือกของการแก้ปัญหา ($\bar{x}$ = 4.80) ลำดับที่ 2 นักเรียนมีโอกาสฝึกการคิดและพิจารณาในการระบุปัญหา ($\bar{x}$ = 4.77) และนักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณา

ในการหาสาเหตุของปัญหา ($\bar{x}$ = 4.77) ลำดับที่ 3 นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพิจารณาในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย ($\bar{x}$ = 4.63) และลำดับสุดท้าย นักเรียนฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ($\bar{x}$= 4.57) และลำดับสุดท้าย ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ =4.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น แสดงว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนสามารถคิดถึงข้อดี ข้อเสียก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใด ($\bar{x}$ = 4.77) ลำดับที่ 2 นักเรียนเห็นคุณค่าและผลดีของการคิดแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.73) และนักเรียนสามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x}$ = 4.73) ลำดับที่ 3 นักเรียนได้แนวทางการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจใหม่ ๆ จากเพื่อน ($\bar{x}$ = 4.53) และลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ($\bar{x}$ = 4.33)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการในสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2 ควรนำวิธีการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการร่วมกับการจัดการเรียนรู้หรือรูปแบบการสอนอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน แบบฝึก เป็นต้น

สรุป

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิรวรรณ พงศ์สุวรรณสิน. (2542). **ผลการใช้ชุดฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่มีต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดท่ากฤษณา (สุชัยประชาสรรค์) จังหวัดชัยนาท**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิศนา แขมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2551). **พุทธวิธีในการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.

_____. (2551). **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ศยาม.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2547). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่ง แก้วแดง. (2543). **ปฏิวัติการศึกษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มติชน.

โรงเรียนวัดโพธิ์. (2551). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2551-2553**. นครปฐม: ม.ป.พ.

_____. (2555). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2554. นครปฐม: ม.ป.พ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิควัดผลการเรียนรู้** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์น.

ลักขณา สริวัฒน์. (2549). **การคิด**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุกัญญา ศรีสาคร. (2547). **การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). **การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.

แสนสุข มิตรยง. (2551). **การพัฒนาการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดแก้วพิจิตร) โดยใช้การสอนแบบโยนิโสมนสิการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ. 2549-2553)**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

อุไรวรรณ หินทอง. (2550). **การพัฒนาการคิดแก้ปัญหาโดยใช้โปรแกรมฝึกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Best, John W., and Jame V. Kahn. (1986). **Research in Education** (5th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

CURRICULUM DEVELOPMENT THROUGH THE INTEGRATED LEARNING BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN THE MATHEMATICS LEARNING STRAND OF PRATHOMSUEKSA 1 STUDENTS

ภัทราพร คล้ายใจตรง/ PATTRAPORN KHAYJAITRONG[1]
เพชรสุดา เพชรใส/ PETSUDA PETSAI[2]
วสัน ปุ่นผล/ WASON PUNPHOL[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.834 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความพอเพียง และ 4) แบบประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้จัดทำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรพบว่า การพัฒนาหลักสูตรการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ฉบับร่างมีองค์ประกอบคือ หลักการ จุดประสงค์ โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)
[3]ดร., ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

เวลาเรียน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง ผลการประเมินพบว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตร แบ่งขั้นตอนการใช้หลักสูตรเป็น 2 ขั้นตอนคือ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ปลูกฝังพฤติกรรมความพอเพียงตามแผนการจัดการเรียนรู้ และหลังการใช้หลักสูตรโดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สังเกตพฤติกรรมความพอเพียง และสอบถามเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนมีความสนใจและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี 4) ผลการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินพฤติกรรมความพอเพียงพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับดี และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตรควรเพิ่มเวลาการสังเกตหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วเพื่อส่งเสริมความคงทนในการเรียนและพฤติกรรมความพอเพียงของนักเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรบูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the curriculum through the integrated learning based on philosophy of sufficiency economy in the mathematics learning strand of Prathomsueksa 1 students. The curriculum development process consisted of 4 stages as follows: 1) a study of fundamental information, 2) a curriculum development, 3) a curriculum implementation, and 4) a curriculum assessment and improvement. The research sample included 20 students of grade 1 at Ban Bor Rung School, Wichian Buri District, Petchabun Province. The instruments used for data collection were: 1) the curriculum through the integrated learning based on philosophy of sufficiency economy in the mathematics learning strand of Prathomsueksa 1 students, 2) the achievement test with the reliability of 0.834, 3) the sufficient behavior observation form, and 4) the student's attitude on mathematics evaluation form. All data were analyzed in term of percentage, mean, standard deviation, t-test, and the content analysis

The research findings were as follows: 1) A study of fundamental information, it revealed they wanted to develop the curriculum through the integrated learning based on

philosophy of sufficiency economy in the mathematics learning strand of Prathomsueksa 1 students. 2) In the curriculum development, it revealed that the curriculum through the integrated learning based on philosophy of sufficiency economy in the mathematics learning strand of Prathomsueksa 1 students was comprised of principles, objectives, structures, content scopes, study time, learning activities, instruction, measurement and assessment, and 15 learning activity plans (one plan per one hour). All these elements were evaluated by experts. These elements were appropriated. 3) The experimental use of the curriculum, was divided into 2 processes which were the achievement pre and post tests. According to the sufficient behavior observation and student's attitude on mathematics evaluation, it was revealed that students paid more attention to these learning activities. 4) In the curriculum evaluation and improvement, it was revealed that students' learning achievement post test on the integration of philosophy of sufficiency economy in the mathematics learning strand of Prathomsueksa 1 students was higher than the pre test at .05 level of the statistical significance. According to the sufficient behavior observation, it was revealed that the total evaluation was at good level. Student's attitude on mathematics in overall was at the highest level. For curriculum improvement, more time is needed to observe after learning activities for supporting students' patient and sufficient behaviors.

Keywords: curriculum development, integrated curriculum, Sufficiency Economy philosophy

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลง มีการแข่งขันกันทางวัตถุ ความฟุ้งเฟ้อ หลงใหลไปกับกระแสนิยมทางวัตถุ การดิ้นรนเพื่อชีวิตรอด ทำให้หลงลืมเอกลักษณ์ไทย วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม เด็กและเยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดหลักการและแนวการปฏิบัติตนที่เหมาะสม เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี เป็นการปลูกฝังคุณค่าของความเป็นคน การคิดให้ถูก พูดให้ถูก ปฏิบัติให้ถูก อย่างมีสติและใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกต้อง และคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ ช่วยให้มนุษย์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งศิลปะ คิดอย่างมีระบบ คิดอย่างมีเหตุผล มีแบบแผน รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รู้จักจัดการกับทรัพยากรที่มีจึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เพื่อเพิ่ม

ทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ให้มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริง ในเรื่องการรู้จักออมเงิน ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย วินัยการใช้เงิน การเลือกซื้อเลือกใช้สิ่งของที่มีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีความสมดุลทั้งกาย ใจ อารมณ์ สติปัญญา และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความพอเพียง ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และเงื่อนไขความพอเพียง คือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้งเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติ ปัญญา แบ่งปัน เป็นพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ปลูกฝังแนวคิดและหลักปฏิบัติอย่างมีทิศทาง สอนให้ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ จนสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่น ๆ ในสังคมได้ (ประคอง สาธรรม, 2552: 25)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีการกำหนดจุดหมายให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2552: 39)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพื่อจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกในกระบวนการเรียนรู้ เป็นการปลูกฝังแนวคิดและหลักปฏิบัติอย่างมีทิศทาง สอนให้ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ จนสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่น ๆ ในสังคมได้

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

วิธีดำเนินการ

ขอบเขตการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง

2. **ตัวแปรในการวิจัย** ได้แก่ หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมความพอเพียง เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์

3. **เนื้อหา** ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่นำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ได้แก่ สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ มาตรฐาน ค1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความพอเพียงมี เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติ ปัญญา แบ่งปัน) 2) ฉลาดเลือก ฉลาดใช้ ฉลาดซื้อ การเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์ ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า การดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ การดูแลรักษาประหยัดทรัพยากรของส่วนรวม และ 3) วินัยการใช้เงิน สำรวจเงินฉัน จ่ายเงินอย่างฉลาด การออมเงิน บัญชีรายรับ-รายจ่าย รายรับ-รายจ่ายของฉัน หลักสูตรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎี หลักสูตรภาคปฏิบัติ

4. **ระยะเวลา** ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลา จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง เป็นเวลาเรียนรวม 15 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบ่อรัง จำนวน 20 คน ในการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.53 ถึง 0.72 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.22 - 0.80 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.834

6. แบบประเมินพฤติกรรมพอเพียง โดยอิงเกณฑ์ประเมิน (rubric assessment) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน 5 ระดับ (5,4, 3, 2, 1)

7. แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80 - 1.00

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ มาสังเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผนสร้างหลักสูตรโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ รวมทั้งเนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตรเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน รวมจำนวน 10 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบ่อรัง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) ดำเนินการโดย 1) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมาจัดทำเป็นโครงร่างหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดประสงค์ โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสนอแนวทาง การนำหลักสูตรไปใช้โดยการกำหนดเนื้อหา สาระสำคัญและเวลา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมิน ตามโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จำนวน 15 แผน

2. การประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง) นำโครงร่างหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบโดยใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3. การปรับปรุงหลักสูตร (ฉบับร่าง) นำผลการประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง) และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ปรับเอกสารทุกฉบับให้ตรงกับเอกสารของหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมในใบงานให้น่าสนใจ ปฏิบัติง่าย ตรวจง่ายและปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมก่อน ใช้เกณฑ์การประเมินของรูบริค (rubic) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนการทดลองทำการทดสอบก่อนเรียน หลังจากนั้นจึงดำเนินการสอน ด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณลักษณะความพอเพียง การเขียนตัวเลขฮินดูอารบิกตัวเลขไทยตัวหนังสือแสดงจำนวนและพฤติกรรมความพอเพียง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจ เพลิดเพลินและมีความสุขที่ได้ร่วมมือในกิจกรรม กล้าซักถามและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความหมายของคุณลักษณะความพอเพียง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาใช้ในชีวิตจริงอย่างหลากหลาย ทั้งการแสดงจำนวนหรือปริมาณของสิ่งของ การเปรียบเทียบ ความหมายของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพฤติกรรมที่ดี นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและร่วมมือในกิจกรรม บอกเหตุผลในการเลือกดื่มน้ำในแต่ละแก้วที่มีปริมาณไม่เท่ากันได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เงื่อนไขความพอเพียง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจในการนำเงื่อนไขความพอเพียงมาใช้ ความรู้เรื่อง เงื่อนไขความพอเพียง เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม และพฤติกรรมที่ดี นักเรียนส่วนใหญ่แยกสิ่งที่เป็นความรู้และคุณธรรมได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เงื่อนไขความรู้ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และนำเงื่อนไขความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เงื่อนไขความรู้ พฤติกรรมความพอเพียง เหตุผลในการวิเคราะห์เหตุการณ์ การบวก ลบ และบวก ลบระคนของจำนวนนับ 0 – 9 นักเรียนส่วนใหญ่สรุปสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งการบวกการลบและให้เหตุผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เงื่อนไขคุณธรรม เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันต่อผู้อื่น รู้จักการให้การรับ มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีสติปัญญามีน้ำใจ เงื่อนไขคุณธรรม พฤติกรรมผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ แบ่งปันต่อผู้อื่น นักเรียนส่วนใหญ่กล้ายอมรับสิ่งที่เคยทำไม่ดีถือว่ายังมีความซื่อสัตย์ และบอกสิ่งที่เป็นคุณธรรมได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ฉลาดซื้อ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ นำความรู้เรื่องค่าของเงินไปใช้ในการเลือกซื้อของที่จำเป็นและไม่จำเป็น ของที่มีประโยชน์และใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หลักในการใช้จ่าย ค่าของเงิน นำความรู้เกี่ยวกับเงินไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้เลือกซื้อของที่จำเป็นและมีประโยชน์ นักเรียนส่วนใหญ่ บอกสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นและมีประโยชน์ เปรียบเทียบราคาแนะนำผู้อื่นโดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้เหมาะสม วิธีการเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นและมีประโยชน์ แนะนำผู้อื่นในการเลือกสินค้า เปรียบเทียบราคาสินค้าที่ควรเลือกซื้อพฤติกรรมดี นักเรียนส่วนใหญ่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบอกสิ่งที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้อุปกรณ์การเรียนเครื่องใช้ส่วนตัวอย่างประหยัดคุ้มค่า ใช้วิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิธีการใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า การใช้อุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ส่วนตัวอย่างประหยัดและคุ้มค่า นักเรียนบอกวิธีการใช้สิ่งของอุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ส่วนตัวอย่างประหยัดและคุ้มค่าได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องการดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้วิธีการดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ เก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ส่วนตัว ประโยชน์และคุณค่าของสิ่งของของตนเอง นักเรียนบอกวิธีการดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ส่วนตัวได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การดูแลรักษาประหยัดทรัพยากรของส่วนรวม เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดูแลรักษาประหยัดของใช้ที่เป็นของส่วนรวม สาธารณสมบัติหรือทรัพยากรของส่วนรวม ประโยชน์และคุณค่าของสิ่งของส่วนรวม พฤติกรรมที่ดี นักเรียนให้เหตุผลว่าสิ่งใดที่เป็นของส่วนตัวและส่วนรวมได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง สำรวจเงินฉัน เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอ จำนวนเงิน การกำหนดเป้าหมายการใช้จ่ายเงิน การออมเงิน พฤติกรรมที่ดี นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจเพลิดเพลินและมีความสุขที่ได้ร่วมมือในกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในการนำเนื้อหาในเพลงมาตอบคำถามในแบบฝึกและรู้จักช่วยเหลือแนะนำเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง การออมเงิน เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารบอกความหมายของการออม วิธีเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และการนำเสนอความหมายของการออมเงิน วิธีเพิ่มรายได้ของตนเอง วิธีลดรายจ่ายของตนเอง นักเรียน บอกวิธีการเพิ่มรายได้ของตนเองและวิธีลดรายจ่ายของตนเองได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 เรื่อง จ่ายเงินอย่างฉลาด เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารเรื่องรายรับรายจ่ายของตนเอง รู้จักเลือกสินค้าที่จำเป็นและมีประโยชน์ เปรียบเทียบราคาและคุณภาพของสินค้า ปฏิบัติตนในการซื้อสินค้าอย่างฉลาด การทำบันทึกรายรับรายจ่าย การเลือกสินค้าที่จำเป็นและมีประโยชน์ เปรียบเทียบราคาและคุณภาพของสินค้าปฏิบัติตนในการซื้อสินค้าอย่างฉลาด นักเรียนบอกเหตุผลในการเลือกสินค้าเปรียบเทียบ สิ่งที่ควรเลือกและพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง บัญชีรายรับ – รายจ่าย เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร บอกข้อมูลการใช้จ่ายเงินของตนเองในชีวิตประจำวันความหมายของรายรับและรายจ่าย มีความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย และนำเสนอข้อมูลการใช้จ่ายเงินของตนเองในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีความรับผิดชอบ ทำงานด้วยความมุ่งมั่น ให้การช่วยเหลือเพื่อน ดังจะเห็นได้จาก การอธิบายข้อมูลการรับหรือจ่ายเงินของเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง รายรับ – รายจ่ายของฉัน เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายบอกวิธีการทำบันทึกรายรับ – รายจ่ายของตนเองและนำเสนอรายรับรายจ่ายของตนเอง การทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของตนเองประจำตัวทุกวันโดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำสมุดบัญชีให้คนละหนึ่งเล่ม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินผลก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตร ประเมินพฤติกรรมความพอเพียงของนักเรียนตามหลักสูตรให้ครอบคลุม เหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นแบบประเมินตามสภาพจริง และประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ตามหลักสูตร จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเป็นการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์สอบถามแนวคิด ความจำเป็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนได้มีความรู้และมีทักษะพื้นฐานสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เรื่อง หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย

หลักการ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลง มีการแข่งขันกันทางวัตถุ ความฟุ้งเฟ้อ หลงใหลไปกับกระแสนิยมทางวัตถุ การดิ้นรนเพื่อชีวิตรอด ทำให้หลงลืมเอกลักษณ์ไทย วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม เด็กและเยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดหลักการและแนวการปฏิบัติตนที่เหมาะสม เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้ถึงแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี เป็นการปลูกฝังคุณค่าของความเป็นคน การคิดให้ถูก พูดให้ถูก ปฏิบัติให้ถูก อย่างมีสติและใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกต้อง และคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ ช่วยให้มนุษย์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งศิลปะ คิดอย่างมีระบบ คิดอย่างมีเหตุผล มีแบบแผน รู้จักวิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา ได้

อย่างถูกต้องและเหมาะสม รู้จักจัดการกับทรัพยากรที่มีจึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ให้มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริง การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในเรื่องการรู้จักออมเงิน ทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย วินัยการใช้เงิน การเลือกซื้อเลือกใช้สิ่งของที่มีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีความสมดุลทั้งกาย ใจ อารมณ์ สติปัญญา และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และเงื่อนไขความพอเพียง คือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้ง เงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติ ปัญญา แบ่งปัน เป็นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพื่อจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกในกระบวนการเรียนรู้ เป็นการปลูกฝังแนวคิดและหลักปฏิบัติอย่างมีทิศทาง สอนให้ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ จนสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่น ๆ ในสังคมต่อไป

จุดมุ่งหมาย

ผู้วิจัยศึกษาความต้องการ ความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจุดประสงค์ดังนี้

1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2) เพื่อให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับคณิตศาสตร์ใกล้ตัว
3) เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต
4) เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์

โครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แล้วนำมาจัดทำเป็นโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยจัดเวลาเรียนในลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร โดยจัดเวลาเรียนในลักษณะของหน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	**หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**	**4**	**1**
	1.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	-
	1.2 ความหมายของคุณลักษณะความพอเพียง	1	-
	1.3 เงื่อนไขความพอเพียง	1	-
	1.4 เงื่อนไขความรู้	1	-
	1.5 เงื่อนไขคุณธรรม	-	1
2	**ฉลาดเลือกฉลาดใช้**	**3**	**2**
	2.1 ฉลาดซื้อ	1	-
	2.2 การเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์	1	-
	2.3 ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1	-
	2.4 การดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้	-	1
	2.5 การดูแลรักษาประหยัดทรัพยากรของส่วนรวม	-	1
3	**วินัยการใช้เงิน**	**3**	**2**
	3.1 สำรวจเงินฉัน	-	1
	3.2 การออมเงิน	1	-
	3.3 จ่ายเงินอย่างฉลาด	1	-
	3.4 บัญชีรายรับ-รายจ่าย	1	-
	3.5 รายรับ-รายจ่ายของฉัน	-	1
	รวม	10	5
	รวมทั้งสิ้น	**15**	

ขอบข่ายเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดมวลความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียน ดังต่อไปนี้

1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. ความพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ
   - 1.1 ความพอประมาณ
   - 1.2 ความมีเหตุผล
   - 1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
2. เงื่อนไข ความพอเพียง
   - 2.1 เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)
   - 2.2 เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติ ปัญญา แบ่งปัน)

2) ฉลาดเลือกฉลาดใช้

1. ฉลาดซื้อ
2. การเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์
3. ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า
4. การดูแลเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้
5. การดูแลรักษาประหยัดทรัพยากรของส่วนรวม

3) วินัยการใช้เงิน

1. สำรวจเงินฉัน
2. การออมเงิน
3. จ่ายเงินอย่างฉลาด
4. บัญชีรายรับ-รายจ่าย
5. รายรับ-รายจ่ายของฉัน

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำหนดเวลาเรียน จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) จัดการเรียนรู้โดยให้ความรู้ความเข้าใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2) จัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

3) จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นผู้แสดงหรือทำกิจกรรม

4) จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม

5) จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ โดยใช้เหตุผลอย่างสร้างสรรค์

6) จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดทำให้สอดคล้องกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) แบบฝึกที่ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5

2) สื่อในแผนการจัดกิจกรรม (อิฐแดง น้ำหวาน นม)

3) ร้านค้าสหกรณ์

4) นิทาน (เรื่องลุงกล้ากับลุงดำ คนเลี้ยงม้า)

5) บทละคร (เรื่อง คนเลี้ยงม้า)

6) เพลง (นับหนึ่งถึงสิบ ออมเงิน รวมเงิน ปัด กวาด เช็ด ถู)

7) ของจริง (อุปกรณ์ในห้องเรียน นอกห้องเรียน)

8) นักเรียน

9) แบบสังเกตพฤติกรรม

10) แบบทดสอบ

การวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลของหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1) การวัดและประเมินผล วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ผลงาน และคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยประเมินผลตามสภาพจริง

2) วิธีการวัดและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดพฤติกรรมความพอเพียงและการวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมความพอเพียง โดยการสังเกตพฤติกรรมความพอเพียงและแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์

4) เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์ผ่านการประเมินร้อยละ 80.00

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน คือทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตรแล้วจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้จำนวน 15 แผน นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ มีความสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายได้แสดงออกร่วมมือในการทำงานนำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวัน และหลังการใช้หลักสูตรโดยทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีการสังเกตพฤติกรรมความพอเพียง และสอบถามเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า

4.1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนกับหลังเรียนหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์	n	$\overline{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนใช้หลักสูตร	20	16.60	2.11	24.96	0.000*
หลังใช้หลักสูตร	20	26.35	2.96		

* $p \leq .05$

4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมความพอเพียงตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรมความพอเพียงตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

(n=20)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. เก็บของใช้ทุกครั้งเมื่อทำงานเสร็จ	4.20	1.15	มาก
2. ไม่ฉีกสมุดหรือหนังสือเรียน	3.25	1.02	ปานกลาง
3. นำเศษวัสดุมาทำของเล่น	2.85	0.93	ปานกลาง
4. เลือกซื้อเฉพาะขนมที่มีประโยชน์	4.00	1.34	มาก
5. ไม่เลือกซื้อขนมลูกอม	3.50	0.95	มาก
6. ไม่ซื้อน้ำอัดลมดื่ม	3.85	1.23	มาก
7. แบ่งเงินไว้ใส่กระปุกออมสิน	4.00	1.41	มาก
8. ไม่ใช้เงินหมดตอนเช้า	3.10	0.79	ปานกลาง
9. หลังเลิกเรียนยังมีเงินเหลือ	2.95	0.89	ปานกลาง
10. ฝากเงินทุกวัน	4.60	0.75	มากที่สุด
11. ขอฝากเงินก่อนเวลารับฝาก	2.50	0.76	น้อย
12. ไม่ต้องเตือนให้ฝากเงิน	3.80	0.52	มาก
13. ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	3.65	0.75	มาก
14. ทำงานเสร็จแล้วมีการทบทวนความถูกต้อง	4.10	1.07	มาก
15. อธิบายงานให้เพื่อนฟังได้	3.75	1.02	มาก
16. เก็บเงิน ดินสอ ยางลบได้นำมาส่งให้ครู	4.40	0.75	มากที่สุด
17. แบ่งปันข้าว ขนม ของใช้ให้เพื่อน ๆ	4.15	0.75	มาก
18. ทำงานเสร็จแล้วจึงไปเล่น	4.40	0.99	มากที่สุด
ภาพรวม	3.73	0.19	มาก

4.3 ผลการประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

(n=20)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1. ฉันเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยความสนุกสนาน	4.95	0.22	สูงที่สุด
2. ฉันมีความภูมิใจที่นับเงินได้ถูกต้อง	4.40	0.68	สูงที่สุด
3. ฉันชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์	4.55	0.94	สูงที่สุด
4. ฉันชอบการออมเงิน	4.75	0.64	สูงที่สุด
5. การออมเงินมีประโยชน์สำหรับฉัน	4.65	0.75	สูงที่สุด
6. ฉันช่วยเพื่อนทำงานที่เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์	4.85	0.49	สูงที่สุด
7. ฉันชอบทำงานกับเพื่อนเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์	4.25	0.97	สูงที่สุด
8. ฉันเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้เก่งมากขึ้น	4.65	0.88	สูงที่สุด
9. บรรยากาศในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตื่นเต้นสนุกสนาน	4.75	0.64	สูงที่สุด
10. ฉันไม่กลัวเมื่อต้องถึงเวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์	4.70	0.73	สูงที่สุด
11. ฉันมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์	4.85	0.49	สูงที่สุด
12. ฉันกล้าถามเมื่อเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่เข้าใจ	4.85	0.49	สูงที่สุด
13. ฉันมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำมากขึ้น	4.80	0.62	สูงที่สุด
14. ฉันอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์ทุกวัน	4.60	0.88	สูงที่สุด
15. ฉันทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ได้	4.75	0.64	สูงที่สุด
16. ฉันชอบตอบคำถามเวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์	4.45	1.00	สูงที่สุด
17. ฉันภูมิใจที่วางแผนการใช้เงินได้	4.50	0.83	สูงที่สุด
18. ฉันใช้ดินสอ สมุด ยางลบอย่างประหยัด	4.70	0.73	สูงที่สุด
19. ฉันเลือกซื้อสิ่งของที่มีประโยชน์	4.75	0.64	สูงที่สุด
20. ฉันแนะนำเพื่อนเลือกของที่มีประโยชน์ได้	4.75	0.64	สูงที่สุด
ภาพรวม	4.73	0.30	สูงที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผลการทดลองใช้หลักสูตร จากการนำหลักสูตรที่กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้และแผนการจัด การเรียนรู้ไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นผู้ทดลองใช้หลักสูตรด้วยตนเอง พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรมีเทคนิค ลักษณะ รูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย เช่น นิทาน เพลง เกม การแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตัวเอง มีโอกาสแสดงความสามารถนำความรู้ที่ได้ทางคณิตศาสตร์มาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การสำรวจร้านค้า ตลาด การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การออมเงิน กิจกรรมการฝากเงิน นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่จัดให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis (1977) ที่ได้กล่าวว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบรรยากาศในชั้นเรียน วิธีการหรือลักษณะของครู ทัศนคติต่อการทำงานของครูแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ มาให้นักเรียนอยู่เสมอ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน นักเรียนที่ทุ่มเทใช้เวลาเรียนอย่างเต็มที่มีความสนใจอยากเรียนรู้เนื้อหาการเรียน ผลการเรียนก็จะดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวไลพร ภูตะมี (2548: บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรม สามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไปพร้อม ๆ กัน ทุกวันมีความกระตือรือร้นการทำแบบฝึกหัดได้ดีขึ้นหลังทำการทดลองเด็กมีความสนใจ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายต่อกิจกรรม เด็กลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองการจัดประสบการณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินพฤติกรรมความพอเพียงตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีพฤติกรรมความพอเพียง ภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ฝากเงินทุกวัน เก็บเงิน ดินสอ ยางลบได้นำมาส่งให้ครูนักเรียนมีพฤติกรรมความพอเพียงอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ซึ่งประเมินได้จากเกณฑ์การประเมิน (rubric) นักเรียนได้ปฏิบัติจริงซึ่งมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการฝากเงินทุกวัน เก็บเงิน ดินสอ ยางลบได้นำมาส่งให้ครู และทำงานเสร็จแล้วจึงไปเล่นมีความรับผิดชอบมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2546) กล่าวว่า กฎเกณฑ์เกี่ยวกับพฤติกรรมคือ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงสะสมกันมานานจนเป็นนิสัยหรือทัศนคติ ถ้าจะทำการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยเหล่านี้ก็ต้องใช้เวลานานเกือบจะเท่ากับระยะเวลาของการสร้างสม เนื่องจากนิสัยเกิดจากการแสดงพฤติกรรมเดียวกันจนซ้ำซากเป็นรูปแบบ แล้วจะเกิดลักษณะอย่างหนึ่งคือ มีแนวโน้มที่จะคงที่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเนตร ดอกมะกล่ำ

(2551) ได้พัฒนาหลักสูตร ที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภรณ์ โกพัฒน์ตา (2552: บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งด้านความรับผิดชอบ ความขยัน ความอดทน ความเอื้อเฟื้อ ความร่วมมือ และรักการทำงานอยู่ในระดับดีมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยรัตน์ แตงวงษ์ (2552: บทคัดย่อ) ซึ่งได้กล่าวว่า วิธีการสอนโดยการบรรยาย การสาธิต การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเองทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งให้นักเรียนได้ใช้สื่อของจริง การปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเองซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดี

3. ผลการประเมินเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฉันเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยความสนุกสนาน นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ มีความสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายได้แสดงออกร่วมมือในการทำงานนำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวันรู้จักออมเงิน เลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ ทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นชอบเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปราโมทย์ จันทร์เรือง (2545: บทคัดย่อ) กล่าวไว้ว่าการฝึกอบรมโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การพัฒนาทักษะ การเปลี่ยนแปลงเจตคติ เมื่อบุคคลได้รับการฝึกอบรมทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เมื่อกลับไปปฏิบัติงานจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเจตคติในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานได้ผลดีขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของชัยรัตน์ แตงวงษ์ (2552: บทคัดย่อ) ซึ่งเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้วนักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน และมีความกระตือรือร้นในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถรวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตัวเองจึงมีความสนใจ ตั้งใจและมีความรับผิดชอบในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของธนภรณ์ โกพัฒน์ตา (2552: บทคัดย่อ) ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้วนักเรียนมีความตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนกล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดของตนเองอย่างมีเหตุผล สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลายรูปแบบ ทำงานเป็นกลุ่มและวางแผนแบ่งงานตามหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่นนำเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องใกล้ตัวที่สนใจนำไปปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

2. การนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บางกิจกรรมควรยืดหยุ่นกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาและวัยของนักเรียน

3. ครูผู้สอนควรศึกษาเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้งเพื่อเพิ่มความสามารถในการเลือก จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ กิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาบูรณาการให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สนุกต่อการเรียน

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรเป็นผู้ดูแล แนะนำ และให้ความช่วยเหลือนักเรียน และควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วม เมื่อสังเกตเห็นว่ามีนักเรียนบางคนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ต้องรีบหาสาเหตุและแก้ไขเป็นรายบุคคลเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

5. การนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้นำไปใช้ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจก่อนแล้วจึงนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือ ชั้นอื่น ๆ อาจปรับเปลี่ยนเนื้อหาและกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมของผู้นำไปใช้

6. ควรขยายผลหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปสู่โรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงหรือโรงเรียนที่มีความสนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอื่น ๆ ที่สามารถจัดทำได้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับความต้องการความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามสภาพ ศักยภาพ และความต้องการของโรงเรียน บุคลากร ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่สามารถจัดทำได้ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับท้องถิ่น

สรุป

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้จัดทำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ จุดประสงค์ โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน

3. การทดลองใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจนำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวันรู้จักออมเงินทำงานเลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ ทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายได้ สนุกสนานกับการทำกิจกรรม

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมความพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรภายหลังการทดลองใช้หลักสูตรแล้วมีการปรับเพิ่มชั่วโมงเรียนจาก 15 ชั่วโมงเป็น 18 ชั่วโมง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยรัตน์ แตงวงษ์. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรการสานพัดด้ามจิ๋วจากผิวไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ทิศนา แขมมณี. (2546). **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.

ธนภรณ์ โกพัฒน์ตา. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เครื่องดื่มจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเก้าสุพรรณิการ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ประคอง สาธรรม. (2552). **ชุดการเรียนรู้วิถีการปฏิบัติตนและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง**. เพชรบูรณ์: ศรีเทพการพิมพ์.

ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2545). **การพัฒนาหลักสูตร และเทคนิคการฝึกอบรม**. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

_____. (2552). **การออกแบบหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญด้านการคิดแล การเรียนรู้** ลพบุรี: ท. การพิมพ์.

พระมหาเนตร ดอกมะกล่ำ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

วไลพร ภูตะมี. (2548). **การศึกษาพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมตามแผนบูรณาการประสบการณ์เรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

Davis, B. (1977). **Education measurement and their interpretation.** California: Wadsworth.

การศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ โดยใช้แบบจำลอง CAPM: กรณีศึกษาหลักทรัพย์ TPP, THIP, NEP, AJ, CSC และ PTL

COMPARATIVE STUDY OF RATE OF RETURN AND RISK FROM INVESTMENT ON THE SECURITIES IN PACKAGING SECTOR BY CAPITAL ASSET PRICING MODEL (CAPM): THE CASE STUDY OF TPP, THIP, NEP, AJ, CSC AND PTL

ลัดดาวรรณ สามบุญเรือง / LADDAWAN SAMBOONRUANG[1]
กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ/ KITTIPHUN KHONGSAWATKIAT[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาด 2) ศึกษาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เบต้า และสัดส่วนความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ และ 3) เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ภายใต้แบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM) ซึ่งหลักทรัพย์ในการศึกษา คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET INDEX) ราคาปิดของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 6 หลักทรัพย์ คือ TPP, THIP, NEP, AJ และ CSC โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายวัน (daily data) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 รวมเป็นระยะเวลา 489 วันทำการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การวิเคราะห์จากแบบจำลองตั้งราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM)

---

[1] นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้จัดการยุคใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[2] อาจารย์พิเศษ โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้จัดการยุคใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาด โดยหลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาด คือ NEP, THIP และ CSC และหลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนต่ำกว่าตลาด คือ TPP, AJ และ PTL ส่วนค่าความเสี่ยงของหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าตลาดทุกหลักทรัพย์ คือ NEP, TPP, AJ, CSC, PTL, THIP

การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์มีค่าเป็นบวกทุกหลักทรัพย์ และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของตลาด พบว่าหลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าสูงกว่าตลาด คือ NEP, AJ และ PTL จัดเป็นหลักทรัพย์เชิงรุก (aggressive security) และหลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าต่ำกว่าตลาด คือ TPP, CSC และ THIP จัดเป็นหลักทรัพย์เชิงรับ (defensive security) จากสัดส่วนความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์ พบว่า สัดส่วนค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบของหลักทรัพย์ที่มีค่าสูงสุด คือ PTL รองลงมาคือ AJ, NEP, TPP, CSC และ THIP ส่วนสัดส่วนค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของหลักทรัพย์ที่มีค่าสูงสุด คือ THIP รองลงมาคือ CSC, TPP, NEP, AJ และ PTL

และการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่นักลงทุนควรจะลงทุนซื้อ (undervalued) เป็นหลักทรัพย์ที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกันกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ คือ THIP, NEP และ CSC ส่วนหลักทรัพย์ที่นักลงทุนควรจะขาย (overvalued) เป็นหลักทรัพย์ที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกันกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ คือ TPP, AJ และ PTL

คำสำคัญ: อัตราผลตอบแทน ความเสี่ยง ทฤษฎีการตั้งราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM)

ABSTRACT

The purposes of the study were to 1) compare risk and rate of return on investment between security and market in packaging sector 2) compare Beta coefficient and proportion of risk in packaging sector and 3) compare require rate of return and expected rate of return in packaging sector under the capital Asset Pricing Model (CAPM). Data collected by using securities (SET INDEX) and closing stock price daily report of listing securities in packaging sector in the Stock Exchange of Thailand during 01 January 2011 to 31 December 2012, total 489 working days. The securities selected are TPP, THIP,

NEP, AJ and CSC respectively. Model being used in this study is Capital Asset Pricing Model (CAMP).

The study indicated that when compare risk and rate of return between security and market in packaging sector, the securities that have higher rate of return than market are NEP, THIP and CSC. On the other hand, the securities that have lower rate of return than market are TPP, AJ and PTL. Further to risk of securities, all 6 securities; TPP, THIP, NEP, AJ and CSC have higher risk than market.

Regarding to Beta Coefficient, the study showed that the Beta Coefficient in packaging sector; TPP, THIP, NEP, AJ, CSC and PTL are positive, however the securities with higher beta when compare to market are NEP, AJ and PTL, conversely the securities with lower beta when compare to market are TPP, CSC and THIP. Further to proportion of risk of securities in packaging sector, the study found that in term of systematic risk PTL is the highest one follow by AJ, NEP, TPP, CSC and THIP, in term of unsystematic risk THIP is the highest one follow by CSC, TPP,NEP,AJ and PTL.

Regarding to comparative of require rate of return and expected rate of return in packaging sector, the study revealed that when compare to actual rate of return by using Exchange Securities Market Line (SML), securities in the packaging sector that should be invested due to undervalued are THIP, NEP and CSC, while the securities that should not be invested due to overvalued are TPP, AJ and PTL.

Keywords: Rate of Return, Risk, Capital Asset Pricing Model (CAPM)

บทนำ

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญในการวางแผนออมเงินระยะยาว ด้วยการเข้าไปซื้อหลักทรัพย์ในธุรกิจที่คุณมีความเชื่อมั่นว่าจะสร้างผลกำไรในวันข้างหน้าและจะได้รับเงินปันผลจากกำไรที่เกิดขึ้นในธุรกิจนั้นตราบเท่าที่ยังถือหลักทรัพย์นั้นอยู่ และยังสามารถคาดหวังให้ราคาของหลักทรัพย์ที่ถืออยู่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นได้ ถ้าธุรกิจนั้นยังสร้างผลกำไรและก็จะทำให้ได้รับเงินปันผลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ถือว่าเป็นการลงทุนโดยตรงกับความสำเร็จ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะยาวของธุรกิจหนึ่ง ๆ เป็นโอกาสให้แก่ผู้มีเงินออมที่จะได้เพิ่มทางเลือกในการลงทุน และเพิ่มผลตอบแทนจากเงินออมได้มากขึ้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการระดมเงินออมและจัดสรรเงินทุนในตลาดทุน อันเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อจัดให้มีแหล่งกลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดมเงินทุนในประเทศ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจ และอุตสาหกรรมภายในประเทศ ให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ให้การซื้อขายหลักทรัพย์มีสภาพคล่อง อยู่ในระดับราคาที่สมเหตุสมผลเป็นไปอย่างมีระเบียบและยุติธรรม และให้ตลาดหลักทรัพย์มีสภาพเป็นนิติบุคคลและเป็นสถาบันเอกชน ดำเนินการโดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน และเนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู มีอัตราการเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว หรือยุควิกฤตการณ์ ที่ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจในประเทศซบเซา จะเห็นได้ว่า “ดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศและอยู่ในความสนใจของผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการศึกษาหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นหลักทรัพย์หนึ่งที่น่าสนใจ เพราะว่าอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ มีการผลิตเชื่อมโยงครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ที่มีความเชื่อมโยงครบวงจรของอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้ต้นทุนวัตถุดิบที่เชื่อมโยงกันมีราคาถูกลง ส่งผลด้านบวกต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยปี 2554 มีรายได้จากการส่งออกรวม 7,034.56 ล้านเหรียญสหรัฐ จึงได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจ บรรจุภัณฑ์ โดยใช้แบบจำลอง CAPM: กรณีศึกษาหลักทรัพย์ TPP, THIP, NEP, AJ, CSC และ PTL เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาการตัดสินใจลงทุน ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษาโดยยึดแบบจำลองตั้งราคาหลักทรัพย์ หรือ CAPM อันเปรียบเสมือนเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบถึงระดับความเสี่ยง และผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งจะช่วยให้นักลงทุน จะสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

วัตถุประสงค์

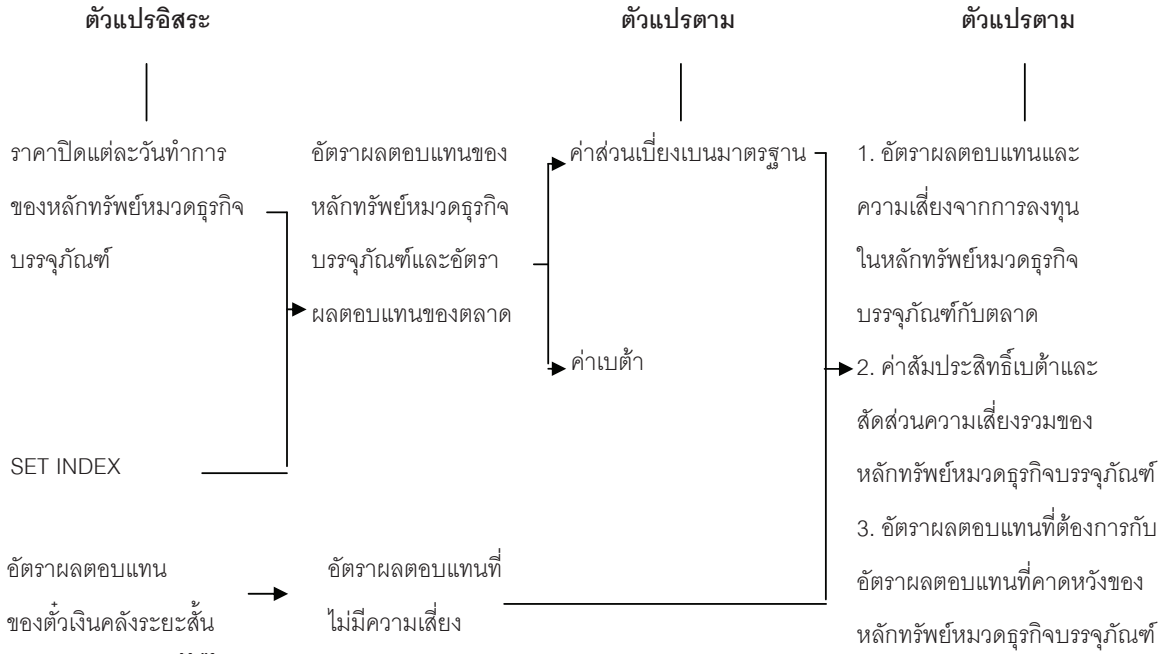
ในการทำการวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจ บรรจุภัณฑ์กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาด

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เบต้า และสัดส่วนความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ภายใต้แบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ (Capital Asset Pricing Model: CAPM)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมจากรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET INDEX) ราคาปิดของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 6 หลักทรัพย์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายวัน (daily data) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 รวมเป็นระยะเวลา 489 วันทำการ โดยมีรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. TPP : บริษัท ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด (มหาชน)
: Thai Packaging & Printing Public Company Limited
2. THIP : บริษัท ทานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
: Thantawan Industry Public Company Limited
3. NEP : บริษัท เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
: NEP Realty and Industry Public Company Limited
4. AJ : บริษัท เอ.เจ.พลาสท์ จำกัด (มหาชน)
: A.J. Plast Public Company Limited
5. CSC : บริษัท ฝาจีบ จำกัด (มหาชน)
: Crown Seal Public Company Limited
6. PTL : บริษัท โพลีเพล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
: Polyplex (Thailand) Public Company Limited

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. เพื่อให้นักลงทุนใช้เป็นแนวทางสำหรับประกอบการตัดสินใจพิจารณาการลงทุนของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์

2. เพื่อให้นักลงทุนเข้าใจถึงวิธีการและสามารถนำไปใช้วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในหมวดอื่นๆ ได้ และเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนอย่างมีเหตุผล

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์โดยใช้แบบจำลอง CAPM: กรณีศึกษาหลักทรัพย์ TPP, THIP, NEP, AJ, CSC และ PTL ผู้วิจัยจะนำเสนอหลักการและทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

วิษณุ แท่นมาก (2551) ได้กล่าวว่า ความเสี่ยงจากการลงทุน (investment risk) หมายถึง โอกาสหรือความน่าจะเป็น (probability) ที่จะได้รับผลตอบแทน (return) ต่ำกว่าผลตอบแทนที่คาดหวังไว้ (expected return) ซึ่งถ้าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับต่ำกว่าผลตอบแทนที่คาดหวังไว้มากเท่าใด ความเสี่ยงในการลงทุนก็จะยิ่งมีมากขึ้น หรือโอกาสที่จะไม่ได้รับผลตอบแทนที่คาดหวังเอาไว้ หรือโอกาสที่จะสูญเสียเงินลงทุน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสี่ยงจากการลงทุนมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาวะแวดล้อม หรือปัจจัยภายในกิจการ เป็นต้น

2. แนวความคิดเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนการลงทุน

ฐิติพงศ์ พรลิลิตประเสริฐ (2554) ได้กล่าวว่า การลงทุน หมายถึง การที่ผู้ลงทุนเลื่อนการใช้จ่ายในวันนี้ เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้เพิ่มสูงขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเป็นการซื้อหลักทรัพย์หรือตราสารทางการเงินประเภทต่าง ๆ เช่น ตราสารทุน ตราสารหนี้ หรือด้วยวิธีการอื่น ๆ โดยมุ่งหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์นั้น ๆ หรือตราสารทางการเงินอื่น ๆ ที่ได้ลงทุนไป โดยมุ่งหวังว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะต้องมีมูลค่าสูงขึ้นเพื่อให้คุ้มกับต้นทุนค่าเสียโอกาสและเพื่อชดเชยอำนาจซื้อที่สูญเสียไป อันเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ รวมทั้งชดเชยความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการลงทุนในหลักทรัพย์หรือตราสารทางการเงินตลอดช่วงระยะเวลาลงทุน

3. ตัวแบบการกำหนดราคาหลักทรัพย์

เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนที่คาดไว้ของหลักทรัพย์ กับตัวชี้ความเสี่ยงตัวหนึ่งที่เรียกว่า เบต้า (beta) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนที่คาดไว้และค่าเบต้าได้แสดงในทฤษฎี หรือตัวแบบ (model) หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า CAPM ซึ่งเป็นตัวแบบการกำหนดราคาหลักทรัพย์ โดยการวิเคราะห์ผ่านอัตราผลตอบแทนที่เหมาะกับสภาพความเสี่ยง หรือค่าเบต้า ซึ่งหลักการนี้เป็นที่ยอมรับในการวิเคราะห์การลงทุน (สมพิศ คมขำ, 2549) จากตัวแบบ CAPM ผู้ลงทุนสามารถกำหนดได้ว่า หลักทรัพย์ที่วิเคราะห์นั้นมีราคาตลาดสูงกว่าที่ควรจะเป็น (Overvalued) หรือมีราคาตลาดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (undervalued) (สุพจน์ สกุลแก้ว, 2553: 168)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2556: 386-408) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนหลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้างโดยใช้แบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงจากการลงทุนหลักทรัพย์กลุ่มอสังหาริมทรัพย์หมวดวัสดุก่อสร้าง 2) เพื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มอสังหาริมทรัพย์หมวดวัสดุก่อสร้างกับอัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ 3) เพื่อเป็นแนวทางศึกษาในการตัดสินใจลงทุน โดยผลการวิจัยสรุปดังนี้ หลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้างที่อัตราผลตอบแทนที่ต้องการสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังมี 5 หลักทรัพย์ เรียงตามลำดับคือ GEN, TASCO, TPIPL, KWH และ SCC ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม Overvalued หลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้างที่อัตราผลตอบแทนที่ต้องการต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังมี 13 หลักทรัพย์ เรียงตามลำดับคือ SCP, Q-CON, DCON, CCP, UMI, DRT, TCMC, RCI, TGCI, SCCC, SUPER, VNG และ DCC ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม Undervalued

ฐิติพงษ์ พรลิลิตประเสริฐ (2554: 105-106) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์: ศึกษากลุ่มขนส่งสินค้าทางทะเล” โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1) วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทที่ทำธุรกิจการขนส่งสินค้าทางทะเลภายใต้แบบจำลอง Capital Asset Pricing Model (CAPM) และ 2) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดอัตราผลตอบแทนในกลุ่มธุรกิจการขนส่งสินค้าทางทะเล ภายใต้แบบจำลอง Arbitrage Pricing Theory (APT) โดยผลการวิจัยสรุปดังนี้ ค่าความเสี่ยงหรือค่าเบต้า มีค่าเป็นบวกและมากกว่า 1 ทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งสินค้าทางทะเลมีการเปลี่ยนแปลงอัตราผลตอบแทนที่มากกว่าอัตราผลตอบแทนตลาดหรือที่เรียกว่าเป็นหลักทรัพย์ที่มีราคาปรับตัวเร็ว (aggressive stock) และทุกหลักทรัพย์มีอัตราผลตอบแทนที่อยู่สูงกว่าเส้น SML ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 4 หลักทรัพย์ มีมูลค่าต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และเป็นหลักทรัพย์ที่ราคาจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ดังนั้นนักลงทุนควรจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ เหล่านี้ก่อนที่ระดับราคาจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของระวางเรือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมัน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าระหว่างประเทศ พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหุ้นทั้ง 4 บริษัท ได้ไม่มากนัก คือ ประมาณร้อยละ 50 สำหรับ RCL ร้อยละ 40 สำหรับ TTA และ PSL สำหรับหลักทรัพย์ JUTHA พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญมากที่สุดรองลงมา คือ อัตราผลตอบการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าระวางเรือ ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันและมูลค่าการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างน้อย

วิษณุ แท่นมาก (2551: 77) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงในการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มขนส่งทางเรือ” โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ เพื่อศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งทางเรือ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินราคาของแต่ละหลักทรัพย์ จำนวน 3 หลักทรัพย์ (RCL, PSL, TTA) ใช้ข้อมูลเป็นรายสัปดาห์ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 รวมทั้งสิ้น 74 สัปดาห์ ใช้ทฤษฎีการกำหนดราคาสินทรัพย์ประเภททุน (Capital Asset Pricing Model : CAPM) และใช้การวิเคราะห์ถดถอยในการประมาณค่าความเสี่ยงจากสมการ CAPM โดยใช้ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคำนวณอัตราผลตอบแทนของตลาดและใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ของธนาคารพาณิชย์ใหญ่ 5 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) แทนอัตราผลตอบแทนที่ไม่มีความเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเสี่ยงหรือค่าเบต้าของหลักทรัพย์ในกลุ่ม

ขนส่งทางเรือมีค่ามากกว่า 1 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 3 หลักทรัพย์ (PSL, RCL, TTA) มีค่าเบต้าเท่ากับ 1.448, 1.157 และ 1.675 ตามลำดับ แสดงว่า หลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งทางเรือเป็นหลักทรัพย์ประเภท Aggressive Stock และเมื่อนำอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์มาเปรียบเทียบกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่า หลักทรัพย์ PSL และ TTA มีผลตอบแทนมากกว่าผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ ส่วนหลักทรัพย์ RCL อยู่บนเส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่า หลักทรัพย์ RCL มีผลตอบแทนเท่ากับผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์

Lawan Kerdnoy, Kittiphun Khongsawatkiat, & Thasana Boonkwan (2008: 232) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “The Capital Asset Pricing Model: A Comparison Study of Securities in Banking Sector on the Stock Exchange of Thailand.” โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารและการประเมินระหว่างผลตอบแทนผลตอบแทนที่คาดหวังและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารจากโมเดลการกำหนดราคาสินทรัพย์ (CAPM) โดยผลการวิจัยสรุปดังนี้ หลักทรัพย์กลุ่มพลังงานที่ควรตัดสินใจขายหรือไม่ลงทุนมี 6 หลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม Overvalued แสดงว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ในปัจจุบันสูงกว่าราคาที่ควรจะเป็น คือ ACL, BT. SCIB, KTB, TISCO, TMB หลักทรัพย์กลุ่มพลังงานที่ควรตัดสินใจซื้อหรือลงทุนมี 6 หลักทรัพย์ เป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม undervalued แสดงว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ในปัจจุบันต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น คือ BAY, BBL, KBANK, KK, SCB, TBANK

Weera Weerakhajomsak, Kittiphun Khongsawatkiat, & Thasan Boonkwan (2008: 495) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Asset Pricing in Energy Sector: The Evidence from Stock from Exchange of Thailand โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มพลังงานและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของตลาด 2) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มพลังงานและความเสี่ยงที่ได้รับของตลาด และ 3) เพื่อประเมินอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับและความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มพลังงานจาก CAPM ผลการศึกษาพบว่า หลักทรัพย์กลุ่มพลังงานที่ควรตัดสินใจขายหรือไม่ลงทุนมี 10 หลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม overvalued แสดงว่าราคาตลาดของ PTTEP, RPC, SOLAR, SUSCO, TOP, IRPC หลักทรัพย์กลุ่มพลังงานที่ควรตัดสินใจซื้อหรือลงทุนมี 8 หลักทรัพย์ เป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม undervalued แสดงว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ในปัจจุบันต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น คือ BAFS, BANPU, EGCOMP, GLOW, LANNA, PTT, RATCH, SCG

วิธีดำเนินการ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ คือ หลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเลือกหลักทรัพย์ จำนวน 6 หลักทรัพย์ คือ 1) TPP: บริษัท ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด (มหาชน) 2) THIP: บริษัท ทานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) 3) NEP: บริษัท เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) 4) AJ: บริษัท เอ.เจ.พลาสท์ จำกัด (มหาชน) 5) CSC: บริษัท ฝาจีบ จำกัด (มหาชน) และ 6) PTL: บริษัท โพลีเพล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ผู้ทำการวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ราคาปิดในแต่ละวันทำการของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

2. ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET INDEX) จากรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

3. เงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

4. อัตราผลตอบแทนของตั๋วเงินคลังระยะสั้น 6 เดือน รวบรวมจากฐานข้อมูลของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา อธิบายเกี่ยวกับกรอบแนวคิด ทฤษฎี และคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สูตรในการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ค่าสัมประสิทธิ์เบต้า อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ โดยการใช้รูปแบบจำลอง Capital Asset Pricing Model (CAPM) ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการคำนวณเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

1. อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ $R_{in} = \frac{(P_{it}-P_{it-1})x100}{P_{it-1}}$

2. ค่าความแปรปรวนของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ $\sigma_i^2 = \sum_{n=1}^{n} (R_{in}-R_i)^2/n$

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ $\sigma_i = [\sigma_i^2]^{1/2}$

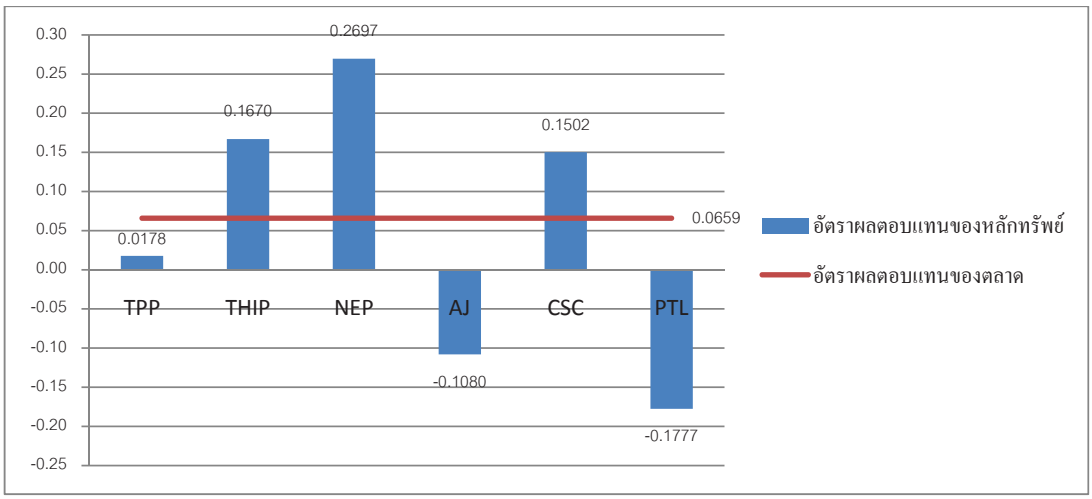
4. อัตราผลตอบแทนของตลาด $R_{mn} = \frac{(P_{mt}-P_{mt-1})x_{100}}{P_{mt-1}}$

5. ค่าความแปรปรวนของอัตราผลตอบแทนของตลาด $\sigma_m^2 = \sum_{n=1}^{n} (R_m-R_m)^2/n$

6. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนของตลาด $\sigma_m = [\sigma_m^2]^{1/2}$

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง

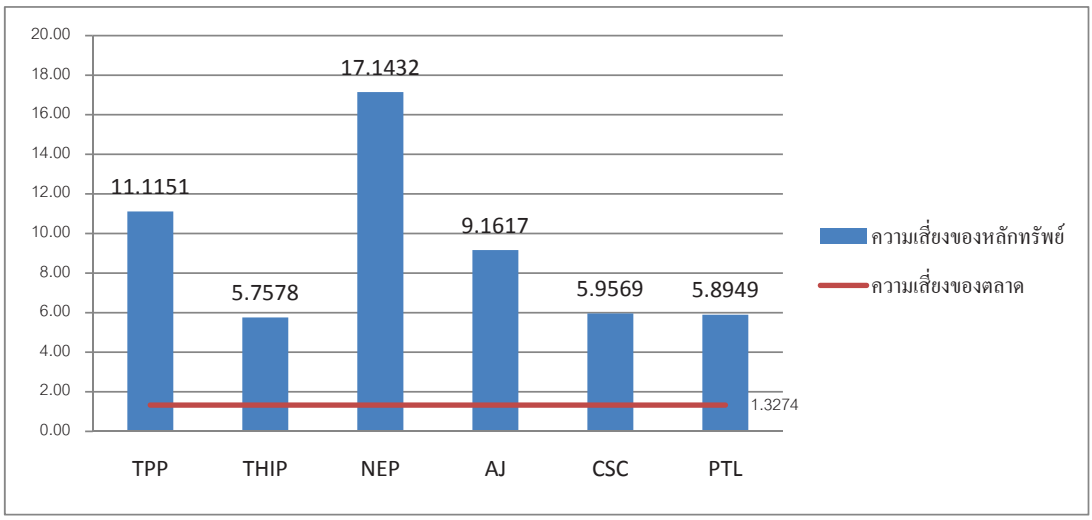
ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ กับอัตราผลตอบแทนของตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ที่มา: จากการคำนวณ

จากภาพที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจ บรรจุภัณฑ์กับตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์มีค่าเท่ากับ 0.0659 เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์จำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาดมีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ NEP, THIP และ CSC ซึ่งอัตราผลตอบแทนของ NEP มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 0.2697 รองลงมาคือ THIP และ CSC โดยมีค่าอัตราผลตอบแทนเท่ากับ 0.1670 และ 0.1502 ตามลำดับ

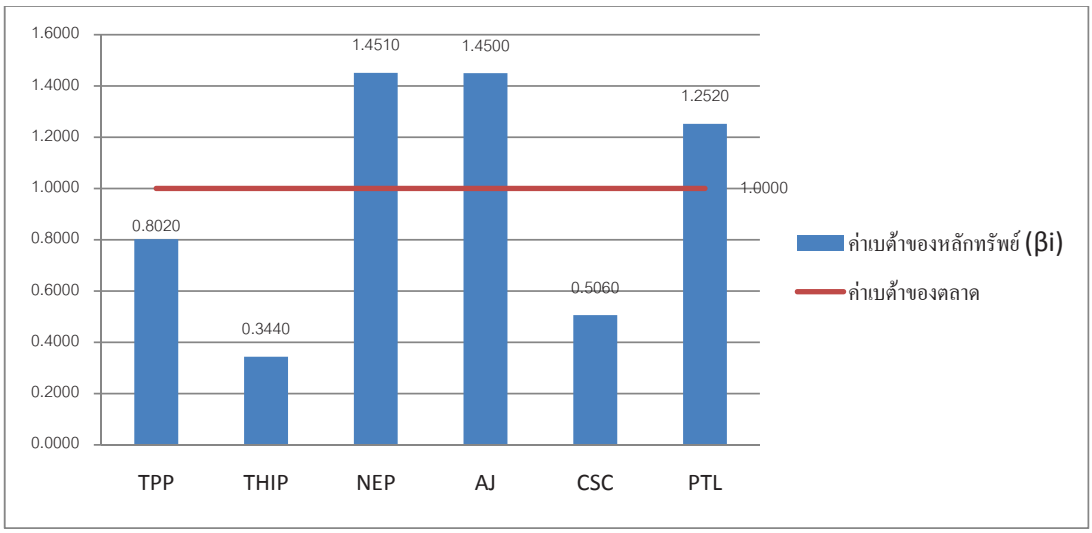
2) หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนต่ำกว่าตลาดมีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ TPP, AJ และ PTL ซึ่งอัตราผลตอบแทนของ TPP มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 0.0178 รองลงมาคือ AJ และ PTL โดยมีค่าอัตราผลตอบแทนเท่ากับ -0.1080 และ -0.1777 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์กับตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555
ที่มา: จากการคำนวณ

จากภาพที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์กับตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเท่ากับ 1.3274 เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ของหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าตลาด มีจำนวน 6 หลักทรัพย์ คือ NEP, TPP, AJ, CSC, PTL และ THIP ซึ่งความเสี่ยงของ NEP มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 17.1432 รองลงมาคือ TPP, AJ, CSC, PTL และ THIP โดยมีค่าความเสี่ยงเท่ากับ 11.1151, 9.1617, 5.9569, 5.8949 และ 5.7578 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์เบต้า และสัดส่วนความเสี่ยงรวม

ภาพที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์กับตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ที่มา: จากการคำนวณ

จากภาพที่ 3 เป็นผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจ บรรจุภัณฑ์กับค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของตลาด ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า

1) หลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าสูงกว่าตลาดมีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ NEP, AJ และ PTL ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของ NEP มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 1.4510 รองลงมาคือ AJ และ PTL โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าเท่ากับ 1.4500 และ 1.2520 ตามลำดับ

2) หลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าต่ำกว่าตลาดมีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ TPP, CSC และ THIP ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของ TPP มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 0.8020 รองลงมาคือ CSC และ THIP โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าเท่ากับ 0.5060 และ 0.3440 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สัดส่วนความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์

หลักทรัพย์	ค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ	ค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ
TPP	7.65%	92.35%
THIP	2.78%	97.22%
NEP	16.28%	83.72%
AJ	30.46%	69.54%
CSC	5.70%	94.30%
PTL	39.54%	60.46%

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 1 แสดงถึงสัดส่วนความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเสี่ยงจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ความเสี่ยงที่เป็นระบบของหลักทรัพย์จำนวน 6 หลักทรัพย์ คือ หลักทรัพย์ PTL มีค่าสูงสุดเท่ากับ ร้อยละ 39.54 รองลงมาคือ AJ, NEP, TPP, CSC และ THIP โดยมีค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบเท่ากับร้อยละ 30.46, 16.28, 7.65, 5.70 และ 2.78 ตามลำดับ

2) ค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของหลักทรัพย์จำนวน 6 หลักทรัพย์ คือ หลักทรัพย์ THIP มีค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ 97.22 รองลงมาคือ CSC, TPP, NEP, AJ และ PTL โดยมีค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบเท่ากับ ร้อยละ 11.12, 9.16, 5.96, 5.89 และ 5.76 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 อัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ภายใต้แบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM)

ตารางที่ 2 อัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์

หลักทรัพย์	อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (R_i)	อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังตามทฤษฎี CAPM $(E(R_i))$	การตัดสินใจ
TPP	-8.27	13.07	Overvalued
THIP	44.68	7.33	Undervalued
NEP	58.87	21.21	Undervalued
AJ	-28.56	21.19	Overvalued
CSC	42.98	9.36	Undervalued
PTL	-35.78	18.71	Overvalued

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 2 แสดงถึงอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ภายใต้แบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM) ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อนำอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (R_i) กับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง ตามทฤษฎี CAPM ($E(R_i)$) มาเปรียบเทียบกัน โดยหลักทรัพย์ที่นักลงทุนตัดสินใจลงทุนนั้นเป็นหลักทรัพย์ $R_i > (E(R_i))$ แสดงว่าเป็นหลักทรัพย์ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกันกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ เพราะมีอัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาดบนเส้นตลาดหลักทรัพย์ ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกัน ขณะที่หลักทรัพย์ที่นักลงทุนไม่ตัดสินใจลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ $R_i < (E(R_i))$ แสดงว่าเป็นหลักทรัพย์ที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกันกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ เพราะมีอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าตลาดบนเส้นตลาดหลักทรัพย์ ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกัน ซึ่งสามารถสรุปการตัดสินใจลงทุนได้ดังนี้

1) หลักทรัพย์ที่นักลงทุนควรตัดสินใจซื้อ มีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ THIP, NEP และ CSC

2) หลักทรัพย์ที่นักลงทุนควรตัดสินใจขาย มีจำนวน 3 หลักทรัพย์ คือ TPP, AJ และ PTL

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ โดยใช้แบบจำลอง CAPM: กรณีศึกษาหลักทรัพย์ TPP, THIP, NEP, AJ, CSC และ PTL มีประเด็นสำคัญอภิปลายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์กับตลาด ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาด คือ NEP, THIP และ CSC หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนต่ำกว่าตลาด คือ TPP, AJ และ PTL ในขณะที่หลักทรัพย์เหล่านี้กลับมีความเสี่ยงสูงกว่าตลาดทั้งหมด คือ NEP, TPP, AJ, CSC, PTL และ THIP เป็นเพราะว่าหลักทรัพย์ที่มีค่าความเสี่ยงสูง อัตราผลตอบแทนสูง และสำหรับหลักทรัพย์ที่มีค่าความเสี่ยงน้อยกว่าตลาด หรือเบต้าน้อยกว่า 1 คือ อัตราผลตอบแทนของตลาดเปลี่ยนแปลง 1% หลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงน้อยกว่า 1%

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เบต้า (β) เป็นค่าที่บอกถึงระดับความเสี่ยงที่เป็นระบบของหลักทรัพย์ โดยเปรียบเทียบกับความเสี่ยงตลาด หรือเป็นการวัดความอ่อนไหวของอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์หนึ่งต่อความเสี่ยงของตลาดเพื่อดูความสัมพันธ์ว่าอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่คาดหวังจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในระดับของอัตราผลตอบแทนของตลาดที่เปลี่ยนไป ผลการศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้ามากกว่า 1 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก คือ NEP, AJ และ PTL จัดเป็นหลักทรัพย์เชิงรุก (aggressive security) ส่วนหลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าน้อยกว่า 1 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก คือ TPP, CSC และ THIP จัดเป็นหลักทรัพย์เชิงรับ (defensive security) และสัดส่วนความเสี่ยงรวมจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ คือ หลักทรัพย์ PTL มีค่าสูงสุด รองลงมาคือ AJ, NEP, CSC และ THIP ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ คือ หลักทรัพย์ THIP มีค่าสูงสุด รองลงมาคือ CSC, TPP, NEP, AJ และ PTL เป็นเพราะว่าสัดส่วนความเสี่ยงที่เป็นระบบและความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบมีสัดส่วนความเสี่ยงรวมสูงต่ำแตกต่างกัน ดังนั้น นักลงทุนควรขจัดความเสี่ยงโดยการกระจายการลงทุนไปยังหลักทรัพย์หมวดอื่น ๆ สำหรับหลักทรัพย์บางตัวที่ไม่เป็นไปตามทฤษฎี อัตราผลตอบแทนสูง และความเสี่ยงสูง เพราะว่ามีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธรุกิจหมวดบรรจุภัณฑ์ดังนี้ ความเสี่ยงทางธุรกิจที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย ความไม่แน่นอนทางการเมือง และปัจจัยพื้นฐานของบริษัท เช่น ฐานะทางการเงินความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

3. การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง หลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่มีอัตราผลตอบแทนที่ต้องการต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง คือ THIP, NEP และ CSC ส่วนหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่อัตราผลตอบแทนที่ต้องการสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง คือ TPP, AJ และ PTL เป็นเพราะว่าสมมติฐานการวิจัยที่ว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ โดยใช้วิธีแบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (Capital Asset Pricing Mode: CAPM) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรใช้อัตราผลตอบแทนพิจารณาเพียงอย่างเดียวควรใช้ทฤษฎีแนวความคิดอื่น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่แน่นอนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจลงทุนหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ซึ่งข้อมูลในการวิเคราะห์เป็นช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 นักลงทุนควรพิจารณาหลักทรัพย์หมวดธุรกิจอื่น ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบในการลงทุนหลักทรัพย์หมวดธุรกิจอื่นในครั้งต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจลงทุนหลักทรัพย์หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์เท่านั้น ในการลงทุนควรที่จะกระจายการลงทุนไปยังหลักทรัพย์หมวดธุรกิจอื่น ๆ หรือกระจายทุนกับสินทรัพย์หลายประเภท เช่น ที่ดิน ทองคำ พันธบัตร ตราสารอนุพันธ์ เป็นต้น เพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน และเป็นการพยุงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องของการลงทุนในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ สำหรับผู้ที่สนใจในการทำวิจัยหัวข้อดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ อ้างอิงและวิเคราะห์ในครั้งต่อไปได้ โดย

1. การศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หมวดต่าง ๆ ควรศึกษาปัจจัยความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย เช่น ปัจจัยทางด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อความเสี่ยงของหลักทรัพย์หมวดธุรกิจแต่ละหมวดที่สอดคล้องหรือแตกต่างไปจากนี้ และ

2. ผู้วิจัยอาจใช้ทฤษฎีและแนวความคิดอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีการเก็งกำไรราคา (Arbitrage Pricing Theory: APT) หรือ Fama 3 Factors (F-3-F) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่แม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุป

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนักลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนจากการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งในการลงทุนจะต้องมีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นของมูลค่าของหลักทรัพย์ที่มีการปรับตัวขึ้นหรือลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับไม่เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวัง ดังนั้นนักลงทุนควรตัดสินใจลงทุนอย่างมีเหตุผลโดยจะต้องพิจารณาถึงอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับเปรียบเทียบกับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้น ๆ เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่พอใจสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงที่นักลงทุนยอมรับได้

เอกสารอ้างอิง

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2556, มกราคม – มีนาคม). การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนหลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้างโดยใช้แบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM). **วารสารการเงินการลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ**, 3 (1), 386-408.

ฐิติพงศ์ พรลิลิตประเสริฐ. (2554). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์: ศึกษากลุ่มขนส่งสินค้าทางทะเล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2552). **การบริหารกลุ่มสินทรัพย์ลงทุน ทฤษฎีตลาดทุน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

วิษณุ แท่นมาก. (2551). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงในการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มขนส่งทางเรือ**. สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลพรรณ ตาริชกุล และ พูนศักดิ์ แสงสันต์. (2551). **รูปแบบจำลอง CAPM: การศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคาร**. The First National Conference on Graduate Research for business Management 2008. พฤษภาคม 29, 2551. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สมพิศ คมขำ. (2549). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มสื่อสาร**. สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุพจน์ สกุลแก้ว. (2553). **การวิเคราะห์การลงทุน.** กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.

Lawan Kerdnoy, Kittiphun Khongsawatkiat, & Thasana Boonkwan (2008). **The Capital Asset Pricing Model: A Comparison Study of Securities in Banking Sector on the Stock Exchange of Thailand.** The First National Conference on Graduate Research for Business Managerment 2008. May 29, 2008. University of the Thai Chamber of Commerce.

Weera Weerakhajornsak, Kittiphun Khongsawatkiat, & Thasana Boonkwan. (2008). **Asset Pricing in Energy Sector: The Evidence from Stock Exchange of Thailand.** The First National Conference on Graduate Research for Business Management 2008. May 29, 2008. University of the Thai Chamber of Commerce.

ความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

READINESS AND GUIDELINES FOR ENTREPRENEURSHIP PREPARATION OF THE FOURTH YEAR STUDENTS IN THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES, NAKHON PATHOM RAJABHAT UNIVERSITY

LIU LI[1]
โสรัจ กายบริบูรณ์ / SORAJ KAIBORIBOON[2]
ไพรัช มากกาญจนกุล / PAIRACH MAKKANJANAKUL[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 2) เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 201 คน ได้มาด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2) เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครองต่างกันมีระดับคุณลักษณะและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ

---

[1]นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[2]รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
[3]อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและสาขาวิชาต่างกันมีระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สำคัญ คือ คณะควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาความสามารถในด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาให้มากขึ้น พัฒนานักศึกษาให้เข้าใจและมีความรู้ทั้งด้านการบริหารการจัดการงานและคน ควรพานักศึกษาไปดูงานและจัดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์มากขึ้น นอกจากนี้ควรให้นักศึกษาประเมินตัวเอง วิเคราะห์ความพร้อมของตนเองและสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย

คำสำคัญ: ความพร้อม การเตรียมความพร้อม การเป็นผู้ประกอบการ

ABSTRACT

The aims of this research were to: 1) study the level of characteristics and readiness for entrepreneurship of the sample students; 2) compare the level of characteristics and readiness for the entrepreneurship, as classified by personal factors; and 3) explore the guidelines for the entrepreneurship preparation for those students. Samples were 201 fourth year students in the Faculty of Management Sciences, derived by the stratified and systematic random sampling. The research instruments were a questionnaire and an in-depth interview. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance, and content analysis.

Research findings were as follows:

1) Overall and cach aspects, the level of entrepreneurship characteristics for the sample students were at a high level.

2) The comparison of the level entrepreneurship and the entrepreneurship readiness as classified by gender, major of study, grade point average, parents' occupation and parent's income were not statistical difference, but with different attitude and majors at .05 level.

3) Regarding the significant guidelines for the entrepreneurship preparation for the sample students, the faculty should allocate activities to improve their attention to be the entrepreneur, the entrepreneurship characteristics, and the faculty should develop

students' understanding and knowledge on the management of human resources and works. Educational field trip and the experience by successful entrepreneurs should be organized. Additionally, the faculty should stimulate the students to perform self-assessment their readiness together with the external environment analysis.

Keywords: the readiness, the preparation, the entrepreneurship

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีที่รวมทั้งการสื่อสาร การเปิดการค้าเสรีกับหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งเปิดโอกาสให้คู่แข่งจากทุกมุมโลกหลั่งไหลเข้ามาในแต่ละประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะต้องเกิดขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมนั้น มีการเปลี่ยนแปลงไปทางบวกและทางลบ ดังนั้น ประชาชนของแต่ละประเทศต้องเกิดความตระหนักรู้ทันต่อข้อมูลข่าวสาร และสังคมบริโภคนิยม และประชาชนจึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะต้องเตรียมความพร้อมปรับตัวสำหรับการพัฒนาของโลก

การพัฒนานั้นต้องมีแผนการเสริมสร้างฐานรากสังคมให้เข้มแข็งด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุนและเชื่อมโยงกัน 7 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้การดำเนินงานในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์นั้น คือ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตกำลังคนและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ และมุ่งสร้างอาชีพแก่แรงงานโดยส่งเสริมให้ผู้ที่ตกงานและผู้ว่างงานโดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษาให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวและธุรกิจขนาดเล็ก โดยให้การฝึกอบรม และเพิ่มความรู้ด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544: 63)

จากที่ผ่านมาสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของไทย ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับสูงของประเทศ ส่วนใหญ่มักมุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานตามสาขาวิชาชีพเฉพาะต่าง ๆ ในยุคเศรษฐกิจรุ่งเรือง ธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศมีการขยายตัวเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นยุคที่มีการผลิตบัณฑิตในสาขาการเงิน การบริหารธุรกิจ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เพื่อสนองความต้องการของสถาบันการเงิน และภาคธุรกิจอุตสาหกรรม แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ สถาบันการเงิน ธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ล้วนประสบปัญหาจนต้องเลิกหรือหยุดกิจการ ต้องลดกำลังการผลิต มีการปลด หรือลดจำนวนพนักงาน ทำให้เกิดการว่างงาน

เป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันผู้สำเร็จการศึกษาใหม่เมื่อจบการศึกษาออกมาแล้วก็ไม่มีงานรองรับ จึงเริ่มมีกระแสที่จะส่งเสริมให้ผู้จบการศึกษา ผู้ว่างงานที่มีความรู้ประสบการณ์เปลี่ยนเข็มชีวิตไปสู่การประกอบธุรกิจหรือประกอบอาชีพอิสระ ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาก็เริ่มทบทวนปรับแนวทางในการผลิตบัณฑิตไปสู่ทางเลือกใหม่อีกทางหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตออกไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในเรื่องนี้จำเป็นจะต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาหรือสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมกับหลักสูตรการศึกษาตามโปรแกรมปกติ โดยควรจะสอดแทรกวิชาจิตวิทยาเชิงการประกอบการและเน้นการเรียนการสอนที่เป็นภาคปฏิบัติและกรณีศึกษาจริง (อาทิตย์ วุฒคะโร, 2543: 54)

นอกจากนี้ ในยุคที่สถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มกันในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เพื่อระดมเอาลักษณะร่วมกันมาเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันบนเวทีระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันปัญหาซึ่งเคยเป็นปัญหาระดับประเทศกลับขยายวงกว้างขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนักศึกษายุคใหม่จะต้องเผชิญการแข่งขันต่าง ๆ ที่รุนแรงเป็นอย่างมาก จึงต้องปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าเสี่ยง และควรที่จะมีคุณลักษณะที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นสมัยใหม่ สามารถรับมือกับภาวการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันที

คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นคณะวิชาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มุ่งใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนาและบูรณาการองค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อพัฒนาคนและท้องถิ่นให้เป็นมืออาชีพ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและเป็นกำลังหลักของท้องถิ่น สร้างงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เชิงบูรณาการ บริการงานวิชาการและกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ชุมชน ปรับปรุง พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านวิทยาการจัดการและการประกันคุณภาพ บำรุงศาสนา สร้างเสริมจริยธรรม อนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะและวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายดังนี้ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน (five domains of learning) การพัฒนานักศึกษาสู่ School of Business การพัฒนานักศึกษาตามจุดเน้นของโปรแกรมวิชา การดำเนินการพัฒนาศูนย์ช่วยการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิตที่มีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์และภาษาตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2555: <http://...>) อีกทั้งคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ยังตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน และมีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์และภาษาตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม

ผู้วิจัยในฐานะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้ตระหนักถึงความสำคัญของความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ จึงทำวิจัยเรื่อง “ความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการแนะแนวอาชีพให้แก่

นักศึกษาที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 958 ราย (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2555: <http://...>)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โดยคำนวณขนาดของตัวอย่างจากสูตรการคำนวณขนาดของตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 201 คน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) และการสุ่มตัวอย่างเชิงระบบ (systematic random sampling) โดยแบ่งสาขาวิชานักศึกษาเป็น 5 กลุ่ม คือ การบัญชี การจัดการทั่วไป คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ และอื่น ๆ ได้แก่ การตลาด การเงินและการธนาคาร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ธุรกิจระหว่างประเทศ และการจัดการโลจิสติกส์ ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด จำนวน 201 คน

4. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive selection) ประกอบด้วย ประธานโปรแกรมคณะวิทยาการจัดการ และอาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ รวม 10 คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ให้ตอบตามสภาพเป็นจริง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับแบบลิเคิร์ท (Likert scale) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541: 69)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อสอบถามแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิธีและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ถึงคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 - 27 กุมภาพันธ์ 2556 พร้อมทั้งรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำมาลงรหัสและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไป

4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปให้อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อหาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่างด้วยการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ด้านเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ด้านสาขาวิชา เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher LSD Procedure) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2543: 201-202)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวม

(n= 201)

คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความกล้าเสี่ยง	3.74	0.544	มาก
2. ความฝักใฝ่ในความสำเร็จ	4.13	0.583	มาก
3. ความคิดสร้างสรรค์	3.81	0.536	มาก
4. ความยืนหยัดอดทน	3.73	0.544	มาก
5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	3.74	0.566	มาก
6. การแสวงหาโอกาส	3.84	0.567	มาก
7. การแสวงหาข้อมูล	3.90	0.511	มาก
8. ทักษะทางสังคม	3.64	0.605	มาก
9. วิสัยทัศน์	3.84	0.603	มาก
10. ความรับผิดชอบ	3.78	0.568	มาก
11. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.05	0.640	มาก
โดยภาพรวม	**3.84**	**0.570**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$ =3.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับนี้ ความฝักใฝ่ในความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{x}$ =4.13) รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ($\overline{x}$ =4.05) การแสวงหาข้อมูล ($\overline{x}$ =3.90) การแสวงหาโอกาสและวิสัยทัศน์ ($\overline{x}$ =3.84) ความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{x}$ =3.81) ความรับผิดชอบ ($\overline{x}$ =3.78) ความกล้าเสี่ยงและความเชื่อมั่นในตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\overline{x}$ =3.74) ความยืนหยัดอดทน ($\overline{x}$ =3.73) ตามลำดับ และทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\overline{x}$ =3.64)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวม

(n= 201)

ความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ	3.81	0.820	มาก
2. ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	4.04	0.643	มาก
3. บรรทัดฐานทางสังคม	4.00	0.602	มาก
4. การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ	3.74	0.688	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$ =3.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับนี้ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{x}$ =4.04) รองลงมาคือ บรรทัดฐานทางสังคม ($\overline{x}$ =4.00) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ($\overline{x}$ =3.81) ตามลำดับ และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\overline{x}$ =3.74)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครองแตกต่างกันมีระดับคุณลักษณะและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษาควรมีความพร้อมดังต่อไปนี้

ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ มีแนวทางในการสนทนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการดังนี้ 1) นักศึกษาควรเข้าใจและมีความรู้ทั้งด้านการบริหารการจัดการงาน เช่น บทบาทหน้าที่งาน การผลิต บัญชี การเงิน การตลาด และด้านการบริหารการจัดการคน เช่น ความสามารถในการจัดสรรหาคัดเลือก ฝึกอบรม พัฒนาคน และจ่ายค่าตอบแทน 2) ต้องมีจริยธรรม

เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต มนุษยสัมพันธ์ที่ดี และ 3) ต้องมีความอดทน ขยัน ความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าทำแบบมีเหตุผล และประสบการณ์การปฏิบัติงาน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการบริหารการจัดการ ยังควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมทางธุรกิจ รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการฝึกปฏิบัติงาน

ด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ สิ่งสำคัญของนักศึกษาคือ ต้องมีแรงผลักดันภายในและเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคตว่าอยากจะเป็นผู้ประกอบการจริง ๆ มีความรักและความชอบที่จะทำธุรกิจจริง ไม่ใช่ทำเพราะสภาพแวดล้อมหรือใกล้เคียง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างจิตสำนึกและกระตุ้นแรงจูงใจเพื่อให้นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาต้องมีทัศนคติทางด้านบวกเพื่อที่จะเผชิญต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่างได้ เช่น มีแบบอย่างที่ดีมาเป็นต้นแบบ ยอมรับความเสี่ยงในการหากำไร นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน ทั้งความกล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ และความอดทน

ด้านบรรทัดฐานทางสังคม คณะวิทยาการจัดการควรพานักศึกษาไปดูงานในสถานประกอบการมากขึ้นหรือจัดเวลาค้นหาโอกาสเชิญชวนผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จแล้วมาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษากลุ่มที่ไม่มีธุรกิจจริงและให้กำลังใจส่งเสริมนักศึกษากลุ่มที่บ้านหรือตัวเองมีธุรกิจอยู่ปัจจุบัน รวมทั้งบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาควรสนับสนุนและให้คำชี้แนะให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น เช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง และอาจารย์เป็นต้น

ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สิ่งสำคัญของนักศึกษาคือ 1) ไม่ว่าจะทำธุรกิจแบบไหนก็ตาม ต้องมีการประเมินตัวเองอย่างดี ก็คือต้องวิเคราะห์ความพร้อมของตนเอง 2) ต้องวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ต้องรับรู้แนวทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ธรรมชาติและอื่น ๆ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการประเมินตนเอง ทั้งด้านความพร้อมของผู้เรียน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในธุรกิจที่สนใจ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอน สื่อการสอน ผู้บรรยายและสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน

อภิปรายผล

1. ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัฏฐพล เขื่อนคำ (2548: 41) พบว่า นักศึกษามีคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูชัย สมิทธิไกร (2548: 256) พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และเกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 10) พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาวิชาที่ศึกษาแตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และเกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 10) พบว่า นักศึกษาที่มีคณะที่ศึกษาต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

จำแนกตามเกรดเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันมีระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาที่มี เกรดเฉลี่ยที่แตกต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัฏฐพล เขื่อนคำ (2548: 41) พบว่า นักศึกษาที่มีบิดา-มารดาประกอบอาชีพแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวม ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาที่มี อาชีพของบิดา มารดาที่แตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และเกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 10) พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพหลักของครอบครัวต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ผู้ปกครองต่างกันมีระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี ตันประยูร (2552: 60) พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้เสนอแนะแนวทางให้คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และผู้สนใจทั่วไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยน้อย ส่วนบรรทัดฐานทางสังคมและทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยมาก ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวนี้ เพื่อที่จะให้นักศึกษามีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการได้มากขึ้น

ทางคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจึงควรที่จะให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนานักศึกษาด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการเป็นพิเศษ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ ตามลำดับ ในการเตรียมความพร้อมนักศึกษา

1.2 จากผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้านคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ทักษะทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าเสี่ยง ความรับผิดชอบ ความยืนหยัดอดทน ความคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาโอกาส วิสัยทัศน์ และการแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยน้อย ส่วนความซื่อสัตย์สุจริตและความฝักใฝ่ในความสำเร็จอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยมาก ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวนี้ เพื่อที่จะให้นักศึกษามีความพร้อมในด้านคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการได้มากขึ้น ทางคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงควรที่จะให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนาทักษะทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าเสี่ยง ความรับผิดชอบ ความยืนหยัดอดทน ความคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาโอกาส วิสัยทัศน์ และการแสวงหาข้อมูล ตามลำดับในการเตรียมความพร้อมนักศึกษา

1.3 จากผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมด้านความกล้าเสี่ยง ความคิดสร้างสรรค์ ความยืนหยัดอดทน ความเชื่อมั่นในตัวเอง การแสวงหาโอกาส การแสวงหาข้อมูล ทักษะทางสังคม วิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ พบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยน้อย ดังนั้น ทางคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจึงควรที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาทุกสาขาวิชามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการในระหว่างที่กำลังศึกษา โดยจัดให้เป็นกิจกรรมบังคับที่ต้องมีส่วนร่วมก่อนสำเร็จการศึกษา เช่น กิจกรรมบริษัทจำลอง ตลาดนัดความคิดและนวัตกรรม นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้ริเริ่มธุรกิจของตนเอง โดยให้ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน

1.4 จากผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ทางคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงควรจัดทำหลักสูตร กระบวนวิชา กิจกรรมการฝึกอบรมที่สร้างการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกันก็ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างความมั่นใจในการประกอบธุรกิจในช่วงที่สังคมเผชิญกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ

1.5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษาและมหาวิทยาลัยควรมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมดังนี้

ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ มีแนวทางในการสนทนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้าน 1) นักศึกษาควรเข้าใจและมีความรู้ทั้งด้านการบริหารการจัดการงาน เช่น บทบาทหน้าที่งาน การผลิต บัญชี การเงิน การตลาด และด้านการบริหารการจัดการคน เช่น ความสามารถในการจัดสรรหาคัดเลือก ฝึกอบรม พัฒนาคน และจ่ายค่าตอบแทน 2) ต้องมีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต มนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3) ต้องมีความอดทน ขยัน ความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำแบบมีเหตุผล และประสบการณ์การปฏิบัติงาน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการบริหารการจัดการ ยังควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมทางธุรกิจ รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการฝึกปฏิบัติงาน

ด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ สิ่งสำคัญของนักศึกษาคือ ต้องมีแรงผลักดันภายในและเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคต ว่าอยากจะเป็นผู้ประกอบการจริง ๆ มีความรักและความชอบที่จะทำธุรกิจจริง ไม่ใช่ทำเพราะสภาพแวดล้อมหรือบุคคลใกล้เคียง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างจิตสำนึกและกระตุ้นแรงจูงใจเพื่อให้นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาต้องมีทัศนคติทางด้านบวกเพื่อที่จะเผชิญต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่างได้ เช่น มีแบบอย่างที่ดีมาเป็นต้นแบบ ยอมรับความเสี่ยงในการหากำไร นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน ทั้งความกล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ และความอดทน

ด้านบรรทัดฐานทางสังคม คณะวิทยาการจัดการควรพานักศึกษาไปดูงานในสถานประกอบการมากขึ้นหรือจัดเวลาค้นหาโอกาสเชิญชวนผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จแล้วมาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษากลุ่มที่ไม่มีธุรกิจจริงและให้กำลังใจส่งเสริมนักศึกษากลุ่มที่บ้านหรือตัวเองมีธุรกิจอยู่ปัจจุบัน รวมทั้งบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาควรสนับสนุนและให้คำชี้แนะให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น เช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง และอาจารย์ เป็นต้น

ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ สิ่งสำคัญของนักศึกษาคือ 1) ไม่ว่าจะทำธุรกิจแบบไหนก็ตาม ต้องมีการประเมินตัวเองอย่างดี ก็คือต้องวิเคราะห์ความพร้อมของตนเอง 2) ต้องวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ต้องรับรู้แนวทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ธรรมชาติและอื่น ๆ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการประเมินตนเอง ทั้งด้านความพร้อมของผู้เรียน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในธุรกิจ

ที่สนใจ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อการสอน ผู้บรรยายและสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาจังหวัดนครปฐมต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาจังหวัดนครปฐมกับนักศึกษาจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาให้ดีขึ้น หรือเสริมสร้างแรงจูงใจความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาถึงขีดความสามารถของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในการเป็นผู้ประกอบการด้านต่าง ๆ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ และศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความฝักใฝ่ในความสำเร็จ ความซื่อสัตย์สุจริต การแสวงหาข้อมูล การแสวงหาโอกาส วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าเสี่ยง ความยืนหยัดอดทน และทักษะทางสังคม และความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทางคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจึงควรที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาทุกโปรแกรมวิชามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการในระหว่างที่กำลังศึกษา โดยจัดให้เป็นกิจกรรมบังคับที่ต้องมีส่วนร่วมก่อนสำเร็จการศึกษา เช่น กิจกรรมบริษัทจำลอง ตลาดนัดความคิดและนวัตกรรม นอกจากนี้ก็ควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้ริเริ่มธุรกิจของตนเอง โดยให้ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน ยังควรจัดทำหลักสูตรกระบวนวิชา กิจกรรมการฝึกอบรมที่สร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความเป็นไปได้

ในการเป็นผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกันก็ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างความมั่นใจในการประกอบธุรกิจในช่วงที่สังคมเผชิญกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). **รายงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ** 2551. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2555). ข้อมูลเกี่ยวกับคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. <http://msc.npru.ac.th/?page_id=116> (1 กุมภาพันธ์)

ชูชัย สมิทธิไกร. (2548). **รายงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปราณี ตันประยูร. (2552). **รายงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). **สถิติเคราะห์สำหรับการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2543). **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2544). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่** 9 **(พ.ศ.**2545-2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อาทิตย์ วุฒคะโร. (2543, ม.ค.-มี.ค.). อุดมศึกษากับการสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการ. **วิชาการ**, 12 (46), 39-48.

อัฏฐพล เขื่อนคำ. (2548). **คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970, June). Determining Sample Size of Research Activities. **In Psychological Measurement, 7 (4),** 607-610.

พฤติกรรมและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

CONSUMER BEHAVIOR AND MARKETING MIX FACTORS AFFECTING CHINESE TOURISTS' DECISION MAKING FOR CULTURAL TOURISM IN BANGKOK

XIE KANGLE[1]
โสรัจ กายบริบูรณ์/ SORAJ KAIBORIBOON[2]
ไพรัช มากกาญจนกุล/ PAIRACH MAKKANJANAKUL[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน 3) เปรียบเทียบระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เก็บตัวอย่างระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2556 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานครส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความสนใจในการท่องเที่ยวคือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย บุคคลที่ร่วมเดินทางมาเที่ยวด้วยกันคือเพื่อนสนิท ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวคือ กลุ่มเพื่อน มีจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางคือ 2-5 คน ส่วนมาก

---

[1]นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[2]รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[3]อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เดินทางในช่วงวันเทศกาล และมาเป็นครั้งแรก เมื่อเที่ยวแล้วส่วนมากจะกลับมาเที่ยวอีก ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลา 6-10 วัน และมีค่าใช้จ่ายประมาณ 25,000-35,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานครจากการแนะนำของญาติและเพื่อน และส่วนมากใช้บริการด้วยตนเอง

2) ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ผู้ให้บริการ และราคา และมีระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3) นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรม ส่วนประสมการตลาด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the consumer behavior of Chinese tourists for touring the cultural tourism in Bangkok; 2) study the level of marketing mix effecting Chinese tourists' decision making; 3) compare the level of marketing mix affecting decision making as classified by personal factors; and 4) study the relationship between personal factors and consumer behavior. Samples were 400 Chinese cultural tourists in Bangkok during 20 February 2013 to 20 March 2013 derived by proportional random sampling. Research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one way analysis of variance.

Research findings were as followed:

1) The majority of Chinese tourists for cultural tourism in Bangkok aimed for relaxation. They were mostly interested in Thai way of life. They were accompanied by their close friends. Those who involved in participation in decision making for touring were

group of friends which consisted of 2-5 people. The majority came during cultural festival and they were at the first time. They expected for revisiting. Duration of touring lasted 6-10 days with the expenditure of approximately 25,000-35,000 Thai baht. They gained cultural tourism information from relatives and/or friends, and most of them toured by themselves.

2) The level of marketing mix affect Chinese tourists' decision making for cultural tourism in Bangkok was at a high level. More specifically, there were three aspects at the high level, ranking products/service, service providers, prices; whereas four aspects were at the moderate level, ranking the distribution, promotion, service processes, and physical environment.

3) The level of marketing mix in decision making for touring behavior as classified by gender, age, and career were no statistical difference, while educational level and average monthly income were significantly different at .05 level.

4) Gender, age, career, educational level and average monthly income correlated with tourist behavior with statistical significance at .05 level.

Keywords: consumer behavior, marketing mix, cultural tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักชนิดหนึ่งของประเทศไทย เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ตลอดจนเป็นการกระจายรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไทย ซึ่งตลาดนักท่องเที่ยวจีนเป็นตลาดที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยไม่น้อย ทั้งนี้เพราะจำนวนชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นมีจำนวนสูงมากเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ ในแต่ละปี ทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา จีนกลายเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศ 10 อันดับแรกที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย 1,033,141 คน ปี พ.ศ. 2551 จำนวน 937,358 คน ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 815,708 คน ปี พ.ศ. 2553 จำนวน 1,132,267 คน และปี พ.ศ. 2554 จำนวน 1,800,000 คน และศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่า ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 จากปีก่อนหน้า และสร้างรายได้ด้านท่องเที่ยวเข้าประเทศคิดเป็นมูลค่าประมาณ 60,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปีก่อนหน้า สาเหตุสำคัญที่

นักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้ามาประเทศไทยด้วยเหตุผลประการสำคัญคือ ความต้องการสัมผัสวิถีชีวิตตามครรลองของวัฒนธรรมไทย เพื่อหวังจะได้เห็นเมืองที่อุดมไปด้วยวัฒนธรรมที่งดงาม มิใช่แค่การท่องเที่ยวแต่การเดินทางเพื่อเรียนรู้ในวัฒนธรรมที่แตกต่างระหว่างไทยกับจีน เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่นอกเหนือจากการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางในรูปแบบที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ลักษณะการท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ที่สะท้อนความเป็นของไทยที่แท้จริงเพื่อผู้มาเยือนได้สัมผัส สิ่งจูงใจสำคัญของนักท่องเที่ยวชาวจีนคือ ความลึกซึ้งในความแตกต่างของวิถีชีวิต และการได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดซึ่งกันและกัน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ เป็นสถานที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศไทย มีลักษณะเฉพาะตัวทางวัฒนธรรมอันสวยงามของประเทศ กล่าวได้ว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มีทรัพยากร การท่องเที่ยวที่ครบทั้งทางด้านธรรมชาติด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี ตลอดจนสินค้าหัตถกรรมจากภูมิปัญญาของคนท้องถิ่น ที่มีอัตลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันโดดเด่นของท้องถิ่น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ เป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณะเฉพาะตัว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและการท่องเที่ยวของชาวจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญกับการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนเลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นชาวจีนและมีประสบการณ์ทำงานในธุรกิจด้านการท่องเที่ยวนำเข้าทัวร์ (in-bound tour) การนำนักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวประเทศไทย จึงสนใจศึกษาว่าพฤติกรรม และปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ เป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยวและการตัดสินใจของผู้ประกอบการท่องเที่ยวและเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวจีน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

2. เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ปีพ.ศ. 2556 พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 3.4 ล้านคน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็น นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ จำนวน 400 คน โดยคำนวณขนาดของตัวอย่างในการใช้ตารางของยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของชาวจีน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งประกอบด้วย สาเหตุที่มาท่องเที่ยว กลุ่มอ้างอิง โอกาสในการท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และแหล่งข้อมูล

2) ส่วนประสมการตลาดบริการ ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ผู้ให้บริการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และกระบวนการให้บริการ

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน โดยสุ่มเลือกผู้ตอบแบบสอบถามจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ 4 แหล่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตน-ศาสดาราม พระที่นั่งวิมานเมฆ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยจะเลือกผู้ตอบแบบสอบถามแหล่งท่องเที่ยว 4 แหล่ง แหล่งละ 100 คน ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุที่มาท่องเที่ยว กลุ่มอ้างอิง โอกาสในท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและแหล่งข้อมูล มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผู้ให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับแบบลิเคิร์ท (Likert scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อไป

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างและรูปแบบของคำถามในแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามและวิธีการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่กำหนดตามดัชนีชี้วัดโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจคุณภาพด้าน ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3. นำแบบสอบถามไปปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาแปลเป็นภาษาจีนแล้วนำไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มคนจีนที่อยู่ในประเทศไทยที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรเป้าหมายแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α- coefficient) เท่ากับ 0.935

4. นำผลที่ได้มาทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อสำหรับนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ถึงผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชาวจีนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2556 รวมเป็นระยะเวลา 37 วัน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำมาลงรหัสและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยใช้ค่าความถี่ (mean) และร้อยละ (percentage)

3. การวิเคราะห์ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4. การเปรียบเทียบระดับส่วนประสมการตลาดบริการ จำแนกตามตัวแปร เพศ โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม และอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's LSD procedure)

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square Statistics)

6. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปตารางแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มากที่สุด โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท มากที่สุด สำหรับรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 – 6,500 หยวน คิดเป็นเงินไทยประมาณ 25,000-32,500 บาท

2. การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์คือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความสนใจในการท่องเที่ยวคือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย สมาชิกที่ร่วมเดินทางมาเที่ยวด้วยกันคือเพื่อนสนิท มากที่สุด ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวคือ กลุ่มเพื่อน มากที่สุด จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาเที่ยวคือ 2-5 คน มากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ในช่วงวันเทศกาล มากที่สุด ส่วนใหญ่ที่มาเป็นครั้งแรก นักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวแล้วส่วนใหญ่อยากจะกลับมาเที่ยวอีก นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลา 6-10 วัน มากที่สุด มีค่าใช้จ่ายประมาณ 5,001 – 7,000 หยวน คิดเป็นเงินไทยประมาณ 25,000-35,000 บาท มากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ จากญาติหรือเพื่อนแนะนำ มากที่สุด และใช้บริการด้วยตนเองมากที่สุด

3. ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ผู้ให้บริการ ราคา และมีระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3.1 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมากทุกข้อ โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีชื่อเสียง สวยงาม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในกลุ่มระดับมาก รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีให้เลือกหลายประเภท แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ของไทย บอกถึงประเพณีและวัฒนธรรมไทย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีกิจกรรมที่น่าสนใจ และสินค้าในร้านขายของที่ระลึกน่าสนใจ และมีเอกลักษณ์ของไทย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มระดับมาก

3.2 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านราคา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมาก 4 ข้อ โดยร้านค้าต่าง ๆ มีป้ายแสดงราคาและระบุราคาอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่มระดับมาก รองลงมาคือ ในร้านค้าของที่ระลึกและแหล่งเชิงวัฒนธรรมต่าง ๆ สามารถบริการรับบัตรเครดิตในการชำระเงิน ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสมกับคุณภาพ และได้รับส่วนลดหรือราคาพิเศษจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือร้านค้าของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มระดับมาก และราคาตั๋วเข้าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่แพงมากอยู่ระดับปานกลาง

3.3 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมาก 3 ข้อ โดยการคมนาคมสะดวกเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ ระยะเวลาในการเปิดปิดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและร้านขายของที่ระลึกมีความเหมาะสม และมีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมต่อใกล้เคียงกัน สามารถไปได้หลายแห่ง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม และมีป้ายบอกชี้ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อการโฆษณาโปรแกรมทัวร์ผ่านหนังสือพิมพ์/นิตยสารทั่วไป อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนลดราคาค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมื่อมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ ได้รับส่วนลดหรือของแถมจากร้านขายของที่ระลึกและแหล่งท่องเที่ยว ร้านขายของต่าง ๆ มีของขวัญแจกในเทศกาล เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน และแหล่งท่องเที่ยวมีการส่งเสริมการขายจาก ททท. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม

3.5 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านผู้ให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมากทุกข้อ โดยในร้านขายของที่ระลึกและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีผู้ให้บริการจำนวนเพียงพอในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่มระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวและร้านขายของมีการแต่งกายเรียบร้อย ผู้ให้บริการอธิบายประวัติและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวได้ดี ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและร้านขายของที่ระลึกเป็นมิตรและมีน้ำใจกับนักท่องเที่ยว และผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและร้านขายของที่ระลึกอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม

3.6 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสะอาดเป็นระเบียบ อยู่ในระดับมาก โดยการจัดของในร้านขายของที่ระลึกมีระเบียบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่มระดับปานกลาง รองลงมาคือ ช่องทางในร้านขายของที่ระลึกไม่แคบมาก บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสงบดี ภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีป้ายบอกทาง และป้ายให้ข้อมูลต่าง ๆ เพียงพอ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทุกอย่าง เช่น ห้องน้ำ ที่นั่งพักผ่อน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม

3.7 ระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ด้านกระบวนการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับมาก 2 ข้อ โดยระยะเวลาในการจัดแสดงโชว์ต่าง ๆ มีความเหมาะสม ไม่ซ้ำซ้อนกับกิจกรรมอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม และขั้นตอนเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวไม่ยุ่งยากและไม่ต้องต่อแถวนาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม มีระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยในร้านขายของที่ระลึกคิดราคาบริการหรือราคาสินค้าถูกต้องครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ การให้ข้อมูลทางโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็วและถูกต้อง และในแหล่งต่าง ๆ มีระบบการทำงาน การให้บริการที่ได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม

4. การเปรียบเทียบระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีเพศต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักท่องเที่ยวชาวจีนเพศชาย มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มากกว่านักท่องเที่ยวชาวจีนเพศหญิง

4.2 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีอายุต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีอายุต่างกัน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ไม่แตกต่างกัน

4.3 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีระดับการศึกษาต่างกันระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มากกว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีและนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ น้อยที่สุด

4.4 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีอาชีพต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ไม่แตกต่างกัน

4.5 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่างกันระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่างกัน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 8,001-9,500 หยวน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มากกว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 9,500 หยวน ขึ้นไป 6,501-8,000 หยวน และต่ำว่า 2,000 หยวน และนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 3,501-5,000 หยวน มีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ น้อยกว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน ต่ำกว่า 2,001-3,500 หยวน และ 5, 001-6,500 หยวน

5. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ

5.1 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว พบว่า อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศ และระดับการศึกษากับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.2 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับสิ่งที่มีความสนใจมากที่สุดในการท่องเที่ยวพบว่า เพศ อายุ ระดับศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับสิ่งที่มีความสนใจมากที่สุดในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับสมาชิกที่ร่วมในการท่องเที่ยว พบว่า เพศ อายุ ระดับศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับสมาชิกที่ร่วมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยว เพศ อายุ ระดับศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า เพศ อายุ ระดับศึกษา และอาชีพกับจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.6 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับช่วงวันที่จะเดินทางในการท่องเที่ยว พบว่า อายุ ระดับศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.7 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว พบว่า อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศ ระดับศึกษา อาชีพ กับจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.8 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับโอกาสหน้าที่จะกลับมาท่องเที่ยว พบว่าอายุ และระดับศึกษากับโอกาสหน้าที่จะกลับมาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับโอกาสหน้าที่จะกลับมาท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.9 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า อายุ และระดับศึกษากับระยะเวลาในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ในขณะที่เพศ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับระยะเวลาในการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.10 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า อายุ ระดับศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศ กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.11 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับสื่อที่รู้จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว พบว่า เพศ อายุ ระดับศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับสื่อที่รู้จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.12 จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการใช้บริการในการท่องเที่ยว พบว่าอายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการใช้บริการในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เพศ และระดับศึกษากับการใช้บริการในการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20– 30 ปี โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท สำหรับรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 6,500 หยวน คิดเป็นเงินไทยประมาณ 25,000-32,500 บาท มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศชายชอบการเดินทางมากกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ทำงานในบริษัทมีรายได้เพียงพอมักจะมีสภาพด้านร่างกายและจิตใจมีความพร้อมในการเดินทาง

2. การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์คือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มากที่สุด สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความสนใจในการท่องเที่ยวคือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มากที่สุด สมาชิกที่ร่วมเดินทางมาเที่ยวด้วยกันคือเพื่อนสนิท มากที่สุด ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวคือ กลุ่มเพื่อน มากที่สุด จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาเที่ยวคือ 2-5 คนมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในกรุงเทพฯ ในช่วงวันเทศกาลมากที่สุด ส่วนใหญ่ที่มาเป็นครั้งแรกมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนมาเที่ยวแล้วส่วนใหญ่อยากจะกลับมาเที่ยวอีกมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลา 6-10 วัน มากที่สุด มีค่าใช้จ่ายประมาณ 5,001 – 7,000 หยวน คิดเป็นเงินไทยประมาณ 25,000-35,000 บาท มากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ จากญาติ / เพื่อนแนะนำมากที่สุด และใช้บริการด้วยตนเองมากที่สุด เนื่องในเทศกาลต่าง ๆ มีวันหยุดหลาย ๆ วัน คนจีนพอที่จะมีโอกาสเดินท่องเที่ยวนอกประเทศเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หาความสนุกและเพื่อเปิดหูเปิดตาที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน จึงนัดกับกลุ่มเพื่อนเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย ส่วนประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สวยงามมีชื่อเสียง และไม่ห่างจากประเทศจีนมาก จึงทำให้คนจีนสนใจที่จะมาเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสนันท์ สิทธิเจริญ (2550: 66-69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวในภาคเหนือของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนเป็นวัตถุประสงค์หลัก จำนวนที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่มากกว่า 3 วัน และนิยมเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดตามเทศกาลต่าง ๆ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ ญาติ พี่น้องและบุคคลในครอบครัว

3. ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ผู้ให้บริการ ราคา และมีระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ มีชื่อเสียงสวยงาม มีเอกลักษณ์ของไทย และเมืองไทยได้ขึ้นชื่อด้วยเมืองยิ้ม ผู้ให้บริการเป็นมิตรและมีน้ำใจกับนักท่องเที่ยว และเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไทยไม่แพงมาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวคนจีนชื่นชอบการท่องเที่ยวไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุภัทร เบี้ยวบรรจง (2553: 153-163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านอื่น ๆ ปัจจัยด้านสถานที่ ให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านราคา โดยปัจจัยย่อยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอันดับ 5 อันดับแรกตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ปัจจัยด้านภัตตาคารมีให้เลือกหลายประเภท ปัจจัยด้านผู้คนในแหล่งท่องเที่ยวเป็นมิตรและมีน้ำใจกับนักท่องเที่ยวและปัจจัยด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติเท่ากัน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในระดับมาก จะเดินทางกลับมาเที่ยวเชียงใหม่อีกและจะมีการแนะนำให้ญาติเพื่อน หรือคนรู้จักมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ซึ่งหมายความว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีอายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ที่แตกต่างกัน โดยลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงประสบการณ์ของผู้นั้น ตลอดจนอายุ และรายได้ต่อเดือนที่เป็นสิ่งที่บอกถึงวุฒิภาวะและความสามารถความพร้อมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่สามารถตัดสินใจเองได้หรือไม่ในการพิจารณาการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพชราวลี พิเสฏฐศลาศัย (2553: 80-83) ทำการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำบางน้อย จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน สถานภาพการสมรสและภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อตลาดน้ำบางน้อย จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญศรี จวนสาง (2552: 117-118) ทำการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยวที่มีต่อการมาไหว้พระ 9 วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวทีมีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับความพึงพอใจในการมาไหว้พระ 9 วัดแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผลิตภัณฑ์หรือบริการ สินค้าของร้านขายของที่ระลึกควรเพิ่มเอกลักษณ์ของไทยให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวชาวจีน และควรพิจารณาเพิ่มการแสดงโชว์ของศิลปวัฒนธรรมไทยให้มีความน่าสนใจและหลากหลายมากยิ่งขึ้น หรือเพิ่มกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวชาวจีนมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนั้น ควรหาจุดเด่นของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงแต่ละจังหวัด แล้วพัฒนาให้ดีขึ้น แล้วเชื่อมโยงจังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง กระตุ้นจังหวัดรอบข้างพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวและช่วยกันได้ซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขันการแย่งนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

1.2 ราคา ควรปรับราคาตั๋วที่เข้าแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม และตั๋วคนต่างชาติกับคนไทยไม่ควรต่างกันมากมาย เพราะหากนักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวแล้วรู้สึกว่าไม่คุ้มกับราคาค่าเข้าชม จะทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนไม่เกิดความต้องการอยากจะกลับมาเที่ยวอีกครั้งหนึ่ง และจะหันไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือไปเที่ยวประเทศอื่นแทน

1.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย ควรจะจัดป้ายเส้นทางจราจรให้มีข้อความภาษาจีนในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและร้านขายของที่ระลึกต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการท่องเที่ยวของชาวจีน ควรที่จะจัดระบบการเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสะดวกที่จะไปหลาย ๆ ที่

1.4 การส่งเสริมการตลาด หน่วยงานการพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะจัดการส่งเสริมการขายที่แหล่งท่องเที่ยว และเมื่อเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน ควรจะแจกของที่ระลึก และเมื่อนักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม ตั๋วเข้าแหล่งท่องเที่ยวควรจะมีส่วนลดหรือราคาพิเศษ และต้องเพิ่มการโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ให้มากขึ้น

1.5 ผู้ให้บริการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ของนักท่องเที่ยวชาวจีน ดังนั้น ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ต้องสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว การแต่งกายเรียบร้อย ผู้ให้บริการควรให้บริการที่รวดเร็วขึ้น และให้บริการลูกค้าอย่างจริงใจ และเพิ่มผู้ให้บริการที่สามารถใช้ภาษาจีนให้มากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษได้

1.6 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ควรมีการเพิ่มจำนวนของห้องน้ำเพื่อให้เพียงพอกับผู้มารับบริการและการดูแลห้องน้ำให้สะอาดอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการเพิ่มจุดให้บริการน้ำดื่มให้

เพียงพอกับผู้ใช้บริการ จัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยวให้มีระเบียบ หมั่นดูแลรักษาความสะอาด และปรับปรุงถนน เส้นทางการจราจร และควรจัดป้ายบอกทางและป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานก่อสร้างที่เป็นภาษาจีนให้ชัดเจน ถ้าในแหล่งท่องเที่ยวมีขนาดกว้างใหญ่ ควรจัดรถชมสำหรับแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้เกิดกับนักท่องเที่ยวชาวจีนอย่างมากที่สุด

1.7 กระบวนการให้บริการ จัดระบบการทำงานมีมาตรฐานมากขึ้น และมีการให้ข้อมูลทางโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็วและถูกต้อง ถ้าเป็นไปได้ ควรจะจัดระบบการให้ข้อมูลเป็นภาษาจีน และเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล และจะกระตุ้นการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

2. **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป**

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะทำการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะพฤติกรรมและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดที่มาท่องเที่ยวตามธรรมชาติในกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่น และไม่ได้ศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่น สังคม เศรษฐกิจ และสภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้สนใจจะศึกษาต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบดังกล่าว

2.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทย

สรุป

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมาด้วยกัน 2-5 คน ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 6-10 วัน และมีค่าใช้จ่ายประมาณ 5,001 – 7,000 หยวน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีเพศ อายุ อาชีพ แตกต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับส่วนประสมการตลาดบริการที่เลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

จตุภัทร เบี้ยวบรรจง. (2553). **พฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัสนันท์ สิทธิเจริญ. (2550). **พฤติกรรมการท่องเที่ยวในภาคเหนือของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เจริญศรี จวนสาง. (2552). **พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมาไหว้พระ 9 วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธา**. ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เดลินิวส์ เศรษฐกิจ. (2555). ศูนย์วิจัยกสิกรเชื่อจีนเที่ยวไทยปีนี้มีล้นเกิน 2 ล้านคน ปีพ.ศ. 2555. < http://www.dailynews.co.th/businesss/9103> (21 สิงหาคม)

พชราวลี พิเสฏฐศลาศัย. (2553). **พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำบางน้อย จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

EDUCATIONAL INNOVATION MANAGEMENT FOR ACADEMIC AFFAIRS AFFECTING TEACHERS' FUNCTIONAL COMPETENCIES IN BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วัชรินทร์ ปานพรหม / WATCHARIN PANPROM[1]
พิชญาภา ยืนยาว / PITCHAYAPA YUENYAW[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ระดับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 282 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผล และการบริหารจัดการ ตามลำดับ

---

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[2]อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. สมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย ภาวะผู้นำครู และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การเรียนการสอน บริหารจัดการ สื่อการสอน หลักสูตร และการประเมินผล โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 61

4. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครู ได้แก่ ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ขาดความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานให้ครูได้พัฒนาตนเอง และจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานให้ครู

คำสำคัญ: การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา สมรรถนะประจำสายงานของครู สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) level of educational innovation management for academic affairs in basic educational institutions 2) level of teachers' functional competencies in basic educational institutions 3) educational innovation management for academic affairs affecting teachers' functional competencies in basic educational institutions; and 4) problems and suggestions on educational innovation management for academic and teachers' functional competencies. The research samples were 282 teachers of basic educational institutions under the jurisdiction of Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2 derived by proportional stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, stepwise multiple regression analysis and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1) Educational innovation management for academic affairs in basic educational institutions was at the moderate level both overall and in specific aspects: curriculum, learning and teaching, educational media, evaluation, and administration.

2) Teachers' functional competencies in basic educational institutions were at the high level both overall and in specific aspects: curriculum and learning management, student development, classroom management, analysis & synthesis & classroom research, teacher leadership, and relationship & collaborative-building for learning management."

3) Educational innovation management for academic affairs affecting teachers' functional competencies in basic educational institutions with statistically significant at .05 level in 5 aspects: learning and teaching, administration, educational media curriculum and evaluation, accounting for 61% of variance explained.

4) Problems on educational innovation management for academic affairs and teachers' functional competencies included: teachers lost their work motivation, lack of both technical skills and high technology equipments. According to suggestions, educational institutions should provide training courses of the use technology in workplace for improving teachers' abilities, and support high technology equipments for teachers' operations.

Keywords: educational innovation management, teachers' functional competencies, basic educational institutions

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงระบบการจัดการศึกษาด้วย ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 64) หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 ที่มีสาระสำคัญคือรัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้น ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี

เพื่อการศึกษารวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย ตลอดจนให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะนวัตกรรมทางด้านวิชาการเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ครูในสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผล และการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการบริหารจัดการ

แต่จากปัญหาและสภาพการใช้เทคโนโลยีการศึกษาจะเห็นได้ว่ามีประเด็นสำคัญคือไม่มีการพัฒนาแหล่งที่เป็นศูนย์กลางในการบริการสื่อการเรียนการสอนโสตทัศนูปกรณ์ และครูอาจารย์ไม่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตการใช้สื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งศูนย์กลางในการให้บริการสื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์รวมทั้งการพัฒนาและให้คำแนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ให้กับผู้สอนในการเรียนการสอนวิชาชีพในลักษณะของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันนั้นต้องครอบคลุมงาน 4 งาน ด้วยกัน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป แต่ภารกิจหลักที่สำคัญของสถานศึกษา คือ ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งหมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน นอกจากนี้นักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศต่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าในการบริหารจัดการด้านการศึกษานั้น งานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ งานวิชาการ ดังที่ สันติ บุญภิรมย์ (2552: 5) กล่าวว่างานวิชาการนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารและสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ ประทวน พรมจ้อย (2548: 82) ยังได้ศึกษากรณีตัวอย่างการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งพบปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน และหนึ่งในนั้นก็คือปัญหาด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนานวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ใช้กับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด และเป็นการยกระดับคุณภาพวิชาการของสถานศึกษานั้น ๆ อีกด้วย

จากที่กล่าวมาพบว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของเทคโนโลยีส่งผลกระทบให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างพยายามเร่งปรับตัว เพื่อสร้างความอยู่รอดในเชิงของการแข่งขันด้วย การปรับปรุงประสิทธิภาพและกระบวนการผลิตการพัฒนาสินค้าและบริการให้ดีขึ้น แต่การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้องค์การอยู่ในสถานะของความได้เปรียบในการแข่งขันกับองค์การอื่น ๆ ได้ หลายองค์การจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องสมรรถนะ (competency) ของบุคลากรในองค์การมากยิ่งขึ้นเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการแข่งขันและการพัฒนาขององค์การ สมรรถนะจะทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่ผลงานที่ดี (เรชา ชูสุวรรณ, 2550: 1)

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548: 1–2) ได้เป็นหน่วยงานริเริ่มที่จะนำระบบสมรรถนะมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยกล่าวว่าเมื่อนำโมเดลสมรรถนะ (competency model) มาใช้ในองค์การแล้วจะช่วยให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้เห็นความสำคัญและศึกษาเพื่อนำเกณฑ์สมรรถนะมาปรับใช้ในส่วนราชการ ในแต่ละกลุ่มงานได้กำหนดสมรรถนะประจำกลุ่มงาน (functional competency) หรือสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมให้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้ได้ดียิ่งขึ้น คุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกันประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลักคือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (achievement motivation) การบริการที่ดี (service mind) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (expertise) จริยธรรม (integrity) และความร่วมแรงร่วมใจ (teamwork) มีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับหน้าที่และส่งเสริมให้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบราชการมีกลไกที่มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมัณฑนา ทิมมณี (2553: 57-60) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูในสมรรถนะหลัก ได้แก่ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการพัฒนาตนเอง โดยรวมมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยรวมมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จะเห็นว่า ครูไม่ได้เห็นความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของตนเองเท่าใดนัก ทั้ง ๆ ที่สมรรถนะเหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานของตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นพบว่า นวัตกรรมในการบริหารงานด้านวิชาการมีความสำคัญและมีบทบาทมากในวงการศึกษา อีกทั้งในปัจจุบันสถานศึกษายังได้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่องการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ ในการดำเนินการวิจัยได้เสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 4 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 1,476 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2551: 179) ได้จำนวน 302 คน การสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้ขนาดตัวอย่างตามที่กำหนดตามสัดส่วนจำแนกตามอำเภอ ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
บ้านโป่ง	465	95
โพธาราม	485	99
ดำเนินสะดวก	332	68
บางแพ	194	40
รวม	1,476	302

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับสมรรถนะประจำสายงานของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended)

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านงานวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครู เพื่อนำมากำหนดนิยามตัวแปรนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบค่าของความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกใช้ข้อกระทงคำถามที่มีค่าคะแนน 0.50 -1.00 จากนั้น แก้ไขปรับปรุงข้อกระทงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถาม และไปทดลองใช้ (tryout) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161)

ได้ค่า α = .986 และปรับปรุงข้อกระทงคำถาม ในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมถูกต้อง โดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการนำส่งและเก็บคืนแบบสอบถามด้วยผู้วิจัยเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 282 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.38

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. วิเคราะห์การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy}) การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

4. ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีดังนี้

การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.19) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดการนวัตกรรมด้านหลักสูตรสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 3.39) รองลงมา ได้แก่ สื่อการสอน ($\bar{x}$ = 3.29, S.D. = 0.38) การเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 3.25) การประเมินผล ($\bar{x}$ = 3.25) และบริหารจัดการ ($\bar{x}$ = 2.88) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

(n = 282)

การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
หลักสูตร (X_1)	3.39	0.25	ปานกลาง	1
การเรียนการสอน (X_2)	3.25	0.29	ปานกลาง	3
สื่อการสอน (X_3)	3.29	0.38	ปานกลาง	2
การประเมินผล (X_4)	3.25	0.35	ปานกลาง	3
บริหารจัดการ (X_5)	2.88	0.52	ปานกลาง	5
รวม	**3.19**	**0.27**	**ปานกลาง**	

สมรรถนะประจำสายงานของครู

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยครูมีสมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 4.11) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{x}$ = 3.94) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.84) ภาวะผู้นำครู ($\bar{x}$ = 3.83) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.73) และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x}$ = 3.64) ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

(n = 282)

สมรรถนะประจำสายงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Y_1)	3.73	0.11	มาก	5
การพัฒนาผู้เรียน (Y_2)	4.11	0.12	มาก	1
การบริหารจัดการชั้นเรียน (Y_3)	3.94	0.16	มาก	2
การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Y_4)	3.64	0.18	มาก	6
ภาวะผู้นำครู (Y_5)	3.83	0.19	มาก	4
การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y_6)	3.84	0.31	มาก	3
รวม	**3.84**	**0.10**	**มาก**	

การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครู

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ กับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่าการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ ซึ่งได้แก่ หลักสูตร (X_1) การเรียนการสอน (X_2) สื่อการสอน (X_3) การประเมินผล (X_4) และบริหารจัดการ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ และทุกคู่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการกับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

(n = 282)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Y_1)	การพัฒนาผู้เรียน (Y_2)	การบริหารจัดการชั้นเรียน (Y_3)	การวิเคราะห์สังเคราะห์และการพัฒนาผู้เรียน (Y_4)	ภาวะผู้นำครู (Y_5)	การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y_6)	สมรรถนะประจำสายงานของครู (Y_{tot})
หลักสูตร (X_1)	0.435*	0.347*	0.301*	0.430*	0.146*	0.173*	0.441*
การเรียนการสอน (X_2)	0.411*	0.467*	0.293*	0.350*	0.511*	0.404*	0.657*
สื่อการสอน (X_3)	0.347*	0.382*	0.184*	0.286*	0.317*	0.399*	0.498*
การประเมินผล (X_4)	0.403*	0.371*	0.448*	0.514*	0.335*	0.288*	0.592*
บริหารจัดการ (X_5)	0.312*	0.387*	0.341*	0.459*	0.313*	0.254*	0.518*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าปัจจัยการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การเรียนการสอน บริหารจัดการ สื่อการสอน หลักสูตร และการประเมินผลเป็นตัวแปร ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าสมการและสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.61 ซึ่งแสดงว่า การจัดการนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย บริหารจัดการ สื่อการสอน หลักสูตร และการประเมินผลส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถทำนายสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 61 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 2.76 + 0.14 (X_2) + 0.03 (X_5) + 0.06 (X_3) + 0.06 (X_1) + 0.04 (X_4)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{Y_{tot}} = 0.41 (Z_2) + 0.17 (Z_5) + 0.21 (Z_3) + 0.14 (Z_1) + 0.14 (Z_4)$$

รายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

(n = 282)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	5	1.89	0.38	91.31*	0.00
Residual	296	1.23	0.00		
Total	301	3.12			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	beta	SE.b	t	Sig.
ค่าคงที่	2.76		0.06	46.49*	0.00
การเรียนการสอน (X_2)	0.14	0.41	0.02	9.41*	0.00
บริหารจัดการ (X_5)	0.03	0.17	0.01	3.49*	0.00
สื่อการสอน (X_3)	0.06	0.21	0.01	5.07*	0.00
หลักสูตร (X_1)	0.06	0.14	0.02	3.45*	0.00
การประเมินผล (X_4)	0.04	0.14	0.02	2.76*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$R = 0.78$ $R^2 = 0.61$ SEE. = 0.06

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู

ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จากแบบสอบถามปลายเปิด มีการสรุปปัญหาอุปสรรค ในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความพร้อมของครู ประกอบด้วย ครูขาดแรงจูงใจ แรงเสริมในการปฏิบัติงาน ไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูที่มีอายุมาก ๆ จะมีความสนใจหรือใช้นวัตกรรมและสารสนเทศน้อยเนื่องจากขาดความชำนาญ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก จึงไม่สามารถสอนได้เต็มความสามารถ

ความพร้อมของสื่อ และ นวัตกรรม ประกอบด้วย สถานศึกษาบางแห่งยังขาดระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ไม่อยู่ในสภาวะที่ใช้งานได้ดี

ด้านอื่นๆ ประกอบด้วย สถานศึกษาขาดบุคลากรชำนาญงานด้านเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ยังขาดความเข็มแข็ง มีลักษณะสนับสนุนแต่งบประมาณ (ไม่มาก) ผู้ปฏิบัติจริงก็คือครู เป็นการเพิ่มภาระมากกว่า และผู้บริหารบางคนไม่มีความยุติธรรม

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีดังนี้

ผู้บริหารและครู ได้แก่ ผู้บริหารควรให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางในการทำงาน จัดการฝึกอบรมเพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองและเห็นความสำคัญของวิชาชีพอยู่เสมอ ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูเป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาในการทำงาน ครูควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุมาก ศักยภาพในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ค่อนข้างล่าช้า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ควรร่วมกันปรับปรุงลักษณะทางกายภาพในโรงเรียนให้มีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย ร่วมกันจัดกิจกรรมให้ครูและนักเรียนอย่างทั่วถึง

สถานศึกษา ได้แก่ ควรจะมีการบูรณาการอย่างหลากหลายวิชาตามหัวข้อเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณในการดูแลสนับสนุน ควรมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีข้อควรอภิปรายดังนี้

1. การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผล และการบริหารจัดการ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีการศึกษาไม่มี

การพัฒนาแหล่งที่เป็นศูนย์กลางในการบริการสื่อการเรียนการสอนโสตทัศนูปกรณ์และครูไม่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตการใช้สื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาและให้คำแนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ให้กับผู้สอน ในการเรียนการสอนวิชาชีพในลักษณะของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษายังไม่เพียงพอเท่าที่ควร สอดคล้องกับธันวา อ่วมมณี (2548: 74-86) ที่ได้ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับราตรี ดวงไชย (2550: 64-83) ได้ศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่าความพร้อมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการบริหารโรงเรียนโดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีความพร้อมมากคือด้านบุคลากร สำหรับด้านการเงิน ด้านวัสดุ และด้านการบริหารจัดการมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2. สมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ภาวะผู้นำครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 52) มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 42 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จัดทำมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินและปรับเลื่อนมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของตน เพื่อให้ได้วิทยฐานะที่สูงขึ้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิผลที่ดีขึ้น สอดคล้องกับฐิติพงษ์ ตรีศร (2552: 89-91) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริการที่ดี 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการพัฒนาตนเอง 6) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และ 7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และสอดคล้องกับจิระวรรณ บุญปลอด (2553: 121-126) ได้ทำการศึกษาเรื่องสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับสมรรถนะทางวิชาการของครูจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษา

3. การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจะสามารถทำนายสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 61 โดยอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีหน้าที่หลักคือการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่จะส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครู เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมัณฑนา ทิมมณี (2553: 57-60) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของตนให้เพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรองลงมาเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคลากรในสถานศึกษาจะพัฒนาตนเองได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษาได้พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมะห์ดี มะดือราแว (2551: 136) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย

พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ครูประสบปัญหาด้านภาษาในการจัดการเรียนการสอน ขาดความรู้ในกระบวนจัดการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการชั้นเรียน จิตวิทยา การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผลการพัฒนาตนเองและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ครูต้องการรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดอบรมด้านวิชาชีพครูและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านสื่อการสอนการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านสื่อการสอน เป็นกระบวนการและปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ครูพัฒนารูปแบบ แนวทาง และวิธีการสอนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับโสภาพรรณ ชื่นทองคำ (2545: 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนมีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ตลอดทั้งสรุปองค์ความรู้ได้ นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำโครงงานได้ นักเรียนสามารถใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อมัลติมีเดีย ดังนั้น จะเห็นว่านวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้กับกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3.4 ด้านหลักสูตรครูผู้สอนทุกคนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ดังนั้น การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรจึงมีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครู สอดคล้องกับมะห์ดี มะดือราแว (2551: 136) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ครูประสบปัญหาด้านภาษาในการจัดการเรียนการสอน ขาดความรู้ในกระบวนจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการชั้นเรียน จิตวิทยา การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผลการพัฒนาตนเองและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ครูต้องการรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดอบรมด้านวิชาชีพครูและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการประเมินผล การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านการประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูทุกคนจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อวัดประสิทธิภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ ทั้งยังเป็นการวัดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของตนเองว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับมะห์ดี มะดือราแว (2551: 136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ครูประสบปัญหาด้านภาษาในการจัดการเรียนการสอน ขาดความรู้ในกระบวนจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการชั้นเรียน จิตวิทยา การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล

การพัฒนาตนเองและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ครูต้องการรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดอบรมด้านวิชาชีพครูและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการสร้างความยั่งยืนในการปฏิรูปวิชาชีพครูปฏิรูปการผลิตครูแนวใหม่และการใช้ครูตลอดจนการส่งเสริมรักษาครูให้อยู่ในวิชาชีพตลอดชีวิตมีระบบประกันคุณภาพครูการพัฒนาสมรรถนะครูประจำการและการพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะครู ทั้งนี้ต้องนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเห็นความสำคัญและสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาครูสมรรถนะของครูเพื่อให้ครูมีมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนด

1.3 สถานศึกษาควรจัดอบรมวิจัยแก่คณะครู จัดหาบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำการวิจัยแก่สนับสนุนครูในการใช้เทคโนโลยีสำหรับผลิตสื่อและพัฒนานวัตกรรม

1.4 สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู เพื่อยกระดับคุณภาพครูในการพัฒนาสู่สมรรถนะสูงสุดของครู

1.5 ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาแนวสร้างความร่วมมือในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันผลิตครู

สรุป

จากการศึกษาการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและรายด้าน สำหรับสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ส่วนการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการพบว่ามีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล สำหรับการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิชาการและสมรรถนะประจำสายงานของครู พบว่าครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ขาดความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานให้ครูได้พัฒนาตนเอง และจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานให้ครู

เอกสารอ้างอิง

จิระวรรณ บุญปลอด. (2553). **สมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี**. ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ฐิติพงษ์ ตรีศร. (2552). **สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ธันวา อ่วมมณี. (2548). **การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ประทวน พรมจ้อย. (2548). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มะห์ดี มะดือราแว. (2551). **สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มัณฑนา ทิมมณี. (2553). **ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราตรี ดวงไชย. (2550). **ความพร้อมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

เรชา ชูสุวรรณ. (2550). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). **คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: กพลพิมพ์.

โสภาพรรณ ชื่นทองคำ. (2545). **รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ**. เชียงใหม่: โรงเรียนบ้านสันกำแพง.

Cronbach, L. (1970). **Essentials of psychological testing.** New York: Harper & Row.

สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ADMINISTRATORS' FUNCTIONAL COMPETENCIES AFFECTING LEARNING ORGANIZATION IN BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

อารีย์ น้ำใจดี / AREE NAMJAIDEE[1]
พิชญาภา ยืนยาว / PITCHAYAPA YUENYAW[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 297 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะประจำสายงานผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ การมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

---

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
[2]อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญของบุคคล การมีแบบแผนทางความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเกิดการเรียนรู้ของทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

3. สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการสื่อสารและจูงใจ โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 40

คำสำคัญ: สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร องค์กรแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) level of administrators' functional competencies in basic educational institutions; 2) level of learning organization in basic educational institutions; and 3) administrators' functional competencies affecting learning organization in basic educational institutions. The research samples, derived by proportional stratified random sampling which distributed by district, were 297 teachers of basic educational institutions under the Jurisdiction of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this research were as follows:

1) Overall and in specific aspects, the administrators' functional competencies in basic educational institutions were at a high level: analytical thinking & conceptual thinking, communication & influencing, caring & development others, and visioning.

2) Overall and in specific aspects, learning organization in basic educational institutions was at a high level: personal mastery, mental models, building shared vision, team learning, and systems thinking.

3) Administrators' functional competencies in the aspects of visioning, analytical thinking & conceptual thinking, and communication & influencing together predicted at the percentage of 40 with statistical significance at .05.

Keywords: administrators' functional competency, learning organization, basic educational institution

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพและศักยภาพที่สูงขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาองค์กรในระดับต้น คือสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพของคนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือสร้างฐานความรู้ในสังคมเพื่อสามารถพัฒนาคนหรือบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และมีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สุนานี สฤษฎ์วานิ, 2546: 12)

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุในมาตรา 11 ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ ให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามพระราชกฤษฎีกานี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546: 4) เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอนั้น ต้องสร้างระบบให้สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง สามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะหรือสมรรถนะทางการบริหารเพื่อผลักดันสถานศึกษาของตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นแกนนำในการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีภาระรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริมสนับสนุนผลักดัน กระตุ้นและจัดการให้บุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบภาระงานปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า สมรรถนะ ดังนั้น สมรรถนะจึงมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพและสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษา ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารได้เข้ามามีบทบาทและถูกนำมาใช้ในการจัดการสถานศึกษาศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น การกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง

กำหนดให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงาน อีกทั้งยังนำหลักการแนวคิดมาใช้ในกระบวนงานด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลายมิติ (อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์, 2548: คำนำ) จากที่กล่าวมาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่และที่ซ่อนเร้นอยู่มาบริหารจัดการการศึกษาและภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ให้บังเกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ยิ่งขึ้น สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ และตรงตามเป้าหมายของแผนที่วางไว้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

แต่ในสภาวการณ์ปัจจุบันพบว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังมีสมรรถนะไม่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวเข้าสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังที่เตือนใจ ดลประสิทธิ์ (2553: 124) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า สภาพปัจจุบันของระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในแต่ละองค์ประกอบมีความคิดเห็นว่าทุกองค์ประกอบมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การนำหลักการสู่การปฏิบัติไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยนโยบายกับหน่วยปฏิบัติ มีการกำหนดหลักการแต่ไม่ได้นำสู่การพัฒนา ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์กว้างเกินไปไม่แยกย่อยตามความต้องการของสถานศึกษาและขาดความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยหน่วยนโยบายกับหน่วยปฏิบัติรูปแบบวิธีการพัฒนาของวิทยากรยังล้าสมัย บุคลากรในหน่วยพัฒนายังไม่มีความชัดเจนในเรื่องการพัฒนาสมรรถนะงบประมาณที่รัฐจัดสรรมีจำกัดและยังไม่ลงถึงกลุ่มที่ต้องการพัฒนา ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การประเมินความต้องการจำเป็น รูปแบบวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม ระบบการประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การรายงานผลไม่ถูกต้อง ครบถ้วน ขั้นตอนการรายงานผลการพัฒนา การวิเคราะห์ผลการดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เจตคติที่ดีต่อการพัฒนา เทคนิค วิธีการยังไม่กระตุ้นและดึงดูดการพัฒนา

จากการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่า การปรับเปลี่ยนองค์กรหรือดำเนินการในอันที่จะนำสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังอยู่ในระดับต่ำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 29) และหากพิจารณาจากผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าบุคลากรโดยเฉพาะนักเรียนยังขาดการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ในการวัดคุณภาพระดับชาติอยู่ในระดับที่ต่ำในหลายวิชา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551: 37) และสอดคล้องกับผลการสำรวจติดตามการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่ายังมีสถานศึกษาหลายแห่งดำเนินการสร้างการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

ไม่สอดคล้องตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 97) นอกจากนี้ การสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและบุคลากรต้องรับรู้รับทราบเรื่ององค์ประกอบคุณลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติหรือปรับปรุงองค์กรและส่วนประกอบอื่นให้ดีขึ้น แต่ปัจจุบันยังขาดการศึกษาในเรื่ององค์ประกอบคุณลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากความจำเป็นและสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสมรรถนะประจำสายงานผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

3. เพื่อศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ การมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ

1. **สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร** หมายถึง ความสามารถ ความรู้ และคุณลักษณะของบุคคลของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่แสดงออกเป็นวิธีคิด และพฤติกรรมการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดผลสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ตามกรอบสมรรถนะของสำนักงานคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548: 17-18) ประกอบด้วย

1.1 **การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์** หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ แล้วแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย ตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนด สามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ จัดทำอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวม และดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

1.2 **การสื่อสารและการจูงใจ** หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด เขียน สื่อสาร โต้ตอบโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถชักจูงโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตาม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร

1.3 **การพัฒนาศักยภาพบุคลากร** หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้แก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนา บุคลากร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสผู้ร่วมงานได้พัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

1.4 **การมีวิสัยทัศน์** หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทาง หรือแนวทางการพัฒนาองค์กรที่เป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การยอมรับแนวคิดวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนางาน

2. **องค์กรแห่งการเรียนรู้** หมายถึง การที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีบรรยากาศเอื้ออำนวยให้กับบุคลากร กลุ่มหรือทีมในองค์กร เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งภายในและนอกองค์กร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพขององค์กร มีศักยภาพในการจัดการความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องตามความคิดของ (Senge, 1990 อ้างถึงใน ยุรพร ศุทธรัตน์, 2553: 5-7) ประกอบด้วย

2.1 **ความเชี่ยวชาญของบุคคล** หมายถึง การที่บุคลากรครูในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และสร้างสรรค์ให้เกิด ผลลัพธ์ตามที่มุ่งหวังไว้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 **การมีแบบแผนทางความคิด** หมายถึง การที่บุคลากรครูในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการจำแนกแยกแยะความถูกต้องในการมองโลกและปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีความเป็นอิสระกับรูปแบบความคิด ความเชื่อ ที่มีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ค่านิยมส่วนตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานของตนเองและองค์กร โดยไม่ยึดติดกับความเชื่อที่ล้าสมัย

2.3 **การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน** หมายถึง การที่บุคลากรครูในโรงเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนา บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมกันคิดในการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าขององค์กร

แล้วร่วมกันสร้างภาพในอนาคตขององค์กร รวมทั้งมีกระบวนการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันและทุ่มเทให้กับองค์กร

2.4 **การเรียนรู้ของทีม** หมายถึง การที่บุคลากรครูในโรงเรียนมีการสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะวิธีคิดร่วมกัน เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม

2.5 **การคิดอย่างเป็นระบบ** หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนมีวิธีคิดและทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่สืบเนื่องกัน เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้อย่างมีประสิทธิผล

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่องสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ ในการดำเนินการวิจัยได้เสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,277คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในปีการศึกษา 2556 ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอดอนตูม และอำเภอกำแพงแสนได้มาโดยตารางสำเร็จรูปของเครซซี่และมอร์แกน (Krejecie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2551: 179) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และนำมาเทียบสัดส่วน โดยกระจายจำนวนตามอำเภอ ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 297 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองนครปฐม	489	114
ดอนตูม	223	52
กำแพงแสน	565	131
รวม	**1,277**	**297**

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ แล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถามกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมนิยาม ตัวแปร และนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัย โดยผ่านคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำกระทงคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถาม แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.67-1.00 แก้ไขข้อกระทงคำถามแล้วจัดแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครูผู้สอนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α–coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2551: 179) ได้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านสมรรถนะประจำสายงานผู้บริหาร เท่ากับ .961 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ เท่ากับ .873 จากนั้นจึงปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้องโดยผ่านการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสมรรถนะของผู้บริหาร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการนำส่งและเก็บคืนแบบสอบถามด้วยผู้วิจัยเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาและมีความครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับเกี่ยวกับระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรแห่งการเรียนรู้ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy})

3. วิเคราะห์สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ใช้วิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.19) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารอยู่ระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยสมรรถนะประจำสายงานด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์สูงที่สุด ($\bar{x}$= 4.25) รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{x}$= 4.20, $\bar{x}$= 4.20) และการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$= 4.08) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา

(n = 297)

สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_1)	4.25	0.34	มาก	1
การสื่อสารและจูงใจ (X_2)	4.20	0.41	มาก	2
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_3)	4.20	0.50	มาก	3
การมีวิสัยทัศน์ (X_4)	4.08	0.57	มาก	4
รวม	4.19	0.35	**มาก**	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.08) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยการเรียนรู้ของทีมอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}$= 4.14) รองลงมา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x}$= 4.13) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}$= 4.09) การมีแบบแผนทางความคิด ($\bar{x}$= 4.04) และความเชี่ยวชาญของบุคคล ($\bar{x}$= 4.00) ตามลำดับดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(n = 297)

องค์กรแห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความเชี่ยวชาญของบุคคล (Y_1)	4.00	0.51	มาก	5
การมีแบบแผนทางความคิด (Y_2)	4.04	0.48	มาก	4
การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Y_3)	4.13	0.54	มาก	2
การเรียนรู้ของทีม (Y_4)	4.14	0.72	มาก	1
การคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5)	4.09	0.51	มาก	3
รวม	**4.08**	**0.43**	**มาก**	

ตอนที่ 3 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ และปัจจัยของสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_1) การสื่อสารและจูงใจ (X_2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_3) และการมีวิสัยทัศน์ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลางกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Y_{tot}) ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญของบุคคล (Y_1) การมีแบบแผนทางความคิด (Y_2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Y_3) การเรียนรู้ของทีม (Y_4) และการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5) ทุกคู่ แสดงว่าสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารมีความสัมพันธ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(n = 297)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ความเชี่ยวชาญของบุคคล (Y_1)	การมีแบบแผนทางความคิด (Y_2)	การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Y_3)	การเรียนรู้ของทีม (Y_4)	การคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5)	**องค์กรแห่งการเรียนรู้** (Y_{tot})
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_1)	0.21**	0.28**	0.29**	0.326**	0.28**	**0.33****
การสื่อสารและจูงใจ (X_2)	0.26**	0.45**	0.51**	0.41**	0.35**	**0.48****
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_3)	0.32**	0.46**	0.57**	0.41**	0.40**	**0.52****
การมีวิสัยทัศน์ (X_4)	0.40**	0.56**	0.62**	0.51**	0.45**	**0.60****

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการสื่อสารและจูงใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันทำนายองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.13 + 0.38 (X_4) + 0.18 (X_1) + 0.15 (X_2)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.48 (Z_4) + 0.14 (Z_1) + 0.14 (Z_2)$$

ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

(n= 297)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	21.68	7.22	66.85*	0.00
Residual	293	31.66	0.11		
Total	296	53.34			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	beta	SE.b	t	Sig.
ค่าคงที่	1.13		0.28	4.03**	0.00
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_4)	0.38	0.48	0.05	8.34**	0.00
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_1)	0.18	0.14	0.06	2.89**	0.00
การสื่อสารและจูงใจ (X_2)	0.15	0.14	0.06	2.41**	0.01

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$R = 0.64$ $R^2 = 0.40$ SEE. = 0.33

อภิปรายผล

การอภิปรายผล เรื่อง สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารอยู่ระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยสมรรถนะประจำสายงานด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์มีระดับปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาต่อการสร้างสรรค์คุณภาพ การเรียนการสอน บทบาทผู้บริหารจึงเป็นบทบาทที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และต้องสามารถเป็นผู้กระตุ้นและสร้างเสริม ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านขวัญกำลังใจ ผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษาที่มีแนวโน้มจะวางเฉยในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนระบบ ได้กลับมามีความกระตือรือร้นทำงานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2551: อัดสำเนา) ดังที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติตามสมรรถนะที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุญาดา ศิริบูรพงศา (2553: 70-75) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะ

ของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 6 พบว่า ระดับสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสมรรถนะประจำสายงานด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ และยังสอดคล้องกับอนันต์ พันนึก (2554: 137-145) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้บริหารตามกรอบที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดไว้

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การเรียนรู้ของทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม การคิดอย่างเป็นระบบ การมีแบบแผนทางความคิด และความเชี่ยวชาญของบุคคล ตามลำดับ ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งมุ่งสู่การปฏิรูประบบราชการ และการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และมีความคุ้มค่า ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุในมาตรา 11 ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกันจึงจะทำให้สถานศึกษาของตนกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสุญาดา ศิริบูรพงศา (2553: 70-75) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 6 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเชี่ยวชาญของบุคคล รองลงมาคือ การเรียนรู้ของทีม แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม และการคิดอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับเมตตา เทพประทุน (2551: 107) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านโป่งวิทยาคม พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบบแผนความคิด ด้านความรอบรู้แห่งตน และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้น สรุปได้ว่าปัจจุบันนี้สถานศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาของตนให้เป็นเลิศ และมุ่งสร้างศักยภาพสถานศึกษาของตนให้เหนือกว่าคู่แข่ง และเป็นปัจจัยสำคัญ

ในการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ให้กับสถานศึกษา รวมทั้งปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และ 3) การสื่อสารและจูงใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยจะสามารถทำนายองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 40 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแม้ว่าจะมีระดับสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน แต่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการมองการณ์ไกล การเล็งการณ์ไกล การมีหูตากว้างไกล การสร้างและมองภาพอนาคต เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการทำงานส่วนตัวที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากรมีการติดต่อสื่อสารหรือพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ยอมรับความคิดเห็นร่วมกัน มีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงานส่วนตัวที่สอดคล้องกับส่วนรวมมีการยอมรับข้อกำหนดในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นอย่างดี ส่งผลให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี ซึ่งบทบาทผู้บริหารด้านนี้สำคัญต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับนิภา ใจทัน (2555: 112) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหาร ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นเริ่มจากผู้บริหารระดับสูงก่อนเป็นอันดับแรก ในการกำหนดเป้าหมายหรือกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำองค์กร ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ การบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ผู้บริหารจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ในความรับผิดชอบและปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้สำเร็จ นอกจากการทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบแล้ว ผู้บริหารยังต้องมีความรอบรู้และมีทักษะในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ดังนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกจากนี้ ความสามารถในการสื่อสารและการจูงใจ ถือเป็นความสามารถหลักที่ผู้บริหารต้องมี เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่ดีอีกด้วย สอดคล้องกับสุญาดา ศิริบูรพงศา (2538: 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 6 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

3.3 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารด้านการสื่อสารและจูงใจส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะการสื่อสารในการโน้มน้าวจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทแรงกายและแรงใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร สร้างความสัมพันธ์ต่อกัน มีการพูดคุยหรือสนทนาการติดต่อกันโดยผ่านวาจาและลายลักษณ์อักษร รวมทั้งการใช้กิริยาท่าทางสื่อสารที่มีความหมาย แสดงความต้องการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและกันในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548: 17) กล่าวถึงการสื่อสารและจูงใจว่า คือ ความสามารถในการพูด เขียน สื่อสาร โต้ตอบในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถชักจูงโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตามเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสามารถในการพูดและเขียนในโอกาสต่าง ๆ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความสามารถในการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี และตัวบ่งชี้ที่ 3 ความสามารถในการจูงใจโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตามเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร ดังนั้น สรุปได้ว่าหากผู้บริหารมีความสามารถและมีทักษะในการสื่อสารที่ดีแล้วนั้น จะเกิดความร่วมมือร่วมใจ เกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน หรือความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ ต่องานในหน้าที่ที่ปฏิบัติ สอดคล้องกับ จอห์นสันและคาล์ดแวล (Johnston and Caldwel, 2001) ที่ได้ศึกษาเรื่องผู้นำและการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อความเป็นองค์กรระดับโลก ผลการวิจัยพบว่า โมเดลองค์กรแห่งการเรียนรู้ของเซงเก้ (Senge, 1990) สามารถใช้พัฒนาโรงเรียนชั้นนำในระดับโลกได้ และผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชั้นนำในระดับโลกได้ ใน 4 มิติ คือ โครงสร้างแบบร่วมมือ

รวมพลัง ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การบูรณาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และผู้นำที่มุ่งเน้นการเรียนรู้โรงเรียนในระดับโลก

ผลการวิจัยฉบับนี้ พบว่า สมรรถนะผู้บริหารที่ไม่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ สมรรถนะด้านพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเท่าที่ควร ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการไม่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: ค) จากรายงานผลการสังเคราะห์ประเด็นปัญหาการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า สาเหตุปัญหาการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถสังเคราะห์ประเด็นปัญหาในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 7 ประเด็น คือ 1) ขาดระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 2) ขาดระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ขาดระบบสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน 4) ขาดระบบการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน 6) ขาดระบบส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 7) ขาดระบบและกลไกในการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารต้องพิจารณาพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล มีการกำหนดและวิเคราะห์หลักการพัฒนาที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติได้เน้นหลักการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุม และสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาที่ด้วยรูปแบบวิธีการพัฒนาที่หลากหลายให้ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์มีระดับปฏิบัติต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลต่อการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกันยอมรับการแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกและลบเพื่อการพัฒนางานได้เป็นอย่างดียอมรับวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาสู่การบริหารงานได้อย่างเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคลมีระดับปฏิบัติต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเห็นความสำคัญและสนับสนุนการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานสิ่งใหม่ ๆ

อยู่เสมอ สามารถเลือกและหาวิธีพัฒนาตนเองเพื่อสู่ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และมีวิสัยทัศน์ในการมองสภาพการทำงานและมีการพัฒนาศักยภาพของตนในการทำงานอยู่เสมอ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารด้านพัฒนาศักยภาพบุคลากรไม่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหารมีศักยภาพที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนำผลการประเมินบุคลากรมาใช้ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเหมาะสม และส่งเสริม สนับสนุน และเอื้ออำนวยให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาต่ออย่างต่อเนื่อง

1.4 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสมรรถนะผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ตรงตามศักยภาพของบุคลากรอย่างทั่วถึง ควรฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา กระจายงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร ให้ความสำคัญในด้านการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง และควรถ่ายทอดข่าวสารจากแหล่งความรู้ทางการศึกษาให้แก่บุคลากรในโรงเรียนให้รับรู้อย่างทั่วถึงกัน

1.5 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดการพัฒนาในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์มีความสามัคคีในหมู่คณะทั้งด้านความคิดและการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สรุป

จากการศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน สำหรับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการสื่อสารและจูงใจ สำหรับการศึกษาปัญหาอุปสรรคสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารขาดความความยุติธรรมในการปฏิบัติงานรองลงมาตามลำดับดังนี้ 1) การมอบหมายงานให้ตรงตามศักยภาพของบุคลากรอย่างทั่วถึง 2) การรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา 3) การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร 4) การให้ความสำคัญในด้านการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง การตรวจสอบ/กำกับไม่ให้ใช้เกินและใช้ไปในทางที่ผิด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และควรถ่ายทอดข่าวสารจากแหล่งความรู้ทางการศึกษามาถ่ายทอดให้บุคลากรในโรงเรียนให้มาก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2546).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับพ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

เตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2553). **การพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา ใจทัน. (2555). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เมตตา เทพประทุน. (2551). **ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านโป่งวิทยาคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยุรพร ศุทธรัตน์. (2553). **องค์การเพื่อการเรียนรู้** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: กพลพิมพ์.

สุญาดา ศิริบูรพงศา. (2553). **สมรรถนะของผู้บริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักบริหารยุทธสาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่** 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนานี สฤษฏ์วานิช. (2546). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). **คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ**. 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). **กฎหมายและหนังสือเวียนของก.ค.ศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2551). **กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม** 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **รายงานการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มนโยบายพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2551). **รายงานประจำปี สมศ**. ม.ป.ท.

อนันต์ พันนึก. (2554). **การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์. (2548). **เทคนิคการทำงานเชิงรุก**. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ เซนเตอร์.

Carol Johnston and Brian Caldwell. (2001). “Leadership and Organizational Learningin the Quest for World Class School,” **The International Journal of Educational Management.**

Senge, P. M. (1990). **The fifth discipline: The art and practice of the learning organization.** London: Century Press.

ปริทัศน์หนังสือ: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศ

BOOK REVIEW: INTRODUCTION TO INTERNATIONAL DISASTER MANAGEMENT

นิภาพรรณ เจนสันติกุล/ NIPAPAN JENSANTIKUL[1]

บทคัดย่อ

หนังสือเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศเล่มนี้ ผู้แต่งคือ Damon P. Coppola พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2554 สำนักพิมพ์ Butterworth-Heinemann จำนวน 684 หน้า แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่แยกจากกัน 2 ประการ คือ 1) ทุกประเทศเผชิญกับความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นจากภัยพิบัติที่ทราบและไม่ทราบก่อนหน้านี้ และ 2) ผลลัพธ์ของภัยพิบัติที่มีผลกระทบทางลบซึ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นต่อชีวิตของประชาชน และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การจัดการภัยพิบัติ ความร่วมมือระดับนานาชาติ การจัดการภาวะฉุกเฉิน การบรรเทาความเสี่ยง

ABSTRACT

The book is “Introduction to International Disaster Management”, which was written by Damon P. Coppola in 2011, published by Butterworth-Heinemann, 684 pages. This book is the juncture of two separate trends: 1) All countries face increased risk from a full range of known and previously unknown hazards and 2) disaster consequences are having greater adverse effects on populations and environments.

Keywords: Disaster management, International cooperation, Emergency Management, Hazard Mitigation

[1]อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทสังเขปเนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหา 11 บท โดยชี้ให้เห็นว่าการจัดการภัยพิบัติแบบดั้งเดิมประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การบรรเทาผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การตอบสนองภัยพิบัติ และการฟื้นฟู ในทุก ๆ ขั้นตอน มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนซึ่งมีความสำคัญและมีผลต่อการจัดการภัยพิบัติที่ไม่ใช่เพียงแค่องค์การในระดับท้องถิ่นเท่านั้นแต่รวมถึงองค์การในระดับชาติ ระดับนานาชาติ และระดับอื่น ๆ ด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บทที่ 1 การจัดการภัยพิบัติ (The Management of Disasters) เป็นการนำเสนอถึงภูมิหลังของการจัดการภัยพิบัติ การจัดการภัยพิบัติสมัยใหม่ การจัดการภัยพิบัติของทั่วโลก ตลอดจนการสรุปถึงเหตุการณ์สำคัญในอดีตของการจัดการ ผลกระทบ และแนวโน้ม ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนได้พยายามชี้ให้เห็นว่าการจัดการภัยพิบัติในแต่ละประเทศนั้นอยู่บนพื้นฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ได้อธิบายถึงบทบาทของสมัชชาสหประชาชาติที่ได้มีข้อมติที่ 44/236 ว่าด้วยทศวรรษสากลแห่งการลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (International Decade for Natural Disaster Reduction - IDNDR) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินและความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอันเกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และ ค.ศ. 1994 สหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมระดับโลกว่าด้วยการลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (World Conference on Natural Disaster Reduction) ณ เมืองโยโกฮามา และได้รับรองแผนปฏิบัติการ Yokohama Strategy เพื่อกำหนดให้การป้องกันภัยพิบัติเป็นส่วนสำคัญของนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทที่ 2 ความเสี่ยง (Hazard) เป็นบทที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเสี่ยง ได้แก่ ความหมายของความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงตามประเภทของภัยพิบัติ อาทิ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยพิบัติทางเทคโนโลยีและภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจ ตลอดจนการจัดหาข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับภัยพิบัติ การนำไปประยุกต์ และการจัดอันดับภัยคุกคามที่นำเสนออยู่ในรูปของแผนภาพ แผนที่ และรูปร่างหรือตัวเลข ซึ่งการระบุความเสี่ยงควรระบุให้เห็นว่าพื้นที่และประชาชนส่วนใดบ้างที่จะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติเป็นอันดับแรกก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติขึ้น (Atmanand, 2003: 292)

บทที่ 3 ความเสี่ยงและความเปราะบาง (Risk and Vulnerability) เนื้อหาในส่วนนี้ผู้เขียนได้เกริ่นถึงองค์ประกอบของความเสี่ยงในสถานการณ์ที่มีความอ่อนไหว เปราะบาง ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงแนวโน้ม การคำนวณความเป็นไปได้และคุณค่าผลลัพธ์ การประเมินความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง ทางเลือกและการรับรู้ความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องสำคัญในการเตรียมความพร้อมกับการจัดการ

บทที่ 4 การบรรเทา (Mitigation) กล่าวถึงการบรรเทาผลกระทบของความเสี่ยง ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายความหมาย ตัวอย่างรูปแบบของการบรรเทาความเสี่ยงทั้งที่มีโครงสร้างและไม่มี

โครงสร้าง การประเมินและการเลือกทางเลือกสำหรับการบรรเทาผลกระทบ ความสามารถในการตอบสนองการวัดความเสี่ยง การระบุและอธิบายถึงอุปสรรคที่มีผลต่อการบรรเทาผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5 การเตรียมความพร้อม (Preparedness) เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงกระบวนการการเตรียมความพร้อมสำหรับภัยพิบัติของทุกภาคส่วนทั้งในส่วนของรัฐบาล ประชาชน สื่อมวลชนในฐานะผู้ให้ข้อมูลสาธารณะ และกล่าวถึงอุปสรรคของการเตรียมความพร้อม

บทที่ 6 การตอบสนอง (Response) บทนี้ได้อธิบายให้เห็นว่าการตอบสนองในระดับระหว่างประเทศนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ควรตระหนัก เนื่องจากการประเมินภัยพิบัตินั้นมีความซับซ้อน จึงควรส่งเสริมการสร้างความตระหนักก่อนดำเนินการตอบสนอง และหลังดำเนินการตอบสนอง การค้นหาและให้ความช่วยเหลือ การจัดหาอาหาร น้ำ ยารักษาโรค ที่พัก การดูแลสุขภาพอนามัย การบริการทางสังคม ความมั่นคงปลอดภัย การอพยพและการจัดหาที่อยู่ใหม่ การรักษาและการจัดการความหายนะนั้นต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานอื่นๆ และอาสาสมัคร ซึ่งขั้นตอนการตอบสนองภัยพิบัติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนและชุมชนที่เสี่ยงกับภัยพิบัติจึงต้องอาศัยความร่วมมือในการจัดการและใช้บทเรียน ประสบการณ์ที่ผ่านมา วิเคราะห์ ระบุ จำแนกปัญหาและร่วมกันจัดการภัยพิบัติอย่างเป็นระบบ (Janssen, 2006: 40-43) และการระบุได้ว่าเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นรัฐบาลจะจัดการให้ประชาชนไปอยู่ที่ไหน จะทำอะไรเป็นลำดับถัดไป (Atmanand, 2003: 292)

บทที่ 7 การฟื้นฟู (Recovery) รายละเอียดในบทนี้กล่าวถึงแนวคิดภาพรวมของการฟื้นฟูและผลกระทบของภัยพิบัติที่มีต่อสังคม องค์ประกอบของการฟื้นฟู ประกอบด้วย การระบุปัจจัยที่จำเป็นและสามารถดำเนินการได้ โอกาสที่เหมาะสม ความยั่งยืน การสร้างโครงสร้างพื้นฐานใหม่ การเคลื่อนย้ายซากปรักหักพัง การทำให้บ้านและวิถีชีวิตกลับคืนสภาพเดิม การฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ การบรรเทาหนี้และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกล่าวถึงประเภทของการฟื้นฟู ประเด็นที่สำคัญในการพิจารณาสำหรับการฟื้นฟู

บทที่ 8 -10 เป็นการอภิปรายถึงผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศในบทบาทและบริบทที่แตกต่างกัน ดังเช่นใน บทที่ 8 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตัวแทนภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติ (Participants - Governmental Disaster Management Agencies) อธิบายให้เห็นถึงบทบาทของตัวแทนจากภาครัฐบาล ที่พิจารณาถึงโครงสร้างองค์กร การให้ความช่วยเหลือและประเภทของความช่วยเหลือ สำหรับ บทที่ 9 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตัวแทนองค์การไม่แสวงหากำไร (ทั้งภาคเอกชนและนักวิชาการ) (Participants - Nongovernmental Organizations (Including the Private Sector and Academia)) กล่าวถึงบทบาทขององค์การไม่แสวงหากำไรที่ครอบคลุมทั้งภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา และปิดท้ายด้วย บทที่ 10 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง-ตัวแทนพหุพาคีและสถาบันการเงินนานาชาติ Participants-Multilateral Organizations and the International

Financial Institutions เป็นบทที่กล่าวถึงบทบาทขององค์การที่มีความหลากหลายและสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจาก 3 บทข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการภัยพิบัติหลายฝ่ายด้วยกันอันเป็นรูปแบบการทำงานแบบเครือข่ายที่ต้องดำเนินการร่วมกัน โดยเข้าใจปัญหาร่วมกัน สื่อสาร ปรึกษาหารือ และตัดสินใจร่วมกันเพื่อจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในลักษณะที่เรียกว่า “เครือข่ายทางนโยบาย” (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2553: 62) หมายถึงการทำงานของหน่วยงานหลายระดับเข้ามาเกี่ยวข้อง ที่มีทั้งรัฐบาลกลาง ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ (Hill, 2005: 69)

บทที่ 11 ข้อพิจารณาพิเศษ (Special Considerations) เป็นบทสรุปที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศ ต้องประกอบด้วย การประสานงาน ความเป็นมาตรฐาน อำนาจสูงสุดของรัฐบาล ความสามารถในการสร้างความเสมอภาคในการกระจายและบรรเทา พร้อมทั้งเสนอตัวอย่างเหตุการณ์ภัยพิบัติสำคัญ ได้แก่ Hurricane Katrina สึนามิ พ.ศ. 2547 เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือการประสานงานกันนั้นควรเกิดขึ้นในทุกระดับ เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการปัญหาและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองเพียงลำพัง (กิตติภูมิ วิเศษศักดิ์, 2554: 37) หากแต่ควรมีการประสานงานติดต่อกันในทุกระดับเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมกันช่วยเหลือ ฟื้นฟู

บทวิจารณ์

เมื่อผู้อ่านอ่านครบ 11 บท จะพบว่า หนังสือเล่มนี้มีจุดเด่นที่โครงสร้างการเขียนและการนำเสนอเนื้อหาที่มีรายละเอียดชัดเจนพร้อมยกตัวอย่างประกอบการนำเสนอจึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้อ่านทุกท่านที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษาประเด็นด้านนโยบายและการจัดการภัยพิบัติ โดยแต่ละบทได้นำเสนอให้เห็นสาระสำคัญของผู้แสดงที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์การไม่แสวงหากำไร องค์การระดับนานาชาติและสถาบันการเงินนานาชาติที่มีความหลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมต่อกระบวนการจัดการภัยพิบัติ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การบรรเทาผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การตอบสนองภัยพิบัติ และการฟื้นฟูอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการสะท้อนข้อมูลให้เห็นภาพของการจัดการภัยพิบัติว่า “การจัดการภัยพิบัติมิใช่การจัดการที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยองค์การใดองค์การหนึ่งเดียวเท่านั้น หากเกิดจากการประสานความร่วมมือการทำงานแบบเครือข่ายขององค์การทุกระดับที่จำแนกหน้าที่และภารกิจการทำงานอย่างชัดเจนและเกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศขึ้นท่ามกลางความยุ่งเหยิงและซับซ้อน แต่ความช่วยเหลือระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นนั้นแต่ละประเทศสามารถถ่ายทอดประสบการณ์การจัดการภัยพิบัติของประเทศตนสู่ประเทศอื่นได้” เนื่องจากการจัดการภัยพิบัติให้สำเร็จนั้นไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงลำพัง หากแต่ต้องพึ่งพิงระบบการจัดการซึ่งกันและกัน โดยเริ่มต้นจากการให้

ความสำคัญกับ “เหตุการณ์” ที่เกิดขึ้น และการส่งเสริมให้ประชาชน สื่อมวลชนตระหนักและตื่นตัวกับเหตุการณ์ภัยพิบัติและส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยมากขึ้น เพราะหากพิจารณาจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่ผ่านมาในประเทศไทยจะพบว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤต ประชาชนจะตื่นตระหนกและสับสนไม่สามารถเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ได้และนำไปสู่ความโกลาหลและไร้ระเบียบ ในขณะเดียวกันสื่อมวลชนมุ่งนำเสนอข่าวที่ยังไม่ผ่านการวิเคราะห์และมีข้อมูลที่ชัดเจน ส่งผลกระทบต่อการทำงานหลายภาคส่วนหรือบางครั้งการนำเสนอข่าวเพียงบางส่วนเท่านั้น (ผู้จัดการออนไลน์, 2555) ขาดการทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามและตั้งคำถาม และควรนำประเด็นปัญหานั้นมาอภิปรายถกเถียงสาธารณะ (Birkland, 2004: 341) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาว่ามีข้อบกพร่องในการดำเนินการอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งการให้ความรู้และการศึกษากับประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติได้เร็ว เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นที่แม้ว่าจะประสบปัญหาภัยพิบัติหลายครั้งและมีความสูญเสียจำนวนมาก แต่สามารถกลับคืนสภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความมีระเบียบวินัยของประชาชนและการตัดสินใจของผู้นำ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการนำไปใช้เพื่อลดความเสี่ยงระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

กิตติภูมิ วิเศษศักดิ์. (2554). **รายงานวิจัยเรื่องการดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานไทย**. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

ผู้จัดการออนไลน์. (2555). **นิเทศฯ จุฬาฯ ร่วมถกปัญหา "บทบาทสื่อ" ในภาวะวิกฤต' 54** ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2557 จาก http://www.manager.co.th/campus/ViewNews.aspx?NewsID=9550000008423.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2553). **การบริหารปกครองกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในการบริหารปกครองสาธารณะ: การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21**. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Atmanand. (2003). Insurance and disaster management: The Indian context. **Disaster Prevention and Management, 12,** (4), 286-304.

Birkland, Thomas A. (2004). Learning and Policy Improvement After Disaster: The Case of Aviation Security. **The American Behavioral Scientist, 48,** (3), 341-364.

Coppola, Damon P. (2011). **Introduction to international management** (2nd ed.). USA: Butterworth-Heinemann.

Hill, Michael J. (2005). **The Public Policy Process.** England: Pearson Education Limited.

Janssen, D. (2006). Disaster Planning In Rural America. **Public Manager, 35,** (3), 40-43.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย (Journal for Social Science Research) เป็นวารสารบัณฑิตศึกษา ด้านสังคมศาสตร์เกิดจากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏภูมิภาคตะวันตก 4 มหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี) โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ กำหนดตีพิมพ์วารสารราย 6 เดือน (จำนวน 2 ฉบับต่อปี) วารสารสังคมศาสตร์วิจัยเน้นการนำเสนอบทความวิจัย โดยอาจมีบทวิจารณ์หนังสือ (book review) หรือบทความปริทัศน์ (review article) ตีพิมพ์ร่วมด้วย บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 คน ชื่อผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิถือเป็นความลับ และการประสานงานระหว่างผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิต้องผ่านกองบรรณาธิการเท่านั้น

ผู้ประสงค์จะส่งบทความ ให้กรอกรายละเอียดในหนังสือนำส่งบทความเพื่อรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นของตนจริงและเป็นผลงานใหม่ไม่เกิน 2 ปี ไม่เคยเผยแพร่ในที่ใด ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อเผยแพร่ในที่ใด และจะไม่ส่งเพื่อพิจารณาเผยแพร่ในที่ใดภายใน 90 วัน จากวันที่รับบทความ กรณีที่บทความเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้เขียนร่วมด้วย

การเรียงลำดับเนื้อหา จัดรูปแบบ และการพิมพ์ขนาดอักษร สำหรับบทความวิจัยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย ความยาว 15-20 บรรทัด (300-350 คำ) โดยให้สรุปเนื้อหาของบทความทั้งหมดให้เข้าใจที่มาของการทำวิจัย วิธีการโดยย่อ ผลที่ได้จากการวิจัย และนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร และได้ผลลัพธ์อย่างไร
4. คำสำคัญภาษาไทย ไม่เกิน 5 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords) แปลจากคำสำคัญภาษาไทย
7. บทนำ (Introduction) ชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องที่ทำ และขอบขอบเขตของปัญหาวิจัย

8. วัตถุประสงค์ (Objective) ระบุวัตถุประสงค์การวิจัย หรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่นำเสนอในบทความวิจัยนี้

9. วิธีดำเนินการ (Material and Method) อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยในสาระสำคัญที่จำเป็น โดยกล่าวถึงวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล การเก็บและรวบรวมข้อมูล การใช้เครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

10. ผลการวิจัย (Result/Finding) แสดงผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยโดยตรง ซึ่งอาจมีภาพประกอบ แผนภูมิ ตารางหรือการสื่อในลักษณะอื่น ๆ ที่เข้าใจได้ง่าย

11. อภิปรายผล (Discussion) อภิปรายและอ้างอิงให้เห็นว่าผลการวิจัยดังกล่าวนั้น ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ ในส่วนใด และอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดจากผลการดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรมได้อย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากผลการวิจัยอื่น ๆ

12. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) แนะนำการนำไปใช้ และแนะนำเพื่อนำไปต่อยอดการวิจัย

13. สรุป (Conclusion) สรุปประเด็นข้างต้นทุกข้อให้ได้ความกะทัดรัด ประมาณ 1 ย่อหน้า

14. เอกสารอ้างอิง (Reference) ให้ดูการลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความประกอบข้างต้น

การพิมพ์ ขนาดตัวอักษร และความห่างระหว่างบรรทัด

ให้พิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2007 มีความยาวรวมทุกรายการ (ชื่อเรื่อง-เอกสารอ้างอิง และตาราง) จำนวน 15-20 หน้า (4,500-6,000 คำ) ขนาดกระดาษ A4 ห่างจากขอบทุกด้าน 1 นิ้ว ใช้แบบอักษร AngsanaNew ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เคาะ (Single Space) โดยมีรายละเอียดแต่ละรายการดังต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ขนาดตัวอักษร 20 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ

2. ชื่อผู้เขียน (Author) และหัวข้อ “บทคัดย่อ” หรือ “Abstract” ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ

3. คำสำคัญ (Keywords) และ หัวข้อหลัก (Heading) ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา เนื้อหาของคำสำคัญขนาดตัวอักษร 16 จุด จัดชิดขอบกระดาษด้านขวา

4. ชื่อข้อหัวข้อรอง (Sub-heading) และชื่อตารางขนาด 16 จุด/หนา ข้อความในตารางขนาดตัวอักษร 14 จุด จัดไว้กลางหน้ากระดาษ

5. ความห่างระหว่างข้อความ เมื่อสิ้นสุดเนื้อหาแล้วขึ้นหัวข้อหลักเคาะ 2 ครั้ง เนื้อหาบรรทัดใหม่ถัดจากหัวข้อให้เคาะ 1 ครั้ง ตามปกติ

การลงรายการเอกสารอ้างอิงในเนื้อเรื่องของบทความ (Citation)

การอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ ใช้การอ้างแบบนาม-ปี (Author-year) ปรากฏแทรกอยู่ในเนื้อหาของบทความ (In-text Citation) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **การอ้างอิงมี 2 แบบ** คือ แบบที่ชื่อผู้แต่งอยู่ในวงเล็บ และที่ชื่อผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ

แบบที่ 1 ชื่อผู้แต่งอยู่ในวงเล็บ ให้เรียงตามลำดับ ข้อความที่อ้างถึง...(ชื่อ//นามสกุลผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์:/หมายเลขหน้าที่อ้าง)/ ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติ ใช้เฉพาะนามสกุล เช่น

...ชาวเขามีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ประไพ อุดมทัศนีย์, 2530: 20)

...จึงค้นหาข้อมูลโดยการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ (Taylor, 1968: 181-182)

แบบที่ 2 ชื่อผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ให้เรียงตามลำดับ ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์:/หมายเลขหน้าที่อ้าง)/ข้อความที่อ้าง... ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติ เมื่อนามสกุลของผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ต้องเขียนนามสกุลของผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บด้วย เช่น

ประไพ อุดมทัศนีย์ (2530: 20) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการดำเนินงาน...

เทเลอร์ (Taylor, 1968: 181-182) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า เมื่อบุคคลต้องการข้อสนเทศ...

2. **การอ้างอิงที่ไม่ระบุหมายเลขหน้า** ให้เรียงเลียนตามข้อ 1 ต่างเพียงตัดหมายเลขหน้าออกเท่านั้น

3. **การลงรายการอ้างอิง**

3.1 ให้ตัดยศ ตำแหน่งทางวิชาการ วิชาชีพ ฐานะการสมรสออก เช่น ศาสตราจารย์ ดร.เปลื้อง ณ นคร ให้เขียนว่า (เปลื้อง ณ นคร, 2536: 42)

3.2 กรณีผู้แต่งใช้นามแฝง ให้ใช้นามแฝงตามที่ปรากฏจริง เช่น (หยก บูรพา, 2525: 41-45)

3.3 กรณีผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ ให้ใช้เฉพาะนามสกุลเท่านั้น เช่น Douglas Cockerell ให้เขียนว่า (Cockerell, 1985: 56-60) หากนามสกุลของผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ต้องเขียนนามสกุลของผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บด้วย เช่น ค้อกเกอร์เรลล์ (Cockerell, 1985: 56-60) อธิบายว่า...

3.4 กรณีผู้แต่งคนไทย เขียนเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ใส่ชื่อและนามสกุล เช่น เกษม สุวรรณกุล ให้เขียนว่า (Kasem Suwanagul, 1982: 60-75)

3.5 กรณีผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ หรือเป็นองค์กร หน่วยงาน ให้คงไว้ตามเดิม เช่น (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2516: 16-25), (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ [จวน อุฏฐายี], 2512: 95), (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2540: 27)

3.6 กรณีผู้แต่งหลายคน

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยมีคำว่าและคั่นระหว่างกลาง เช่น (ชุติมา สัจจานันท์ และนันทิพา มีแต้ม, 2530: 17-25), (Marks and Neilwson, 1991: 26-29)

ผู้แต่ง 3-6 คน ให้ระบุผู้แต่งทุกคน โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นผู้แต่งทุกคน ยกเว้นคนสุดท้ายให้คั่นด้วยคำว่า “และ” เช่น (เจือ สตะเวทิน, สุจะประนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ, 2519: 98-100)

ผู้แต่งมากกว่า 6 คน ให้ระบุเฉพาะชื่อ 3 คนแรก และตามด้วยคำว่า “และคณะ” ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศให้ตามด้วยคำว่า “and other” หรือ “et al” (กอบแก้ว โชติกุญชร, สุกานดา ดีโพธิ์กลาง, กาญจนา ใจกว้าง และคณะ, 2540: 42), (Sarton, Saffdy, Gate et al., 1982: 67)

3.7 อ้างเอกสารของผู้แต่งคนเดียวกัน และมีหลายเรื่อง แต่มีปีที่พิมพ์เดียวกัน ให้ใส่ ก ข ค กำกับ หรือ a b c ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2520 ก: 64-75), (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2520 ข: 52-55)

3.8 กรณีอ้างอิงเนื้อหาที่เหมือนกัน สอดคล้องกัน หรือ มีความหมายเดียวกัน ของผู้แต่งหลายคน ให้ระบุผู้แต่งและรายละเอียดทุกคนโดยใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่น เช่น (ธงชัย สันติวงษ์, 2533: 45-47; นิพนธ์ จิตต์ภักดี และทิพาพันธ์ สังฆพงษ์, 2547: 15)

3.9 กรณีที่เอกสารไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ลงรายการว่า ม.ป.ป. หรือ n.d. ในกรณีภาษาต่างประเทศ เช่น (นริศรา ฐีตะธรรมานนท์ และคณะ, ม.ป.ป.: 12)

3.10 กรณีอ้างเอกสารต่อจากเอกสารอื่น

1) หากให้ความสำคัญกับเอกสารต้นฉบับเดิมมากกว่า ให้ลงรายการของเอกสารต้นฉบับ ตามด้วยคำว่า “อ้างถึงใน” หรือ “quoted in” หรือ “cited by” ในกรณีเอกสารภาษาอังกฤษ แล้วจึงอ้างรายการเอกสารรอง เช่น (ม.ล.จ้อย นันทิวัชรินทร์, 2514: 110 อ้างถึงใน วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2534: 171), (Felix, 1993: 17 quoted in Rampel, 1994: 94)

2) หากให้ความสำคัญกับเอกสารรองมากกว่า ให้ลงรายการเอกสารรองตามด้วยคำว่า “อ้างจาก” หรือ “quoting” หรือ “citing” ในกรณีภาษาต่างประเทศ แล้วจึงอ้างรายการเอกสารต้นฉบับเดิม เช่น (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2534: 171 อ้างจาก ม.ล.จ้อย นันทิวัชรินทร์, 2514: 110), (Rampel, 1994: 94 citing Felix, 1993: 17)

3.11 กรณีเอกสารอ้างอิงไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ (ed.) ผู้รวบรวม (comp.) หรือ ผู้แปล (trans.) ให้ลงชื่อบรรณาธิการ ผู้รวบรวม หรือผู้แปล เช่น (สัมพันธ์ มนัสไพบูลย์, บรรณาธิการ, 2541: 25), (Normans, ed., 1999: 68-72)

การลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (Reference)

ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ และให้เรียงเอกสารปฐมภูมิไว้ก่อนเอกสารทุติยภูมิ แสดงการลงรายการเพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้

1. **หนังสือทั่วไป** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อหนังสือ**.//ชื่อชุดหนังสือและลำดับที่ (ถ้ามี).//เล่มที่ใช้อ้าง (ถ้ามี).//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์. เช่น

เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์. (2548). **วิศวกรรมเครื่องมือ (Tool engineering).** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Longman, S. V. (2004). Page and stage: An approach to scrip analysis. Boston, MA: Pearson.

2. **หนังสือรวมเรื่อง** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ, ตำแหน่ง (ถ้ามี)//ชื่อหนังสือรวมเรื่อง//(หมายเลขหน้าบทความ).//ชื่อจังหวัดที่พิมพ์:/ชื่อสำนักพิมพ์. เช่น

สุปราณี แจ้งบำรุง. (2546). ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวัน. ใน สุปราณี แจ้งบำรุง และคณะ, บรรณาธิการ. **ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำสำหรับคนไทย พ.ศ. 2546** (พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 21-26). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).

3. **หนังสือแปล** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือแปล.//แปลจาก/ชื่อหนังสือต้นฉบับ//(พิมพ์ครั้งที่).//โดย/ชื่อผู้แปล.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์. เช่น

พาร์กินสัน, ซี บอร์ทโคท และรัสตอมจิ, เอ็ม เค. (2536). **การบริหารยุคใหม่**. แปลจาก Rarlities in management. โดย เริงศักดิ์ ปานเจริญ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

4. **วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์.//(ปีที่วิจัยสำเร็จ).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ปริญญา(ระดับ)/ชื่อสาขาวิชา/สังกัดของสาขาวิชา/มหาวิทยาลัย. เช่น

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). **การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5. **รายงานการวิจัย** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้วิจัย.//(ปีที่พิมพ์).//รายงานการวิจัยเรื่อง/...//สถานที่พิมพ์:/ผู้จัดพิมพ์. เช่น

ชวนพิศ สุทัศนเสนีย์. (2534). **รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้และไม่ใช้บริการกฤตภาคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

6. **วารสาร** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์,/เดือน).//ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,//ปีที่/(ฉบับที่),เลขหน้าบทความ. เช่น

ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2544, เมษายน). อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540. **รัฐสภาสาร**, 49 (4), 1-16.

7. **หนังสือพิมพ์และกฤตภาค** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์,/เดือน/วันที่)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้าบทความ. เช่น

ทีมข่าวเศรษฐกิจ. (2545, กันยายน 18). ผลพวงแห่งการพัฒนา 4 ทศวรรษ บทเรียนแผน 9 – ก้าวอย่างยั่งยืน. **มติชน**, 7.

8. **อินเทอร์เน็ตหรือเวิลด์ไวด์เว็บ** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้จัดทำเว็บไซต์.//(ปีที่เข้าถึง).//ชื่อเว็บไซต์./<**แหล่งที่อยู่ที่เข้าถึงได้**>/(วัน/เดือนที่เข้าถึง). เช่น

มหาวิทยาลัยนเรศวร, สำนักหอสมุด. (2548). ฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด. <http://library.nu.ac.th/> (1 ตุลาคม)

การเขียนบทวิจารณ์หนังสือ ให้ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ บทวิจารณ์ บทสรุป และเอกสารอ้างอิง โดยเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสื่อความหมายได้ชัดเจน โดยอาจตั้งตามชื่อหนังสือที่วิจารณ์ ตั้งชื่อตามตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง หรือตั้งชื่อด้วยการให้ประเด็นชวนคิด

2. ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. บทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจารณ์ เช่น ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ความเป็นมาของหนังสือ และอธิบายเหตุจูงใจที่ทำให้วิจารณ์หนังสือนั้น

4. บทวิจารณ์ เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยเสนอแนะจุดเด่นและจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล หากต้องการเล่าเรื่องย่อ ควรเขียนเล่าอย่างสั้น ๆ เพราะการวิจารณ์ไม่ใช่การสรุปเรื่อง แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ต่อหนังสือเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไรมายังผู้อ่านหนังสือ และสื่อสารชัดเจนหรือไม่อย่างไร ถ้าประเด็นในการวิจารณ์มีหลายประเด็นควรนำเสนอตามลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เข้าใจง่ายไม่สับสน ในกรณีที่มีจุดเด่นและจุดด้อยควรเขียนถึงจุดเด่นก่อนแล้วจึงกล่าวถึงจุดด้อย เพื่อให้เกียรติและแสดงให้เห็นว่าการวิจารณ์ คือการสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำลาย

5. บทสรุป เป็นการเขียนสรุปความคิดทั้งหมดที่วิจารณ์และให้แง่คิด หรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวนประเด็นสำคัญของเรื่องและความคิดสำคัญของผู้วิจารณ์

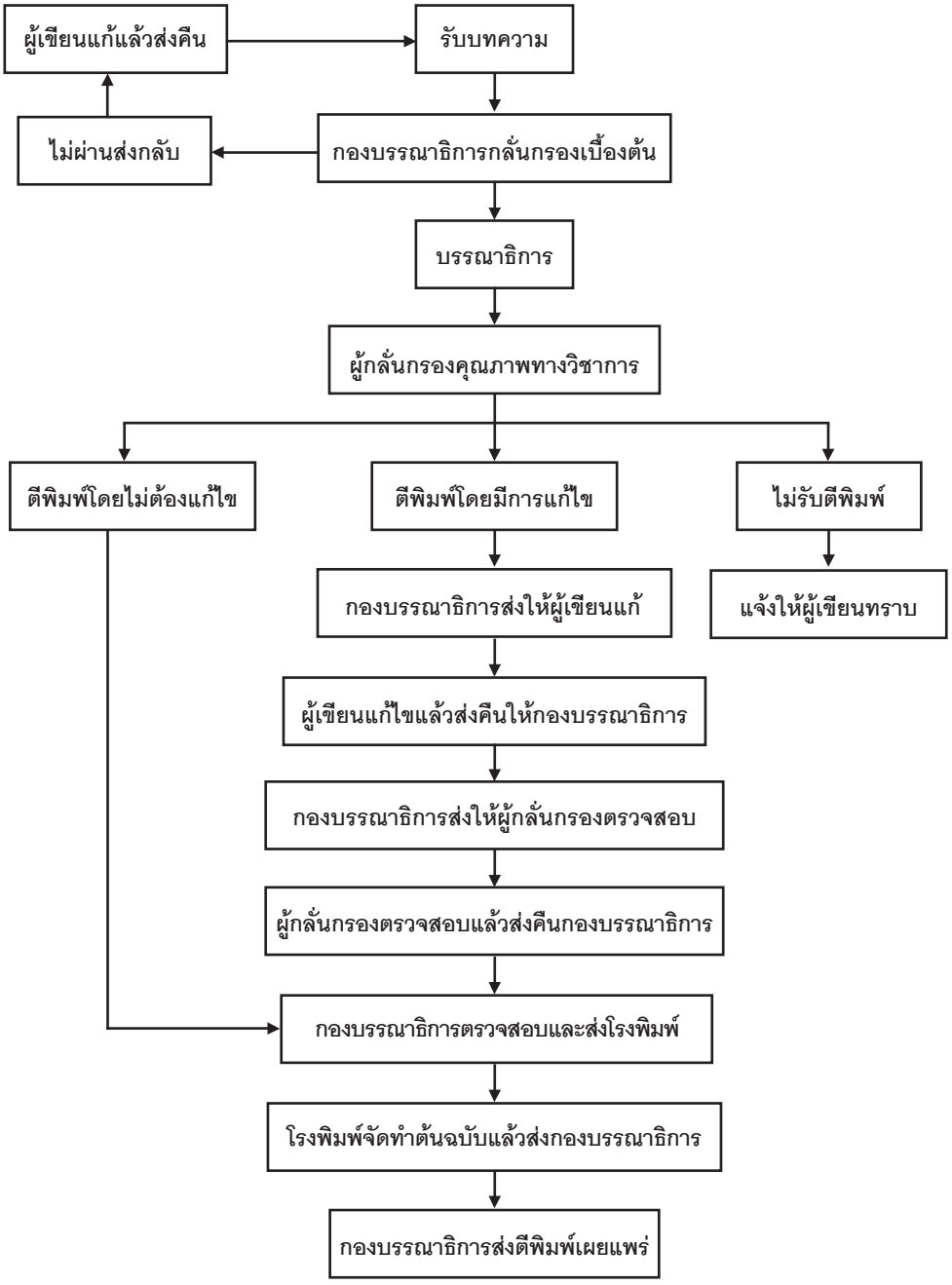
6. เอกสารอ้างอิง ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงตามลำดับอักษร และเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

องค์ประกอบและรูปแบบการพิมพ์บทความปริทัศน์ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ บทปริทัศน์ บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

1. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสื่อความหมายได้ชัดเจน
2. ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทนำ กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่นำเสนอ และเป็นการเขียนนำไปสู่เนื้อหาแต่ละประเด็น
4. บทปริทัศน์ เป็นการเขียนวิพากษ์งานวิชาการ ที่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียด วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป
5. บทสรุป เป็นการเขียนสรุปเรื่องที่นำเสนอ พร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
6. เอกสารอ้างอิง ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงตามลำดับอักษร และเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

การพิมพ์ต้นฉบับวิจารณ์หนังสือและบทความปริทัศน์ ให้พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2007 มีความยาวรวมทุกรายการ ไม่เกิน 20 หน้า ขนาดกระดาษ A4 ห่างจากขอบทุกด้าน 1 นิ้ว ใช้แบบอักษร AngsanaNew ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เคาะ (Single Space) ชื่อเรื่องใช้ขนาดตัวอักษร 20 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ ชื่อผู้เขียนใช้ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ หัวข้อหลักใช้ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดชิดขอบกระดาษด้านซ้าย เนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 16 จุด จัดข้อความกระจายแบบไทย

ขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารสังคมศาสตร์วิจัย

หนังสือนำส่งบทความวิจัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรียน บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์วิจัย

เรื่อง นำส่งบทความวิจัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารบทความวิจัยจำนวน 3 ชุด

2. CD บทความวิจัยจำนวน 1 แผ่น (พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft word 2007)

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ชื่อ และ นามสกุล ……

I, Mr./Mrs./Miss Name & Surname ……

(ชาวไทยระบุทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชาวต่างชาติระบุเฉพาะชื่อภาษาอังกฤษ)

ที่อยู่เพื่อการติดต่อโดยละเอียด ..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ .....จังหวัด .....รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์.....

โทรศัพท์เคลื่อนที่.....โทรสาร ..... E-mail: …….....

ขอส่งบทความวิจัย ☐ ไม่เป็น หรือ ☐ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร.....

สาขา..... มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ..... ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อบทความภาษาไทย .....

2. ชื่อบทความภาษาอังกฤษ .....

3. เจ้าของผลงาน (ระบุคำนำหน้าชื่อ นาย นาง นางสาว พระมหา เป็นต้น ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ)

คนที่ 1 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ .....

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา .....

คนที่ 2 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ .....

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา .....

คนที่ 3 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ .....

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ นอกจากนี้ ผลงานดังกล่าวยังไม่เคยเผยแพร่ในที่ใด ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาเพื่อเผยแพร่ในที่อื่น และจะไม่ส่งเพื่อเผยแพร่ในที่ใดภายใน 90 วัน

จึงขอส่งบทความมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ..... (ผู้ส่งบทความ)

รับบทความเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ ..... (ผู้รับบทความ)

(.....)

ใบสมัครสมาชิก

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย

JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ

ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 220 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)

จำหน่ายปลีก ฉบับละ 120 บาท

บอกรับตั้งแต่ ปีที่.....ฉบับที่.....เป็นเวลา.....ปี

ชื่อ..... นามสกุล.....

ที่ทำงาน.....

.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ที่บ้าน.....

.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

สถานที่จัดส่ง

o ที่ทำงาน o ที่บ้าน

(ลงชื่อ).....

.....

ชำระค่าสมาชิกโดย

- o เงินสด ในนาม.....
- o ธนาณัติ (สั่งจ่าย ปณ. สนามจันทร์) ในนาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 0-3426-1021-36 โทรสาร 0-3426-1071
- o โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ในนาม วารสารสังคมศาสตร์วิจัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม) ธนาคารกรุงไทย สาขานครปฐม เลขที่บัญชี 701-0-68818-4 พร้อมแฟกซ์หลักฐานการโอนเงินและที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสารฯ มาที่ โทรสาร 0-3426-1069

หมายเหตุ เริ่มออกปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2553